

In de terugkoppeling wordt inzicht gegeven in de werking en doeltreffendheid van het veiligheidsbeleid zoals dit is weergegeven in het IVP. Hierdoor wordt antwoord gegeven op de vraag of de gestelde doelen of accenten zijn behaald. Daarnaast moet deze terugblik helpen met vooruitkijken. Op basis van het algemene beeld kan de conclusie worden getrokken dat we succesvol aan de doelstellingen hebben gewerkt. Dit geeft dan ook geen aanleiding om andere accenten te leggen.

Terugkoppeling Integraal Veiligheidsplan 2023-2026

Jaargang 2023

Inhoudsopgave

Voorwoord	2
Hoofdstuk 1. Inleiding	3
Hoofdstuk 2. Prioriteiten	4
2.1 Zorg en Veiligheid.....	4
2.2 Ondermijning.....	6
2.3 Digitale veiligheid.....	15
Hoofdstuk 4. Strategische thema's	21
4.1 Woninginbraak en andere vermogenscriminaliteit.....	21
4.2 Leefbaarheid en sociale overlast	27
4.3 Jeugd en veiligheid.....	29
4.4 Veilig winkelgebied en veilige bedrijventerreinen.....	31
4.5 Veilig uitgaan, evenementen en recreatie	32
4.6 Verkeersveiligheid	34
4.7 Brandveiligheid, externe veiligheid en crisisbeheersing.....	36
4.7.1 Brandveiligheid	36
4.7.2 Externe Veiligheid/gevaarlijke stoffen.....	39
4.7.3 Crisisbeheersing/bevolkingszorg	41
4.8 Polarisatie en radicalisering	44
Hoofdstuk 5. Samenvatting	46

Voorwoord

Deze terugkoppeling geeft inzicht over de uitvoering van de eerste jaargang van het Integraal Veiligheidsplan Maasgouw 2023-2026 (verder: het IVP).

De wereld is op drift, de oorlogen in Oekraïne en Gaza domineerden in 2023 het nieuws. Er zijn zorgen over stijgende kosten, over het klimaat, over het immigratievraagstuk, over het gebrek aan woonruimte, over polarisatie. De uitslagen van de provinciale en de landelijke verkiezingen, spreken wat dat betreft boekdelen. Er zijn onzekerheden en er is verdeeldheid. Er is echter ook positief nieuws. We kwamen 2023 gelukkig door zonder coronamaatregelen. Winkels bleven open, verenigingen bleven doordraaien en de evenementen konden, als vanouds, ‘gewoon’ doorgaan.

Het uitbreken van de oorlog in de Oekraïne heeft een grote vluchtelingenstroom op gang gebracht. Ook Maasgouw biedt steun aan Oekraïners die zijn gevlucht. De gemeente neemt hierin verantwoordelijkheid en werkt daarbij zoveel mogelijk samen met inwoners, ondernemers en maatschappelijke instellingen. De komst van vluchtelingen uit Oekraïne komt bovenop de bestaande tekorten aan (kleinschalige) huisvesting voor maatschappelijke doelgroepen waaronder opvangplekken voor vluchtelingen uit andere landen. Door het vastlopen van de asielketen is in 2023 ook voor deze groep de crisissituatie steeds groter geworden. Ook de gemeente Maasgouw heeft zich in het verslagjaar ingezet voor de opvang en (tijdelijke) huisvesting van Oekraïense vluchtelingen. Dit overigens naast de reguliere taakstelling met betrekking tot de huisvesting van statushouders.

Als Nederland, maar ook in Maasgouw, staan we aan de enorme opgave om deze vluchtelingen een veilige huisvesting aan te bieden. Het afgelopen jaar zijn wederom alle zeilen door de gemeentelijke organisatie bijgezet om dit voor elkaar te krijgen. Opgemerkt wordt dat we nog niet klaar zijn en dat er nog inzet nodig is rondom het organiseren van opvanglocaties, maar ook om antwoord(en) te geven op de lange termijn vraagstukken rondom de opvang van vluchtelingen en andere maatschappelijke doelgroepen.

Het afgelopen jaar heeft de opvang van Oekraïense vluchtelingen een aanzienlijke claim gelegd op de werkzaamheden. Dit zowel bij de partners, binnen de eigen organisatie maar ook in het bijzonder op het werkveld openbare orde en veiligheid. Wanneer we echter terugkijken kan worden vastgesteld dat sprake is geweest van een goede onderlinge samenwerking en dat dit mede er toe heeft bijgedragen dat we samen succesvol aan de gestelde doelstellingen hebben gewerkt.

Een van de doelen zoals deze zijn omschreven in het coalitieakkoord is de aanpak van problemen op het gebied van ondermijnende en georganiseerde criminaliteit. Daar zijn we in 2023 dan ook nogal druk mee geweest. Voorbeelden hiervan zijn het opgeleverde Integraal Ondermijningsbeeld Maasplassen/Jachthavens, de start naar een Integraal Ondermijningsbeeld Jeugd Maasgouw, Handreiking aanpak bestuurlijke weerbaarheid (Limburgse Norm) en de oprichting van en deelname aan het Intergemeentelijk bestuurlijk Handhavingsteam Midden-Limburg. Beoogd wordt hierdoor samen met onze partners een stevig(er) fundament te leggen in de aanpak van ondermijning. Natuurlijk zijn er andere overlast gevende zaken, maar ook daar is aandacht voor. Daarom is het fijn dat de inwoners van Maasgouw, zo blijkt uit lokaal onderzoek, een 7,9 hebben gegeven op het terrein van veiligheid. De meeste effecten van deze aanpak zullen echter pas op de lange termijn zichtbaar zijn en is daarmee een proces van lange adem. Last but not least kenmerkte 2023 zich ook door de breuk in de coalitie binnen onze gemeente en de installatie van burgemeester Dion Schneider en daarmee als een nieuwe portefeuillehouder Openbare orde en veiligheid.

Met betrekking tot de gestelde doelstellingen in het IVP kan worden vastgesteld dat we er in voldoende mate er in geslaagd zijn koers te houden voor een veilig en leefbaar Maasgouw. De voorliggende terugkoppeling geeft nader uitleg over de verrichte inspanningen en een impressie van de geprioriteerde onderwerpen in het IVP. Bedoeld is niet om hierin compleet te zijn, maar om een beeld te geven van de meest opvallende elementen binnen het veiligheidsdomein. Voor 2024 wacht ons opnieuw een grote opgave. Wanneer wij zowel binnen als buiten onze organisatie dezelfde inzet, betrokkenheid, wendbaarheid en professionaliteit blijven zien kan met vertrouwen worden gezegd dat we daar opnieuw een goede weg in vinden.

Hoofdstuk 1. Inleiding

Het Integrale Veiligheidsplan (verder: het IVP) bevat onze koers op het veiligheidsterrein voor de periode 2023-2026. Beschreven wordt waar de focus ligt in komende jaren, welke veiligheidsthema's prioriteit hebben, hoe gewerkt wordt aan deze thema's, met welke partners en met welke doelen. Met de vaststelling van het IVP d.d. 20 december 2022 is tevens een selectie gemaakt in prioriteiten.

Voor u ligt de terugkoppeling van de eerste jaargang van het IVP. In deze terugblik wordt de balans opgemaakt over de mate waarin we er in geslaagd zijn de streefwaarden en doelstellingen te realiseren die betrekking hebben op deze vier beleidsjaren. In het bijzonder geldt dit voor de drie geprioriteerde veiligheidsthema's:

1. Zorg en Veiligheid
2. Ondermijning
3. Digitale veiligheid

In het IVP is vastgesteld dat deze van strategisch belang zijn. Veiligheid is geen zaak meer van de gemeente alleen. Het besef is groeiende dat veiligheid een zaak voor en van iedereen is. Ondernemers en inwoners zijn partij, en medeverantwoordelijk, in het handhaven van een hoog niveau van veiligheid. Omdat veiligheid zoveel aspecten kent, variërend van fysieke veiligheid en sociale veiligheid zijn veel disciplines bij dit onderwerp betrokken. Deze constatering loopt als rode draad door deze rapportage.

De gemeente Maasgouw wil structureel blijven investeren in de veiligheid van zijn burgers. In het IVP is vermeld dat in veel opzichten onze gemeente momenteel 'veilig' is: de objectieve veiligheid is op de meeste indicatoren van een aanvaardbaar niveau, de subjectieve veiligheid, het veiligheidsgevoel, is zonder meer goed.

Het veiligheidsbeeld is over het geheel genomen positief zo bleek uit een analyse voorafgaand aan het opstellen van het IVP. Bij veel veiligheidsthema's is er een goed veiligheidsniveau. Toch waren er nog verbeterpunten.

Fenomenen zoals digitale veiligheid blijven immers vragen om een scherpe, innovatieve aanpak. Ook bij andere veiligheidsthema's is het veiligheidsniveau nu nog onvoldoende. Dit geldt met name voor problematiek rond 'complexe' gezinnen en personen, casussen of gevallen met veelal zowel zorg- als veiligheidsaspecten en een uitstraling naar de omgeving. De aanpak van ondermijning is in afgelopen jaren verstevigd maar behoeft doorontwikkeling op aspecten als risicobewustzijn en kennis van én het opwerpen van bestuurlijke barrières. De ligging van onze gemeente in grensgebied speelt daarbij een rol.

Hoe kunnen wij onze positie als veilige gemeente behouden en waar mogelijk verder uitbouwen? Deze vraag staat centraal in het IVP. Het antwoord op deze vraag is beschreven in het IVP. In belangrijke mate is dit gebeurd door een keuze te maken in thema's en prioriteiten. Met deze terugkoppeling wordt gekeken of de basis verder is verstevigd en de aanpak voldoende is geweest.

Voorliggende terugblik heeft betrekking op het jaar 2023. Deze terugblik moet inzicht geven in de werking en de doeltreffendheid van het veiligheidsbeleid. Verder moet de terugblik helpen met vooruitkijken. De terugblik dient daarom de vraag te beantwoorden of de gestelde doelen of accenten moeten worden bijgesteld.

Hierbij wordt antwoord gegeven op de volgende vragen:

- Welke inspanningen hebben we verricht om de doelstelling te bereiken?
- Welke conclusie verbinden we hieraan en geeft dit reden om de doelstelling bij te stellen?

In de inleiding is er al aandacht aan besteed; het jaar 2023 was wederom een bijzonder jaar vanwege de opvang van vluchtelingen uit Oekraïne, asielzoekers en de huisvesting van statushouders. Aan de werkzaamheden die hieruit voortvloeiden is in meer of mindere mate organisatiebreed, waaronder openbare orde en veiligheid, gedurende het verslagjaar prioriteit gegeven. In voorkomende situaties kwamen de werkzaamheden van het beleidsveld openbare orde en veiligheid hierdoor onder druk te staan.

Hoofdstuk 2. Prioriteiten

Onze prioritaire thema's zijn 'Overlast, geweld op het snijvlak van Zorg & Veiligheid', 'Georganiseerde, ondermijnende criminaliteit' en 'Woninginbraak en andere vermogenscriminaliteit'. We intensiveren op deze thema's.

2.1 Zorg en Veiligheid

Doelstelling 2026

1. Juiste zorg voor de juiste mensen - kwetsbare personen/huishoudens zo goed mogelijk helpen
2. Beheersbaarheid van de effecten voor de omgeving
3. Een effectief en efficiënt werkende keten

Onze indicatoren:

Indicator	2021	2022	2023
Overlast door verward persoon (E33 meldingen) ¹	78	208	142

Korte omschrijving onderwerp

Het zwaartepunt ligt bij dit thema op overlast, en soms geweld, in complexe sociale situaties rondom individuen of gezinnen. Overlast kan betrekking hebben op geluid, stank, verloedering of verbale uitingen. Psychische factoren spelen vaak een rol, net als alcohol en/of drugs. Zowel de veiligheid van de personen zelf als die van omwonenden en de omgeving kan in het gedrang zijn. Dit soort complexe, soms snel escalerende situaties kunnen een stevige wissel trekken op de veiligheid en leefbaarheid van onze kernen. Net als elders in Nederland komt dit fenomeen steeds vaker voor en is verhoogde aandacht nodig. Een verklaring voor de toename ligt mogelijk in de genoemde extra-muralisatie van de zorg en de steeds complexer wordende samenleving, waarin kwetsbare personen eerder buiten de boot vallen. Dit blijft een stevige opgave voor gemeente en partners. De samenwerking en procesafspraken, keuzes en doorvoering van interventies, verbinding met de samenleving én met andere gemeentelijke opgaven (op vlakken als wonen en participatie) kunnen op onderdelen beter.

Wat hebben we gedaan?

Hoewel het aantal meldingen van personen met onbegrepen gedrag het afgelopen jaar is gedaald blijft dit een zorgelijk aandachtspunt. Bij personen met onbegrepen gedrag gaat het naast de mensen die in hun hoofd met zichzelf in de knoop zitten ook om mensen die zorgen hebben en de grip op hun leven terug willen. Het is een groot probleem en een grote uitdaging om bij de juiste zorginstellingen passende hulp te vinden voor 'verwarde' personen, kwetsbare mensen met multi-problematiek of oplossingen te zoeken voor mensen die (soms) geen vaste woon- of verblijfplaats hebben.

Een verklaring voor de daling is er niet. De hulp aan één persoon kan al een wezenlijk verschil maken. Een persoon kan namelijk voor meerdere meldingen zorgen.

Om meer grip te kunnen krijgen wordt ingezet op samenwerking in het project 'Grip op onbegrip'. Door iemand te helpen bij het realiseren van een stabiel leven, is de kans op escalatie en gevaarlijk gedrag kleiner. Dit project bevindt zich echter nog een ontwikkelfase. Daarom zijn er nog geen specifieke resultaten bekend.

¹ Disclaimer:

De cijfers over 'verward gedrag' geven een beeld van het aantal incidenten dat door de politie is geregistreerd. Het aantal unieke verwarde personen dat betrokken is bij deze incidenten wordt niet als zodanig geregistreerd. Het kan zijn dat een persoon bij meerdere incidenten betrokken is en dat bij een registratie meerdere personen zijn betrokken. De politie heeft gekozen voor de term 'verward persoon' om geen diagnostiek op basis van onvoldoende kennis te doen. De politie hanteert officieel de definitie: 'Eenieder die vanwege zijn al dan niet tijdelijk verstoorde oordeelsvermogen gedrag vertoont waarmee hij zichzelf of enig ander in gevaar brengt en/of een bedreiging vormt voor de openbare orde en veiligheid'. Onder de E33 code 'verward persoon' vallen geen mensen die dronken zijn, huiselijk geweld plegen of een misdrijf hebben begaan.

Inzet op complexe sociale casuïstiek, vaak op het snijvlak van zorg en veiligheid, vindt lokaal en bovenlokaal/regionaal plaats. De lokale aanpak wordt gecoördineerd vanuit het bemoeizorgoverleg (overleg tussen diverse zorgorganisaties, woningcorporaties, politie en gemeente). Het doel van het bemoeizorgoverleg is het voorkomen van maatschappelijke uitval van de persoon/het gezin en het terugdringen van de persoonlijke problemen die hieraan ten grondslag liggen. In de eerste lijn speelt het sociaal team een belangrijke rol. Casussen met een justitieel kader vallen onder procesregie van het Zorg -en Veiligheidshuis. De wisselwerking tussen de verschillende niveaus kent verbeterpunten. Opschaling blijkt soms complex in de praktijk, net als tijdige en effectieve verbinding van zorg en veiligheid. De verbinding van zorg en veiligheid is in het algemeen een belangrijk aandachtspunt, zowel lokaal - in de eerste lijn bij het sociaal team en op het niveau van het bemoeizorg-overleg - als bij opschaling naar het Veiligheidshuis. Er is extra druk op deze verbinding komen te staan door de groei van het aantal gevallen dat deze integraliteit nodig heeft. Deze groei hangt vermoedelijk samen met de afname van intramurale zorg in de GGZ - een afname die (nog) niet afdoende gecompenseerd is met meer extramurale zorg. Ook de groeiende complexiteit van de samenleving speelt mogelijk een rol; sociale en eventueel psychische kwetsbaarheid kan daardoor een sterkere doorwerking hebben.

Buurtbemiddeling

De gemeente koopt in regionaal verband buurtbemiddeling in bij Proteion Welzijn. Door de inzet van vrijwillige getrainde buurtbemiddelaars wordt gewerkt aan het vergoten van woongenot en het verkleinen van overlast doordat de onderlinge conflicten tussen burens in samenspraak worden opgelost. De buurtbemiddelaars worden hierbij ondersteund door professionele coördinatoren van Proteion Welzijn. In 2023 zijn 20 casussen aangemeld bij buurtbemiddeling.

Gedwongen zorg

De Wet zorg en dwang regelt de rechten bij onvrijwillige zorg of onvrijwillige opname van mensen met een verstandelijke beperking en mensen met een psychogeriatrische aandoening (zoals dementie). Een inbewaringstelling op grond van de Wet zorg en dwang is een verplichte opname in een spoedsituatie. Er is dan geen tijd om de procedure van een rechterlijke machtiging af te wachten. Er dan sprake van een spoedsituatie waarin ernstig nadeel als het gevolg van het gedrag van de cliënt onmiddellijk dreigend is. In die situaties is het alleen mogelijk dat de cliënt wordt opgenomen met een beschikking tot inbewaringstelling die door de burgemeester wordt afgegeven.

In totaal is er 4 keer een gedwongen opname met inbewaringstelling (IBS) in het kader van de Wet Zorg en Dwang opgelegd in onze gemeente. Er zijn geen gedwongen opname doormiddel van een crisismaatregel Wet verplichte GGZ opgelegd.

Huiselijk geweld - tijdelijk huisverbod

Soms treft de politie of bijvoorbeeld Veilig Thuis bij mensen thuis een dreigende situatie aan. Maar zijn er (nog) geen strafbare feiten gepleegd. De politie kan dan niemand aanhouden of vervolgen. Met het tijdelijk huisverbod bestaat de mogelijkheid om in zo'n situatie toch in te grijpen. Daarmee zijn partner, kinderen of andere huisgenoten veiliger. Tijdens de periode van het tijdelijk huisverbod mag de pleger ook geen contact opnemen met de partner of de kinderen. De maatregel tijdelijk huisverbod kan voor 10 dagen worden opgelegd.

Wie een tijdelijk huisverbod heeft, moet zich daaraan houden. Wie dat niet doet, kan maximaal 2 jaar gevangenisstraf of een taakstraf krijgen. De burgemeester kan het tijdelijk huisverbod verlengen tot maximaal 4 weken. Het tijdelijk huisverbod moet zorgen dat de situatie niet verder uit de hand loopt. Het zorgt voor een afkoelingsperiode waarin hulpverlening op gang kan komen. Het gaat dan om hulp voor de pleger van huiselijk geweld, het slachtoffer en eventuele kinderen.

In 2023 heeft de burgemeester in 5 situaties een Tijdelijk Huisverbod opgelegd.

Conclusie

Het streven is om te voorkomen dat een persoon in een sociaal en/of psychiatrische situatie terecht komt. Echter wanneer dat toch gebeurt is het belangrijk dat een dergelijk persoon terug kan vallen op een goed netwerk van hulpverlening waarbij de nadruk ligt op maatwerk. Geconcludeerd kan worden dat we op de goede weg zitten. Dit geeft dan ook geen aanleiding om de ingezette weg bij te stellen.

2.2 Ondermijning

Doelstelling 2026

Versteviging van de barrières tegen criminele inmenging in kwetsbare branches, groepen, locaties > *minder speelruimte* voor criminele netwerken, vooral die rond drugscriminaliteit, witwassen, uitbuiting.

Korte omschrijving onderwerp

Ondermijnende criminaliteit is een landelijke, regionale en lokale veiligheidsprioriteit. Het gaat hierbij om georganiseerde vormen van criminaliteit die verbindingen hebben met/misbruik maken van legale onderdelen van de samenleving zoals bedrijven, overheden, instellingen en voorzieningen. Sprake is van criminele inmenging, van verweving van onderwereld en bovenwereld. De aanpak van ondermijning is al lang geen exclusieve taak meer van alleen de politie en het Openbaar Ministerie. Een effectieve aanpak vraagt om een georganiseerde overheid die alle middelen en instrumenten inzet die tot haar beschikking staan. De precieze opgaven rond dit thema verschillen echter per gemeente maar vast staat dat met name drugscriminaliteit maar ook witwassen, uitbuiting en andere fraudevormen stevig verweven zijn met de bovenwereld. En dat het zicht daarop pas langzaam aan het ontstaan is.

Wat hebben we gedaan?

Ook de gemeente Maasgouw speelt een belangrijke rol in de aanpak van ondermijnende criminaliteit. Hoe groot de criminele organisatie ook is, deze wortelt immers altijd lokaal. Er is altijd een locatie nodig voor een drugslab, een contract met de gemeente voor een zorgcrimineel of een wijziging van het bestemmingsplan voor een groot project van een malafide vastgoedhandelaar. Om ondermijnende criminaliteit te stoppen hebben we in 2023 geïnvesteerd in:

- de eigen informatiepositie
- informatiedeling tussen afdelingen en met partners
- instrumenten die criminelen aanpakken en afschrikken,
- kennis en expertise van de ambtelijke organisatie.

De formele vastlegging van de afspraken over de coördinatie, samenwerking en informatie-uitwisseling tussen de convenantpartners voor de bestrijding van georganiseerde misdaad hebben we vastgelegd in een Convenant². De afgelopen jaren heeft het beeld bevestigd dat niet alleen opsporingsonderzoeken, maar ook de controleactiviteiten door de gemeente en de belastingdienst steeds meer zicht geven op de georganiseerde misdaad. De daaruit voortvloeiende interventies zijn dan ook

consequent gericht op het eendrachtig en gemeenschappelijk verstoren van het criminele milieu. Om deze vorm van criminaliteit aan te pakken werken wij nauw samen met het Regionaal Informatie en Expertise Centrum Limburg (verder: het RIEC).

De aanpak bestaat uit het strafrechtelijk laten vervolgen van individuele daders en het ontmantelen van criminele samenwerkingsverbanden. Daarnaast bestaat deze aanpak door bestuursrechtelijke interventies en fiscale handhaving aan te grijpen om factoren of opportuniteitsstructuren van georganiseerde misdaad te identificeren en aan te pakken. Het doel is te voorkomen dat criminelen of criminele organisaties bewust of onbewust worden gefaciliteerd door de overheid en kunnen investeren in de reguliere economie. In dit kader is gedurende het verslagjaar 2023 aandacht besteed aan de volgende onderwerpen:

1. In 2019 heeft het RIEC Limburg in opdracht van het ministerie van Justitie en Veiligheid voor de burgemeester van Maasgouw en de driehoek+ (Officier van Justitie, teamchef politie en Belastingdienst) een Integraal Ondermijningsbeeld Maasgouw (IOB) opgesteld. Het IOB biedt de best mogelijke 'foto' van de ondermijnende criminaliteit in de gemeente, gebaseerd op het bijeenbrengen van data van gemeente, politie, Belastingdienst en Openbaar Ministerie. Geconcludeerd werd dat twee thema's het ondermijningsbeeld in Maasgouw domineren: drugs en

² Convenant ten behoeve van Bestuurlijke en Geïntegreerde Aanpak Georganiseerde Criminaliteit, Bestrijding Handhavingsschelpunten en Bevordering Integriteitsbeoordelingen. Na de vaststelling zijn ook de Watermaatschappelijk Limburg (WML) en het Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen (UWV) toegetreden. Het UWV is een Nederlandse overheidsinstelling die verantwoordelijk is voor het uitvoeren van de werknemersverzekeringen WW, WAO, WIA, de Ziektewet en verder de Wajong, de Toeslagenwet en de WAZ.

witwassen. Daarnaast werden de jachthavens en binnenhavens als blinde vlek en risicolocaties voor ondermijnende criminaliteit beschreven. Betreffende rapportage is besproken in de driehoek+ en toegelicht aan het college van B&W. De raadscommissie veiligheid is ook tijdens een bijeenkomst (op hoofdlijnen) geïnformeerd.

Ook voor de gemeenten Roermond en Leudal is een IOB opgesteld. De strekking van deze rapportages kwam nagenoeg overeen met Maasgouw. Reden voor de burgemeesters van voornoemde drie gemeenten om, in afstemming met de lokale driehoeken, het Regionaal Informatie en Expertise Centrum Limburg (RIEC) te vragen een IOB op te stellen voor het Maasplassengebied, waarbij de focus ligt op de (jacht)havens en de aan of direct nabij het watergebied gelegen bedrijventerreinen. Het IOB Maasplassen betreft een onderzoek naar de actuele situatie en beeld van ondermijnende criminaliteit aan en direct nabij het (uitgestrekte) watergebied, het Maasplassengebied. Het onderzoek richt zich specifiek op het deel van het Maasplassengebied dat gelegen is in de drie Nederlandse gemeenten Maasgouw, Roermond en Leudal; de opdrachtgevers van dit IOB. De opdracht en onderzoeksvraag bestaat uit vier pijlers:

1. Jachthavens
2. Passantenhavens
3. Binnenhavens (overslag en beroepshavens)
4. Bedrijventerreinen

Uit zowel het kwantitatief als het kwalitatief onderzoek blijkt dat er op dit moment weinig zicht is op de aard en omvang van ondermijnende criminaliteit in het Maasplassengebied. Er is weinig kwantitatieve data beschikbaar en uit het kwalitatief onderzoek blijkt dat slechts de helft van de respondenten aangeeft signalen van ondermijnende criminaliteit in het Maasplassengebied te herkennen, hetgeen deels gebaseerd is op vermoedens en onderbuik gevoelens.

Aan de hand van de overkoepelende categorieën 'toezicht', 'samenwerking', '(lokaal) beleid en wetgeving'

en 'kennisniveau' zijn in het IOB een aantal aanbevelingen opgenomen.

Het college heeft besloten om opvolging te geven aan deze aanbevelingen. Deze zijn echter divers van aard en hebben soms een gemeente-/landgrens en vakafdeling overstijgend karakter. Om te komen tot een adequate en efficiënte aanpak dient deze daarom integraal en samenhangend te zijn. Aangestuurd wordt op een projectmatige aanpak op de schaal van de drie gemeenten onder de regie van RIEC-Limburg. Gekoerst wordt om met de uitvoering in 2024 van start te gaan.

Een belangrijke partner op en rond het water (mede vanuit hun signalerende rol) is de Federatie Sportvisserij Limburg. Deze beschikt over zes Boa's. In het verslagjaar zijn door deze Boa's in totaal 375 controles (2022: 579) uitgevoerd op de Maasplassen in Maasgouw. Er zijn elf waarschuwingen en zeven proces verbalen uitgeschreven. De pv's hadden betrekking op overtreding van de Visserijwet.

2. In 2022 is het rapport over jeugdige ondermijners in Limburg opgeleverd. Uit dit rapport komt naar voren dat één op de drie jongeren in Limburg in aanraking komt met criminaliteit. Limburgse jongeren plegen daarbij, in vergelijking met de landelijke cijfers, vaker ondermijnende delicten. Dit rapport was voor Maasgouw mede aanleiding de vraag te stellen in hoeverre de bevindingen uit het rapport ook toepasbaar zijn op de eigen gemeente. De gemeente Maasgouw heeft immers weinig zicht op de aard en omvang van criminele jeugd binnen haar gemeente. Dit lijkt een blinde vlek te zijn. Er is informatie bekend, maar deze is versnipperd aanwezig binnen verschillende instanties. De gemeente Maasgouw daarom bij het RIEC Limburg aangegeven graag te willen deelnemen aan de pilot Integraal Ondermijningsbeeld Jeugd (hierna: IOB Jeugd) om zo de verschillende bronnen van informatie die er bestaan samen te kunnen brengen en een beeld te krijgen van hetgeen er speelt op het thema ondermijnende jeugdcriminaliteit. Daarbij is aangegeven dat we naast een beeld over de fysieke wereld waarin jongeren elkaar vinden ook specifiek geïnteresseerd zijn óf en op welke manier de digitale wereld wordt gebruikt door jongeren voor ondermijnende doeleinden. De gemeente Maasgouw heeft vervolgens het RIEC Limburg gevraagd een IOB Jeugd op te stellen met als doel zicht te krijgen op de aanwezigheid, ernst en aard van ondermijnende jeugdproblematiek in de gemeente. De onderzoeksbevindingen resulteren in aanbevelingen die Maasgouw en haar partners kunnen ondersteunen bij het formuleren van gericht beleid op jeugdcriminaliteit en concrete handvatten bieden voor de inzet van preventieve en repressieve maatregelen. Het achterliggende doel is om de weerbaarheid van jongeren te verhogen en de betrokkenheid van jongeren bij ondermijnende criminaliteit zoveel mogelijk te voorkomen. Het onderzoek is in Q3 van 2023 van start gegaan. De oplevering van de rapportage (IOB Jeugd Maasgouw) is voorzien in Q3 van 2024.

3. Door middel van een Raadsinformatiebrief³ is de raad in november 2023 geïnformeerd over de Handreiking voor een weerbare overheid. Een weerbare overheid is essentieel om tegenwicht te kunnen blijven bieden tegen ondermijning. Gemeenten spelen een belangrijke rol bij de aanpak van ondermijning. Criminelen zijn voortdurend in beweging en houden zich niet aan gemeentegrenzen. Het is belangrijk dat we als partners in de aanpak hierin meebewegen, en beter nog criminelen vroegtijdig de pas afsnijden. Criminelen zoeken namelijk altijd naar nieuwe mogelijkheden om hun illegale activiteiten te blijven ontplooiën. Het is daarom belangrijk dat de bestuurlijke weerbaarheid niet enkel binnen de afzonderlijke organisaties op orde is, maar ook binnen de regio als geheel. Daarom hebben de Limburgse gemeenten, het waterschap en de provincie de ambitie uitgesproken zich te committeren aan een 'Limburgse Norm'; een gezamenlijk niveau voor een weerbare overheid. De Limburgse Norm is een handreiking die gezien kan worden als een hulpmiddel om, op het gebied van weerbaarheid, de eigen organisatie verder te versterken. De stellingen zijn ambitieus maar dat is ook nodig om ondermijning aan te kunnen pakken. De uitwerking van de handreiking Limburgse Norm betreft een organisatiebrede beweging die het domein van de openbare orde en veiligheid overstijgt. De gehele organisatie vanuit ieders rol en verantwoordelijkheid dient een bijdrage te leveren aan het uitvoering geven aan dit ambitieniveau. B&W van Maasgouw heeft aangegeven de handreiking te onderschrijven. De volgende stap is te inventariseren waar we in Maasgouw staan: hoe verhoudt zich de handreiking met de Maasgouwse situatie en wat houdt dit in? Vervolgens wordt onderzocht of vervolgacties noodzakelijk zijn, alsdan welke dit zijn en welke prioritering hieraan moet worden gegeven.

Gemeentemedewerkers spelen een belangrijke rol in het signaleren van ondermijning. Mede in het kader van de bewustwording en (bestuurlijke) weerbaarheid heeft het RIEC Limburg daarom de RIEC Crime Courses (webinars) voor gemeentemedewerkers georganiseerd. Om de webinars zo goed mogelijk te laten aansluiten bij de praktijk, is ervoor gekozen om verschillende webinars voor specifieke doelgroepen te organiseren: balie, op straat, vergunningen en vastgoed, sociaal domein. Organisatiebreed hebben ook medewerkers van Maasgouw en het servicecentrum hier aan deelgenomen.

'Je gaat het pas zien als je het doorhebt'. Met dit motto is er een informatiebijeenkomst gehouden voor alle Boa's van de MER gemeenten. Wat is ondermijning, wat zijn de signalen (hoe herken ik) ondermijning en welke rol heeft de Boa in de aanpak? Ook werd er aandacht besteed aan het handelingsperspectief voor de Boa. De bijeenkomst werd georganiseerd door onder andere OOV Maasgouw, politie en het RIEC. De bijeenkomst werd door de Boa als zeer waardevol ervaren. Afsproken werd dat dit een vervolg krijgt.

4. Limburg is de poort naar Europa. Een regio met 351 kilometer buitenlandgrens, wat 34% van de totale Nederlandse grens met het buitenland is, met circa 80.000 onbewaakte grensovergangen. Vanwege die ligging verloopt ruim 70% van het internationale goederenverkeer via Limburg. De goede verbindingen, de ligging in het hart van Europa en de goede voorzieningen maken Limburg tot een logistieke 'hotspot'. Limburg is daarnaast een regio waar grensoverschrijdend werken, wonen, recreëren en tevens criminaliteit dagelijkse kost is. Ruim 22% van alle Rechtshulpverzoeken in Nederland komen in Limburg binnen. Qua aantal Criminele Samenwerkings Verbanden (CSV's) staat Limburg in een langjarig gemiddelde op de 4e plaats, wat aangeeft dat op het gebied van ondermijning veel aan de hand is. Een stelling die steun vindt in onder andere het aantal drugsdumpingen, dat van oudsher hoog is.

Deze ontwikkelingen hebben er mede geleid tot de oprichting van vijf Intergemeentelijke

Bestuurlijke Handhavingsteams in de provincie Limburg. Bestaande initiatieven en ervaringen zoals het ACT! In Noord Limburg en HAP (Hennep Aanpak Parkstad) worden op regionaal niveau geïmplementeerd. Maasgouw zal onderdeel uitmaken van het ACT! interventieteam regio Midden-Limburg (7 gemeenten).

³ Z/23/120375

Uitgangspunt is dat het interventieteam Midden Limburg primair als taak krijgt de thematische aanpak van ondermijnende criminaliteit in de regio met als uitgangspunt het bestuursrecht. Het interventieteam is aanvullend op de reguliere lokale aanpak van ondermijnende criminaliteit in Maasgouw. Onze lokale aanpak blijft dus bestaan. Welke prioriteiten daarin gesteld worden is en blijft een lokale aangelegenheid. De thema's waar de Interventieteams zich op richten, worden vastgesteld door de burgemeester, indien door de regio gewenst aangevuld met de Politie, het Openbaar Ministerie en de Belastingdienst (Driehoek plus). Daar waar nodig kan het ACT! team ook de gemeente ondersteunen bij lokale casuïstiek buiten de gekozen thema's om. In dit kader zal het ACT! ook een bijdrage leveren aan de controles in relatie tot het Maasplassen/jachthavens project Maasgouw/Roermond/Leudal.

Binnen de Interventieteams worden expertise en coördinatie gebundeld om met zogenoemde korte klappen; snel, effectief en bovenal zichtbaar, voor de buitenwereld de ondermijnende criminaliteit aan te pakken en criminele netwerken te verstoren. We kijken daarbij dus ook naar een snelle manier van informatie uitwisseling tussen gemeenten en partners. Tussen de lokale aanpak en de Interventieteams is een sterke verbinding. Enerzijds voor kruisbestuiving van kennis en kunde. Anderzijds voor het gebruikmaken en aanvullen van alle beschikbare capaciteit om regelmatig thematische actiedagen uit te voeren. De kern van de teams wordt gevormd door intensieve intergemeentelijke samenwerking van BOA's en toezichthouders. Ook de input van Politie, Openbaar Ministerie, Belasting en andere relevante instanties wordt hierin meegenomen. Aan de bestuursrechtelijke aanpak van ondermijning is onvermijdelijk verbonden dat er, veelal aanvullende, strafrechtelijke componenten zijn. In ondermijningsaanpakken zit altijd een element gericht op het verstoren, afpakken of voorkomen van criminele geldstromen. De Belastingdienst is daarmee eveneens een onmisbare partner. De Teamleider Intergemeentelijke Bestuurlijke Handhaving (IBH) Midden-Limburg is inmiddels geworven. Gekoerst wordt op een start van het IBH in Q3 van 2024.

5. Mensenhandel en -smokkel en arbeidsuitbuiting. Met een wijziging van de Apv Maasgouw geldt een vergunningplicht voor de huisvesting van arbeidsmigranten. Deze huisvesting vindt in de woonwijk maar ook bij diverse agrarische ondernemers plaats. Met deze ondernemers zijn hierover gesprekken gevoerd. In totaal zijn er door vier agrarische ondernemers een vergunningaanvraag ingediend. Er zijn drie vergunningen verleend en één ondernemer heeft de aanvraag ingetrokken. In Maasgouw worden drie seksinrichtingen geëxploiteerd. De seksinrichtingen worden periodiek gecontroleerd door de AVIM (vreemdelingenpolitie). Daarnaast vindt er jaarlijks een integrale controle door de gemeente plaats. Bij deze controles zijn geen noemenswaardige onregelmatigheden geconstateerd.

6. Georganiseerde hennepcultuur (cannabisketen). In 2019 heeft een wijziging plaatsgevonden van het Damoclesbeleid. Op hoofdlijnen houdt deze wijziging in dat ook bij strafbare voorbereidingshandelingen in relatie tot de Opiumwet de woning of het lokaal (tijdelijk) wordt gesloten. Daarnaast voorziet het nieuwe beleid ook in een werkwijze bij 'schrijnende' situaties. In 2023 was er geen aanleiding om gebruik te maken van deze 'schrijnendheid' in het kader van de menselijke maat.

In het verslagjaar is vier keer sprake geweest van overtreding van de Opiumwet 13b. In 2023 zijn vier panden gesloten (een als gevolg van overtreding in 2022) door de burgemeester. Hiervan was in een situatie sprake van een tijdelijke sluiting van 6 maanden. Dit vanwege het feit dat naast softdrugs er ook harddrugs en een grote som contant geld werd aangetroffen. In de overige drie situaties is het pand/woning voor drie maanden gesloten. In totaal werd in 2023 aangetroffen: 846 hennepplanten (2021:2461) (2020:1811), 2500 hennepstekjes, 1650 gram hennep. In drie situaties was sprake van elektriciteitsfraude.

De verdere afwikkeling heeft volgens het hennepconvenant plaatsgevonden. Dit houdt in dat iedere partner (waaronder Belastingdienst, woningcorporatie, Openbaar Ministerie, Enexis, gemeente) vanuit zijn eigen verantwoordelijkheid 'passend' zal reageren. In bestuurlijke zin houdt dit onder

HENNEPKWEKERIJ ONTMANTELD

(voor uw veiligheid)

DIT PAND IS GESLOTEN

Door de burgemeester van Maasgouw
op grond van artikel 13b Opiumwet

Het is verboden dit pand te betreden!
Artikel 231 van de Algemene Plaatselijke Verordening

Gesloten tot 31 december 2023

Vermoeden van drugs?

Bel Meld Misdaad Anoniem 0800-7000 of 0900-8844

meer in dat ook de rechtmatigheid van de toeslaguitkering is onderzocht. In 2023 heeft dit een keer tot een maatregel geleid.

7. Om de bestuurlijke aanpak van criminaliteit door gemeenten vorm te geven is een goede informatiepositie nodig. Meld Misdaad Anoniem (M.) kan hier een bijdrage aanleveren. MMA is het onafhankelijke meldpunt waar iedereen anoniem informatie kan geven over ernstige criminaliteit en misdaad. Meldingen kunnen worden gedaan over bijvoorbeeld hennepsteelt, drugslabs, illegale prostitutie, moord en doodslag, mishandeling, overvallen, brandstichting, wapen- of mensenhandel. Maar ook informatie over fraude en corruptie, ook bijvoorbeeld in de zorgsector.

MMA is een onafhankelijke organisatie en is géén politie. In het kader van de geïntegreerde en integrale aanpak vindt er in voorkomende gevallen afstemming plaats met politie en Justitie. In 2021 is Maasgouw een samenwerkingsovereenkomst met MMA aan te gaan. In 2023 zijn er in totaal 19 meldingen binnen gekomen (in 2022: 18 meldingen en 2021: 18 meldingen). Deze meldingen kunnen onderverdeeld worden in de volgende onderwerpen:

Onderwerp	Aantal
Hennep	8
legaal vuurwerk	2
Drugs	3
Ondermijnende activiteiten	1
Mensenhandel/prostitutie	1
Straathandel	4
Totaal	19

Afhandeling van meldingen

De meldingen die de gemeente ontvangt, ontvangt de politie ook. Tijdens het lokaal overleg worden deze meldingen besproken en worden vervolgacties teruggekoppeld. De gemeente neemt de acties op in het verslag van het lokaal overleg. Van de 19 meldingen, zijn er 8 meldingen nog niet afgehandeld.

Van de 8 meldingen die nog niet zijn afgehandeld:

- lopen bij drie meldingen nog een onderzoek;
- moeten drie meldingen nog besproken worden in het lokaal overleg van 15 februari 2024;
- is bij twee meldingen (bei de meldingen zagen op hetzelfde adres) wel al een bestuurlijke rapportage opgesteld, maar moet er nog een vervolg worden gegeven aan deze bestuurlijke rapportage.

Van de 19 meldingen zijn 11 meldingen afgehandeld. Van de 11 afgehandelde meldingen:

- zijn drie meldingen onderzocht waar niets is aangetroffen;
- zijn er twee panden gesloten;
- is één casus opgepakt door politie, waar verder geen rol is voor de gemeente;
- zijn bij twee casussen netmetingen uitgevoerd die negatief waren;
- zijn er aan twee casussen geen opvolging gegeven, omdat er te weinig informatie was;
- is er naar aanleiding van één melding een flexcontrole met AVIM en de gemeente uitgevoerd.

8. Net als andere gemeenten heeft ook Maasgouw te maken met drugsdumpingen. Dit is afval van de productie van synthetische drugs. In 2023 hebben er twee dumpingen plaatsgevonden (2022: 2 ; 2021: 1). Het afval wordt vaak in het buitengebied gedumpt. Particulieren met schade op hun terrein door illegaal gedumpt drugsafval krijgen dankzij een nieuwe regeling de kosten van het opruimen 100 procent vergoed in plaats van voor de helft. Gemeenten behouden als mede-overheid van de Staat een compensatie van 50 procent voor de financiële schade van het opruimen van drugsafvaldumpingen. Voor de nieuwe subsidieregeling is jaarlijks door het Ministerie van Justitie en Veiligheid 1 miljoen euro uitgetrokken tot en met 2024.
9. Onderdeel van de bestuurlijke aanpak van de georganiseerde criminaliteit vormt het lokale overleg. Vaste deelnemers aan dit overleg zijn de accountmanager van het RIEC, AOV-er, wijkagent, de toezichthouder bouwen/RO en de sociaal rechercheur. Afhankelijk van de casus sluiten ook andere partijen zoals de bevolkingscontroleur, AVIM, ISZW aan. In dit overleg vindt een eerste screening

plaats van 'subjecten' ((rechts)personen, panden, locaties) die vragen oproepen. In dit overleg wordt straat- en systeeminformatie bij elkaar gebracht. Daarnaast speelt ook de professionele intuïtie een rol bij de afweging of nader onderzoek wenselijk is. In dit kader zijn het afgelopen jaar 10 subjecten gescreend.

In 2023 is prioriteit gegeven aan de werkzaamheden in relatie tot de opvang van Oekraïense vluchtelingen. Hierdoor hebben er geen flex-controles⁴ plaatsgevonden.

De afwikkeling van de besproken 'subjecten' in het lokale overleg gebeurt met in achtneming van betreffende bevoegdheden inzake wet-/regelgeving, waaronder de AVG. Indien er onvoldoende aanknopingspunten zijn voor verder onderzoek worden de subjecten 'afgevoerd'. Dit wil overigens niet zeggen dat alle vragen zijn beantwoord of onduidelijkheden zijn weggenomen. De rol van de gemeente beperkt zich echter tot het hinderen en verstoren van de georganiseerde criminaliteit en niet de bestrijding. Dit laatste is voorbehouden aan politie en justitie.

Om mee te bewegen met de dynamiek van de 'onderwereld' en om de weerbaarheid tegen ondermijning te vergroten zijn we samen met onze partners steeds op zoek naar nieuwe werkwijzen. Dit heeft er toe geleid dat de driehoek Echt in 2019 heeft besloten om een 'Ondermijningstafel MER' (verder: OT) op te richten. Inmiddels heeft Limburg 12 OT's waaraan alle gemeenten aan deelnemen. De ondermijningstafel is in MER verband inmiddels structureel ingebed. Zowel binnen de gemeenten als bij onze partners.

10. Op 23 augustus 2022 is de nieuwe Bibobbeleidslijn van de gemeente Maasgouw vastgesteld. De Wet Bibob is een (preventief) bestuursrechtelijk instrument en heet voluit de Wet Bevordering Integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur. De wet geeft het openbaar bestuur, waaronder

de gemeente, de mogelijkheid om een onderzoek te doen naar (de achtergronden van) de aanvrager en betrokken partijen bij een vergunning, subsidie of een partij die een vastgoedovereenkomst waar de overheid ook partij bij is, aangaat. Dit onderzoek wordt ook wel het eigen onderzoek genoemd. Nadat de gemeente het eigen onderzoek heeft uitgevoerd en er vragen blijven bestaan, kan de gemeente het Landelijk Bureau Bibob om advies vragen.⁵

Als uit het eigen onderzoek en/of het onderzoek vanuit het Landelijk Bureau Bibob blijkt dat er ernstig gevaar bestaat

dat bijvoorbeeld met een vergunning strafbare feiten worden gepleegd of uit strafbare feiten verkregen voordelen worden benut, is het bestuur (voor Maasgouw het college van B&W of de burgemeester) bevoegd om de aanvraag te weigeren of in te trekken.

De wet Bibob heeft als doel om misbruik van overheidsopdrachten, vastgoedovereenkomsten, aanbestedingen, vergunning-/subsidieaanvragen te voorkomen, en voorkomt daarmee dat de overheid ongewild criminele activiteiten faciliteert en wordt bovendien de concurrentiepositie van bonafide ondernemers beschermd.

Ingevolge de Bibob-beleidslijn Maasgouw 2022 maakt een bibobonderzoek standaard onderdeel uit van onder andere de exploitatievergunningaanvraagprocedure. In 2023 hebben in totaal 24 eigen Bibob-onderzoeken plaatsgevonden. Deze kunnen als volgt onderverdeeld worden:

Onderwerp	Aantal
Exploitatievergunning openbare inrichtingen/Alcoholwetvergunning	14
Wabo-vergunningen	1
Camping- en recreatieparken	9

Enkelen van bovenstaande casussen zijn in 2022 ingediend, maar heeft het Bibob-onderzoek (grotendeels) in 2023 plaatsgevonden. Per onderwerp wordt hieronder een korte toelichting gegeven.

⁴ Flex-controle: integrale controle onder de coördinatie van de gemeente met deelname door de AVIM, ISZW, belastingdienst, politie, GGD, toezicht OD, sociaal rechercheur, bevolkingscontroleur en politie. Deelname is afhankelijk van de aard en omvang van de casus/problematiek.

⁵ Het Landelijk Bureau Bibob is onderdeel van Justis en voert op verzoek van overheidsinstanties integriteitsscreening uit aan de hand van de Wet Bibob. Het Landelijk Bureau Bibob onderzoekt het risico dat bijvoorbeeld een vergunning, subsidie of andere beslissing van de overheid wordt misbruikt.

Exploitatievergunning openbare inrichtingen/ Alcoholwetvergunning

Op grond van het de Bibob-beleidslijn Maasgouw 2022 wordt bij aanvragen voor een exploitatievergunning openbare inrichtingen (artikel 2:15 Apv) en aanvragen op grond van artikel 3 Alcoholwet standaard een Bibob-onderzoek uitgevoerd. In beginsel zal hiervoor aan de aanvrager een quickscan-formulier worden verstrekt.⁶ Pas als er vragen blijven bestaan over bijvoorbeeld de financiën (lees: hoe het bedrijf waarvoor de vergunning aangevraagd wordt, gefinancierd wordt) of de bedrijfsstructuur, dan wordt het uitgebreide Bibob-formulier toegestuurd.⁷

Bij alle 14 aanvragen is er een quickscan-formulier verstrekt (dit is op grond van het beleid immers standaard bij de aanvraag exploitatievergunning voor openbare inrichtingen en Alcoholwet vergunningen). Verder is er bij vijf aanvragen nog een uitgebreid Bibob-formulier verstrekt. De reden hiervoor is dat het quickscan-formulier vaak onvoldoende informatie geeft (vooral als er sprake is van een grote bedrijfsstructuur of een ingewikkelde financieringsconstructie).

In 2023 hebben er in totaal 14 eigen Bibob-onderzoeken plaatsgevonden voor deze categorie. Dit zijn er evenveel als in 2022.

Bij deze 14 aanvragen is er één vergunning uiteindelijk geweigerd op grond van het eigen Bibob-onderzoek. Tegen deze weigering is geen bezwaar ingediend. De weigering van de vergunning is daarmee onherroepelijk. Daarnaast is er één vergunningaanvraag buiten behandeling gesteld, omdat er geen aanvullende stukken zijn ingediend.

Wabo-vergunningen

Op grond van de Bibob-beleidslijn Maasgouw 2022 wordt er een Bibob-onderzoek uitgevoerd bij aanvragen op grond van artikel 2.1, eerste lid, aanhef en onder a, e en i van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht, indien er signalen zijn afkomstig van partners of eigen informatie die aanleiding vormt om te vermoeden dat bij de aanvraag sprake is van een ernstige mate van gevaar als bedoeld in artikel 3 van de Wet Bibob.

Dit betekent concreet dat er niet standaard een Bibob-onderzoek wordt uitgevoerd bij deze categorie. Er wordt alleen een Bibob-onderzoek uitgevoerd indien er aanleiding voor is.

In 2023 heeft er één Bibob-onderzoek plaatsgevonden bij een vergunningaanvraag op grond van de Wabo. Deze aanvraag is in 2022 ingediend en er heeft in 2022/begin 2023 een eigen onderzoek plaatsgevonden. Vervolgens is in 2023 het Landelijk Bureau Bibob om advies gevraagd. Deze aanvraag is uiteindelijk ingetrokken.

Campings en recreatieparken

In december 2020 is de vergunningplicht voor campings en recreatieparken als bepaling in de Algemene plaatselijke verordening opgenomen (artikel 2:20b). De reden voor het opnemen van deze bepaling was dat gemeenten een steeds grotere rol krijgen in het tegengaan van ondermijnende criminaliteit. Uit, bijvoorbeeld, het project Zicht op Ondermijning-Vakantieparken blijkt dat er op vakantieparken vaak ondermijnende activiteiten plaatsvinden. Denk hierbij bijvoorbeeld aan: hennepkwekerijen en illegale opslag. Daarnaast fungeren campings of recreatieparken als ontmoetingsplaats en/of verblijfplaats voor criminelen. De reden hiervoor is dat er bij veel vakantieparken weinig tot geen toezicht en/of sociale controle is. Criminelen kunnen dan vaak vrij hun gang gaan.⁸

De rol van de gemeenten komt daarbij met name tot uiting in het gebruik van bestuurlijke instrumenten, waaronder (bijvoorbeeld) het instellen van een vergunningsplicht. Bij het instellen van de vergunningplicht, kan als voorwaarde het uitvoeren van een Bibob-onderzoek worden gesteld. Dit is in de gemeente Maasgouw ook gedaan. In de Bibob beleidslijn Maasgouw 2022 (artikel 2.2) is opgenomen dat er altijd een volledige toets (middels het uitgebreide Bibob-formulier) wordt uitgevoerd bij een aanvraag exploitatievergunning voor campings en recreatieparken. Enerzijds kunnen er in de vergunning voorwaarden worden gesteld voor wat betreft de leefbaarheid en de

⁶ Een Quickscan formulier is een formulier met vragen die de basis zijn voor het uitvoeren van het Bibob-onderzoek. Dit quickscan formulier is een beperkte toets op basis van een daartoe opgesteld vragenformulier met bijlagen. In het Quickscan formulier worden minder vragen gesteld en minder documenten opgevraagd dan in het uitgebreide formulier.

⁷ Het uitgebreide Bibob-formulier is, net als het quickscan formulier, een formulier met vragen die de basis zijn voor het uitvoeren van het Bibob-onderzoek. Het verschil met het quickscan-formulier is dat het uitgebreide formulier meer vragen bevat en dat er meer documenten aangeleverd moeten worden.

⁸ Bron: [Vakantieparken \(zichtopondermijning-vakantieparken.nl\)](https://www.vakantieparken.nl/zichtopondermijning-vakantieparken.nl)

veiligheid op het park (en dit kan ook gehandhaafd worden). Anderzijds kan er met het Bibob-onderzoek, onderzoek worden gedaan naar de exploitanten en het netwerk daaromheen. Beide instrumenten samen zorgen ervoor dat er meer zicht en grip komt op de vakantieparken.

Vanaf oktober 2022 is er uitvoering gegeven aan de vergunningsplicht voor campings en recreatieparken. Alle exploitanten van campings en recreatieparken in de gemeente Maasgouw hebben een aanvraag voor de vergunning moet indienen. Bij deze vergunningaanvraag werd ook een Bibob-toets uitgevoerd.

In totaal zijn er negen vergunningaanvragen ingediend en is er ook negen keer een Bibob-toets uitgevoerd (de Bibob-toets is bij deze vergunningaanvraag immers standaard). Van deze negen vergunningaanvragen zijn er in 2023 vijf verleend. De overige vier zaken lopen momenteel nog. Voor één vergunningaanvraag is het Landelijk Bureau Bibob om advies gevraagd. Dit advies wordt begin 2024 verwacht. Daarnaast wordt er verwacht dat in het eerste kwartaal van 2024 duidelijk wordt of voor een van de andere lopende zaken ook nog een adviesaanvraag wordt ingediend bij het Landelijk Bureau Bibob. Het advies van het Landelijk Bureau Bibob kan vervolgens een aanleiding zijn om de vergunning te weigeren of te verlenen met voorwaarden.

Door het Bibob-onderzoek uit te voeren bij bovenstaande vergunningaanvragen, heeft er een extra controle op eventuele ondermijnende criminaliteit kunnen plaatsvinden bij exploitanten of partijen die betrokken zijn bij de onderneming, alvorens de vergunning werd verleend. Dit heeft eraan bijgedragen dat de gemeente meer zicht heeft gekregen op de betrokken personen bij de vergunningaanvraag en al dan niet heeft kunnen uitsluiten dat deze personen betrokken zijn bij ondermijnende criminaliteit.

11. In de strijd tegen ondermijning neemt de bestuurlijke aanpak, naast andere interventie mogelijkheden, een belangrijke plaats in. Daarbinnen heeft ook de Algemene Plaatselijke Verordening (APV) betekenis. Gemeenten kunnen met hun verordenende bevoegdheid in de APV regels stellen in de vorm van gebods- of verbodsbepalingen. Deze kunnen worden gekoppeld aan bestuurlijke instrumenten: zoals een vergunning, ontheffing of meldingsplicht (eventueel in combinatie met een separaat aanwijzingsbesluit en een sanctie als sprake is van overtreding). In 2020 is de Algemene Plaatselijke Verordening Maasgouw 2020 vastgesteld. Mede in het kader van de aanpak (of voorkomen van) ondermijning is er een exploitatievergunningplicht ingevoerd voor de huisvesting van arbeidsmigranten, de vakantie- en recreatieparken en kamerverhuur. In dit kader zijn in het verslagjaar de vakantieparken aangeschreven met het verzoek om een exploitatievergunning aan te vragen. De uitkomsten van deze vergunningaanvragen van de vakantieparken is toegelicht onder punt 10.
Naast de hierboven genoemde vergunningsplichten zijn er uiteraard ook nog de vergunningsplichten die al langer in de Algemene plaatselijke verordening staan, namelijk: De exploitatievergunning voor openbare inrichtingen, vergunning voor het exploiteren van speelgelegenheden, exploitatievergunning voor seksinrichtingen en de exploitatievergunning voor escortbedrijven.
12. Zorg en Veiligheid zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Mede in dit kader kunnen gemeenten ondermijning tegengaan door het sociaal domein sterk en weerbaar te maken.
De verwevenheid van de criminele wereld met het sociaal domein is fijnmazig en wijdvertakt en speelt zich bovendien ondergronds af, veel is niet zichtbaar. Scholieren die worden geronseld door de drugsindustrie, jonge kinderen die worden ingelijfd in criminele netwerken en wijken waar de levendige drugshandel bij wijze van spreken net zo gewoon is als de buurtbarbecue op vrijdagmiddag. De verweving van criminaliteit en het sociaal domein heeft grote maatschappelijke gevolgen.
Samen met het SC-MER wordt daarom binnen het sociaal domein al actief ingezet op het thema ondermijning. Voorbeelden zijn het versterken van de persoonsgerichte aanpak en meer aandacht voor slachtofferschap. Drugshandel is immers geen slachtofferloos delict. Soms is de dader ook slachtoffer. Groepen van jongeren, mensen met een licht verstandelijke beperking en huiseigenaren worden in de criminele wereld getrokken. Daarnaast is er ook aandacht voor zorgfraude en mensenhandel. De aanpak vergt maatwerk. Hoe herken ik echter dergelijke vormen van ondermijning en wat is het handelingsperspectief? Om hier antwoord op te kunnen geven zijn we in 2021 in MER verband gestart met het aanbieden van trainingen voor sociaal domein medewerkers. Medewerkers van onze partners kunnen zich hier ook bij aansluiten. In 2023 is hier een vervolg aangegeven.
Steeds meer jongeren worden op steeds jongere leeftijd geronseld voor criminele activiteiten. Denk hierbij aan het wegbrengen van een pakketje, op de uitkijk staan of een bankpas uitlenen. Het is belangrijk dat ouders of verzorgers met hun kind het gesprek voeren over dit soort activiteiten. Als zij open het gesprek aangaan over onderwerpen als criminaliteit, maar ook het gebruik van wapens en drugs, zullen kinderen mogelijk sneller om hulp vragen als ze hiermee in aanraking komen. Als

handreiking voor de ouders heeft het RIEC Limburg hiervoor de site Crimitalk.nl ontwikkeld. Via de gebruikelijke kanalen heeft Maasgouw deze site onder de aandacht gebracht.

13. Cybercriminaliteit is een misdrijf, kent veel vormen en is daarom moeilijk aan te pakken. We benoemen enkele soorten cybercrime die regelmatig voorkomen: hacken, ransomware, phishing, identiteitsfraude en menselijke fouten. Het is een vorm van ondermijning. In het verslagjaar zijn 17 aangiften bij de politie geregistreerd.

In 2022 is het platform Digitaal Veilig Limburg van start gegaan <https://www.digitaalveiliglimburg.nl>. Inwoners en ondernemers in Limburg kunnen op deze site terecht met hun vragen over digitale veiligheid. Maasgouw neemt hier ook aan deel. De online wereld wordt steeds vaker door criminelen gebruikt om mensen geld afhandig te maken. Bijvoorbeeld door WhatsApp-fraude (vriend-in-noodfraude).

- Een bekende is zijn telefoon of geld kwijt en vraagt u geld over te maken.
 - Aankoop spullen via Marktplaats die niet worden geleverd.
 - Iemand doet zich voor als een medewerker van uw bank om achter uw gegevens te komen.
- Mensen (slachtoffers) die met deze vorm van criminaliteit te maken hebben kunnen met vragen terecht bij een telefonische helpdesk (085-0082790). Maasgouw is ook deelnemer van dit platform. Via de website van Maasgouw en andere (sociale) kanalen is hier aandacht aan besteed. Jongeren begeven zich veel online maar zijn zich vaak minder bewust van de gevaren die dat met zich meebrengt. Men kan worden gehackt, de bankrekening kan worden geplunderd of men kan worden afgeperst met 'pikante' foto's (sextortion). Met een mobiele escaperoombus wil de politie jongeren bewuster maken van de risico's die ze online lopen en handreikingen bieden om slachtofferschap op het gebied van cybercrime en sextortion te voorkomen. In 2023 heeft de escaperoom op vier locaties (in het voor én naseizoen) in Maasgouw gestaan.

14. Dat ouders/verzorgers het met hun kind op enig moment moeten hebben over de 'bloemetjes en de bijtjes', is vrijwel algemeen bekend. Maar voer je als ouder ook een gesprek met je kind over de messen, plantjes en pilletjes? RIEC Limburg heeft op 23 januari 2023 <https://www.crimitalk.nl/> gelanceerd: een gratis gesprekstool voor ouders en verzorgers om het gesprek met hun kind(eren) aan te gaan over wapens, criminaliteit en drugs.

De vakgroep Jeugdige Ondermijners van RIEC Limburg trekt samen met ketenpartners op en ondersteunt hen in de aanpak van jeugdige ondermijning in Limburg. Deze aanpak is nodig: uit onderzoek werd een verontrustende stijging geconstateerd van het aantal jonge minderjarigen dat betrokken is bij ernstige drugscriminaliteit. Tevens is er sprake van verharding, wat zich uit in ernstiger geweld en wapengebruik op jongere leeftijd. Om de instroom van jonge aanwas tegen te gaan en jongeren een legaal perspectief te bieden is er gekozen voor een totaalaanpak. Deze richt zich op jongeren, ouders/verzorgers, hulpverleners en onderwijsmedewerkers. Het plan van

aanpak heeft als hoofdlijnen: onderzoek, preventie, repressie en het bieden van perspectief. Een voorgelichte jongere herkent ondermijnende criminaliteit sneller en kan er eerder weerstand tegen bieden. Hoe meer ouders en verzorgers het gesprek met hun kind aangaan over wapens, drugs en criminaliteit, des te eerder herkent een jongere het wanneer het hiermee in aanraking komt. Het RIEC Limburg ontwikkelde daarom, met medewerking van de Provincie Limburg, de campagne Crimitalk.nl: een gesprekstool die zowel online als offline (als kaarten set) verkrijgbaar is, die het makkelijker maakt voor ouders om aan de hand van stellingen en vragen met hun kind over criminaliteit, drugs en wapens te praten. Ook kunnen ouders online terecht op een achterliggend platform, waar verdere uitleg over de stellingen en vragen, meer informatie over de thema's en een verwijzing naar hulppartners te vinden zijn.

Conclusie

Ook voor Maasgouw blijft de aanpak van ondermijning een belangrijke veiligheidsopgave. Recente fenomeenanalyses van vormen van ondermijning en de concrete ondermijningssignalen en -casuïstiek van de afgelopen jaren onderstrepen dit. De instrumenten en werkvormen worden effectiever maar er is nog een lange weg te gaan. We blijven daarom vasthouden aan de ingezette weg.

2.3 Digitale veiligheid

Doelstelling 2026

1. Minder slachtofferschap gedigitaliseerde criminaliteit
2. Risicobeheersing datalekken en cyberincidenten irt gemeentelijke systemen
3. Tijdige signalering en reactie online aangejaagde ordeverstoring

Onze indicatoren:

Indicator	2021	2022	2023
Cybercrime ⁹	19	17	18
Horizontale fraude ¹⁰	166	122	84
Verticale fraude ¹¹	1	1	2

Bron: politie

Korte omschrijving onderwerp

Met de voortschrijdende digitalisering van de samenleving worden de risico's op het vlak van digitale veiligheid alleen maar groter. Het gaat daarbij om vormen van internetcriminaliteit (fishing mails bijvoorbeeld), kwetsbaarheid van systemen (ook van gemeenten), kwetsbaarheid van informatie (risico van datalekken) en online aangejaagde onrust en ordeverstoring (ook jegens bestuurders bijvoorbeeld). Elk van deze deelfenomenen vormt een groeiend risico voor overheden, bedrijfsleven en burgers.

Steeds meer Nederlanders krijgen te maken met social engineering. Een methode die criminelen gebruiken waarbij mensen psychologisch worden gemanipuleerd om bepaalde acties uit te voeren of vertrouwelijke informatie te geven. Daarbij maken criminelen misbruik van menselijke eigenschappen, zoals nieuwsgierigheid, angst, hebzucht, vertrouwen en onwetendheid. Vaak met als doel mensen geld afhandig te maken. Social engineering gaat samen met een vorm van druk. Dat geeft de meeste mensen een gevoel dat er iets niet klopt.

Ook Maasgouw staat hiervoor aan de lat, voor de veiligheid van de eigen systemen en informatie maar ook voor de ordeverstoring door digitale ontwrichting bij andere partijen. Ook heeft Maasgouw mogelijkheden om de weerbaarheid van burgers en bedrijven tegen cybercriminaliteit te versterken. En moet zij alert zijn en reageren op via het internet aangejaagde onrust.

Wat hebben we gedaan?

Slachtofferschap digitale criminaliteit

Het thema cyber is een veelkoppig monster, waarbij de impact op slachtoffers groot kan zijn. De aanpak van het thema wordt van steeds groter belang. De digitale apparaten en het internet zijn niet meer weg te denken uit onze samenleving. Technologie ontwikkelt zich in sneltreinvaart en heeft een steeds grotere impact op ons leven. Tegelijkertijd nemen de cyberaanvallen elk jaar fors toe. Denk aan de cyberaanvallen op de Universiteit van Maastricht, VDL Nedcar, het ziekenhuis van Maastricht, maar ook de grootschalige internetfraudes, betaalverzoekfraude en bankhelpdeskfraude. Hierdoor wordt steeds duidelijker dat zowel cybercriminaliteit als gedigitaliseerde criminaliteit vormen van ondermijning zijn. De afgelopen jaren werden we in Nederland geconfronteerd met een sterke groei aan incidenten op het thema cyber en naar verwachting zal deze criminaliteit exponentieel gaan groeien.

Uit het recent uitgebrachte Cybersecuritybeeld van de NCTV blijkt dat op dit moment de weerbaarheid van burgers, bedrijven en overheden nog onvoldoende is om grote schade en impact te voorkomen. Ondanks het toenemend aantal cyberaanvallen lijken veel burgers, bedrijven en overheidsorganen digitale risico's te onderschatten waardoor ze gemakkelijk doelwit en slachtoffer worden. Hierbij valt te

⁹ Cybercrime: hacking, DDoS-aanvallen, ransomware, pinpasfraude, phishing, malware

¹⁰ Horizontale fraude: oa fraude met betaalproducten, identiteitsfraude, faillissementsfraude, vastgoedfraude, verzekeringsfraude, etc.

¹¹ Verticale fraude: oa. uitkerings-/subsidie fraude

denken aan bankhelpdeskfraude en geldezels. Cyber veiligheid is dan ook een maatschappelijk speerpunt.

Door de nieuwe technologieën ontstaan nieuwe delicten en nieuwe modi operandi, waarbij computers zowel middel als doelwit kunnen zijn en landsgrenzen vervagen. Criminele samenwerkingsverbanden in het digitale tijdperk zijn innovatief, flexibel en hebben een groot aanpassingsvermogen. De aanpak daarvan vergt lef en creativiteit van de overheid en andere organisaties, met een neus voor kansen, en oog voor rechten en belangen. Om de maatschappij nu en in de toekomst effectief te beschermen tegen de toenemende dreiging en impact van cyber is een zichtbare, integrale en innovatieve aanpak nodig.

Met de term cybercriminaliteit wordt bedoeld de criminaliteit waarbij ICT-middelen/systemen zowel doel als middel zijn. Voorbeelden daarvan zijn ransomware, DDoS aanvallen, het vernielen van data en hacken. Hierbij gaat het om feitelijke delicten die voor de digitalisering niet bestonden.

Met de term gedigitaliseerde criminaliteit wordt bedoeld criminaliteit waarbij ICT middelen/systemen enkel faciliterend zijn om het doel te bereiken. Voorbeelden zijn de online drugshandel, internetfraude, aan- en verkoopfraude. Kortom, “old school criminaliteit”, gepleegd met digitale middelen.

Deze vorm van criminaliteit vergt een integrale en samenhangende aanpak en is daarmee Maasgouw overstijgend. In dit kader neemt Maasgouw sinds 2022 deel aan de Taskforce Cybercrime Limburg.

In 2023 is door de Taskforce ingezet op onder andere:

- Het opzetten van een cybernetwerk binnen Limburg en het uitbreiden van de Taskforce naar alle Limburgse gemeenten, Politie eenheid Limburg, Het Openbaar Ministerie arrondissementsparket Limburg, het PVO en RIEC Limburg.
- In samenwerking met het RIEC Limburg werd het thema cyber aangenomen als handhavingsknelpunt. Hierdoor is het onder het RIEC convenant makkelijker informatie uit te wisselen over het thema cybercrime door de aangesloten RIEC-partners.
- Preventie en verstoring door:
 - bewustwordingcampagne. In het verslagjaar is in Maasgouw via de gemeentelijke kanalen herhaaldelijk aandacht besteed aan diverse vormen van cybercriminaliteit: herkenning, voorkomen en handelingsperspectief.
 - In het najaar van 2023 lanceerde BZK samen met JenV en EZK een voorlichtingscampagne rondom dit thema. Doel van de campagne: herkennen dat er iets niet klopt en daar vervolgens adequaat naar handelen. Verdere informatie over social engineering en hoe men zich online kan beschermen op <https://veiliginternetten.nl/campagnes/laat-je-niet-interneppen/>
 - een stickercampagne voor bankhelpdeskfraude; [#cybercrime #fraude #bankhelpdeskfraude](https://bit.ly/3fmJU0s) | Facebook
 - de escaperoom sextortionbus. Samen met politie, gemeente en scholen is in het verslagjaar de mobiele escaperoombus vijf dagen in Maasgouw ingezet. De bus is speciaal ontwikkeld om bewustwording te creëren onder jongeren (13-25 jaar) met betrekking tot cybercrime in brede zin en specifiek sextortion. Sextortion is een vorm van cybercriminaliteit waarbij afpersing plaatsvindt door te dreigen met het ongewild verspreiden van (pikante) beelden op internet. Er wordt in de meeste gevallen aangezet tot betaling of het versturen van meer en pikante foto's of video's, in ruil voor het niet versturen of verspreiden van de beelden.

Wijkagenten Maasgouw

internet. Er wordt in de meeste gevallen aangezet tot betaling of het versturen van meer en pikante foto's of video's, in ruil voor het niet versturen of verspreiden van de beelden.

BL@CKMAIL is de naam van het spel die gespeeld werd in deze mobiele escaperoombus. Het spel daagt deelnemers uit om aan de hand van een verhaal en puzzels uit de situatie te komen. Door middel van tijdsdruk, wordt de ervaring nagebootst dat je onder druk iets moet doen, wat bij sextortion vaak het geval is. De groep mensen die het meest te maken krijgt met deze vorm van cybercrime is de leeftijdsgroep 13 tot 25 jaar. Bovendien vindt het leven steeds meer online plaats, met name onder jeugd. Dit samen is volgens andere politie, handhaving, de gemeente en jongerenwerk reden genoeg om aandacht te besteden aan het onderwerp. De mobiele escaperoom werd gecombineerd aangeboden met een interactieve klassikale les, waarbij stil werd gestaan bij het

onderwerp en werd besproken hoe je kunt handelen als je in aanraking komt met deze vorm van criminaliteit. Leerlingen gaven aan het een ontzettend interessant onderwerp te vinden. Daarnaast gaf een aantal leerlingen aan wel eens in aanraking te zijn gekomen met het fenomeen, rechtstreeks of via bekenden.

- Voor de volwassenen werd een apart programma aangeboden. Hierin werd in het bijzonder aandacht besteed aan phishingmails, hulpvraagfraude, spoofing en bankpashelpdeskfraude.
- Leskaart Weerbaar online: Deze leskaart is ontwikkeld ter ondersteuning van één of meerdere lessen over weerbaarheid van jongeren online, waarbij de focus ligt op sociale druk die jongeren kunnen ervaren, verleidingen waar ze mee in aanraking kunnen komen, hun eigen en andermans grenzen en die van de rechtsstaat (inclusief het strafrecht). Bij voorgezet onderwijs scholen is deze leskaart onder de aandacht gebracht. [Leskaart Weerbaar online](#) | [Publicatie](#) | [Openbaar Ministerie \(om.nl\)](#)

De kern van het concept Risk Factory <https://www.riskfactorylimburgnoord.nl/> is een integrale aanpak, waarbij beleving centraal staat en dat wetenschappelijk onderbouwd is. Met realistische en interactieve scenario's, zoals brandgevaar, phishing, verkeersveiligheid, groepsdruk, 112 bellen en (positieve) gezondheid, ervaren doelgroepen (on)gezondheid en (on)veiligheid én leren ze hoe te handelen.

Levenschte ervaringen veranderen de kijk op risico's. En dat geeft zelfvertrouwen om - als het er echt op aankomt - de juiste beslissingen te nemen. Het concept Risk Factory is meermaals wetenschappelijk onderzocht, waarbij doelgroepen, die de Risk Factory hebben bezocht meer kennis hebben, een hogere intentie hebben om zich anders te gedragen én ook daadwerkelijk weken later in een andere context gezonder en veiliger gedrag vertonen. Een van de primaire doelgroepen van de Risk Factory zijn basisschoolleerlingen uit groep 8; leerlingen in een cruciale levensfase. Ze staan op het punt om vanuit hun vertrouwde omgeving uit te vliegen naar de middelbare school. Een fase waar allerlei uitdagingen op het gebied van gezondheid en veiligheid aanbreken. Het beleven van die gevaren in een veilige en

inspirerende omgeving zoals de Risk Factory, versterkt de weerbaarheid en zelfredzaamheid. Bovendien zijn groep 8 leerlingen in staat om dat wat ze in de Risk Factory beleven en leren, te vertalen naar hun eigen thuis- en schoolomgeving. Al sinds het prille begin hebben scholen en schoolbesturen het Risk Factory-concept omarmd. Alle schoolbesturen in Noord- en Midden-Limburg (op één na) zijn partner. Uit cijfers blijkt dat 89% van de scholen in Maasgouw door de Risk Factory is bereikt.

Zoals ook voorgenomen bij de totstandkoming ontvangt de Risk Factory vanaf januari 2020 ook senioren. Een belangrijke doelgroep voor alle partners. Met senioren bedoelen we mensen van 55 jaar en ouder. Deze doelgroep is/wordt - naarmate de leeftijd vordert - kwetsbaarder. Tegelijkertijd groeit de wens - mede door overheidsbeleid - dat senioren zo lang mogelijk zelfstandig blijven wonen in hun eigen thuis. Met passende scenario's speelt de Risk Factory in op die behoefte. Voor de komende jaren wordt een uitbreiding van deze doelgroep verwacht. Bovendien wordt er ingezet op het organiseren van dagdelen voor individuele senioren, zodat ook zij de Risk Factory de komende jaren gaan bezoeken.

Horizontale en verticale fraude is behoort feitelijk thuis in de categorie 'vermogenscriminaliteit' maar bevindt zich ook op het snijvlak met cybercriminaliteit.

Met een hoogtepunt in 2021 (166), 2022 (122) is het afgelopen jaar de horizontale (vaak online/digitale) fraude verder afgenomen (2023: 84). Een verklaring voor deze afname is hier niet voor te geven.

Er zijn verschillende vormen van (digitale) fraude waar specifiek ondernemers slachtoffer van kunnen worden. Denk hierbij aan acquisitiefraude, spookfacturen, faillissementsfraude, maar ook identiteitsfraude waarbij een fraudeur zogenaamd handelt in naam van de onderneming. Ondernemers weten over het algemeen voldoende over spookfacturen en acquisitiefraude. Maar over andere vormen van fraude is minder bekend, zoals identiteitsfraude en faillissementsfraude (bron: onderzoeksrapport Kamer van Koophandel). Daar is dus nog een slag te winnen.

Jongeren kunnen zowel online als offline slachtoffer worden van een groot aantal vormen van fraude. Denk aan kamerverhuurfraude, identiteitsfraude en online oplichting (aan-/verkoopfraude). Jongeren doen vaak dingen die spannend zijn, maar overzien vaak niet de gevolgen van hun acties. Zo worden ze makkelijk slachtoffer. Soms doen ze daardoor ook dingen die strafbaar zijn. Voorbeelden zijn

'geldeze'ls¹²' of het uitlenen van de ID-kaart waardoor ze identiteitsfraude plegen. De ambulante jongerenwerkers gaan hierover met de jongeren in gesprek, op straat en tijdens de inloop bij de Pia-hoeve.

Daarnaast zijn er ook verschillende vormen van (digitale) fraude waar vooral senioren slachtoffer van worden. Denk bijvoorbeeld aan datingfraude, beleggingsfraude, online oplichting en hulpvraagfraude. Het is belangrijk dat senioren de signalen leren herkennen van fraude en vervolgens weten wat ze moeten doen. Zowel offline als online. In de preventie is Maasgouw aangehaakt bij de landelijke campagne. Hierbij zijn tips gegeven om de kans op slachtofferschap te verminderen. Het zwaartepunt bij de bestrijding van horizontale fraude ligt bij de politie.

Informatieveiligheid eigen organisatie.

Informatieveiligheid is de verzamelnaam voor de processen, die ingericht worden om de betrouwbaarheid van processen, de gebruikte informatiesystemen en de daarin opgeslagen gegevens te beschermen tegen al dan niet opzettelijk onheil. Het informatiebeveiligingsbeleid geeft algemene beleidsuitgangspunten over informatiebeveiliging. Deze uitgangspunten hebben een sterk normerend karakter en geven keuzes weer. De informatieveiligheid in Maasgouw is gebaseerd op de norm 'Baseline informatiebeveiliging Nederlandse Gemeenten (BLO).

Het begrip 'informatiebeveiliging' heeft betrekking op:

1. Beschikbaarheid / continuïteit: het zorg dragen voor het beschikbaar zijn van informatie en informatie verwerkende bedrijfsmiddelen op de juiste tijd en plaats voor de gebruikers.
2. Exclusiviteit / vertrouwelijkheid: het beschermen van informatie tegen kennisname en mutatie door onbevoegden. Informatie is alleen toegankelijk voor degenen die hiertoe geautoriseerd zijn
3. Integriteit / betrouwbaarheid: het waarborgen van de correctheid, volledigheid, tijdigheid en controleerbaarheid van informatie en informatieverwerking.

Jaarlijkse cyclus ten behoeve van gegevensveiligheid

Gegevensveiligheid is van essentieel belang voor Nederlandse gemeenten. Als beheerders van gevoelige persoonsgegevens, zoals adresgegevens, belastinginformatie en gezondheidsgegevens, is het cruciaal dat gemeenten de vertrouwelijkheid, integriteit en beschikbaarheid van deze gegevens waarborgen. Het niet goed beveiligen van deze gegevens kan leiden tot ernstige gevolgen, zoals identiteitsdiefstal, financiële fraude en reputatieschade voor zowel de gemeente als haar inwoners.

Dagelijks is er veel verdacht inkomend verkeer dat wordt geblokkeerd. De laatste grote aanval stamt uit 2022 toen een server gecompromitteerd werd door een Chinese partij, welke overigens niet succesvol was. Na ontdekking is diezelfde avond nog een nieuwe server ingericht en de oude in quarantaine geplaatst. Het was helaas toen der tijd helaas nog niet mogelijk om te achterhalen hoe de server werd gecompromitteerd, destijds draaide een aantal detectieoplossingen nog niet. Dankzij de goed onderhouden en moderne firewall, de installatie van speedpatches binnen 24 uur (ook in het weekend) en andere technische interventies is de verwachting dat de kans op ernstige digitale incidenten verkleind.

MANAGING DATA SECURITY

Ten aanzien van binnengekomen phishing mails bij Maasgouw is geen exact antwoord mogelijk. Gemiddeld werden er ca 45 meldingen gedaan (range 30-150 meldingen) vanuit de MER organisaties. Dit betreffen echter alleen de phishing mails die zijn gemeld. De verwachting is dat het aantal in werkelijkheid hoger ligt, omdat er ook medewerkers zijn die deze mails niet melden en gelijk weggooien.

Wat in 2023 wel opvallend was, was het aantal meldingen over pogingen tot CEO fraude, ook bekend onder de naam whaling, waarvan de burgemeester van Maasgouw ook last heeft gehad. In bijna alle gevallen zijn dergelijke pogingen gericht op een speedbetaling of het verkrijgen van privé contactgegevens. De CEO fraude pogingen hebben gelukkig niet geleid tot schade of incidenten. Op dit moment wordt er geen actief onderzoek gedaan naar phishing/whaling bij de gemeente, in de toekomst zijn technische opties op basis van machine learning wellicht mogelijk om dit soort mails beter te blokkeren. Ter vergroting van de digitale weerbaarheid volgen systeem- en netwerkbeheerders binnen cluster ICT jaarlijks trainingen, cursussen en congressen, waarvan het centrale thema de laatste jaren vrijwel altijd security gericht is.

¹² Een geldezels laat zijn rekening gebruiken om geld van criminelen naar iemand anders over te maken of wit te wassen. Geldezels worden vaak geronseld via social media als Facebook, of via vacatures.

Voor de informatiebeveiliging heeft de overheid een basis gelegd in de vorm van de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO). De BIO is per 1 januari 2020 verplicht en vervangt voor de gemeenten, waterschappen, provincies en het Rijk respectievelijk de BIG, BIWA, BIR en IBI. De BIO is een gemeenschappelijk normenkader, gebaseerd op de internationale norm ISO 27001/2 voor de beveiliging van de informatie(systemen) van de overheid. De BIO is een set van 114 controles met bijbehorende beveiligingsmaatregelen. Het biedt een kader voor het identificeren van risico's, het implementeren van passende beveiligingsmaatregelen en het waarborgen en naleving van wet- en regelgeving op het gebied van gegevensbescherming.

Een belangrijk instrument in het kader van gegevensveiligheid, die gemeenten helpt om hun informatiebeveiliging op een adequaat niveau te brengen en te houden, is de Eenduidige Normatiek Single Information Audit (ENSIA). De ENSIA is een jaarlijks terugkerende zelfevaluatie waarmee gemeenten kunnen beoordelen in hoeverre zij voldoen aan de eisen van de BIO en andere relevante wet- en regelgeving op het gebied van informatiebeveiliging. Door middel van ENSIA krijgen gemeenten inzicht in hun huidige staat van gegevensveiligheid en kunnen tevens de jaarlijkse uitkomsten gebruiken bij het identificeren van tekortkomingen en daarop aansluitend verbeterplannen maken.

In de komende jaren staat de Nederlandse overheid voor nieuwe uitdagingen op het gebied van gegevensbescherming met de introductie van de Netwerk- en Informatiebeveiliging 2 (NIS2). NIS2 is een Europese richtlijn die gericht is op het versterken van de cybersecurity van essentiële diensten en digitale infrastructuur, waaronder ook de overheidssector. Voor gemeenten betekent dit dat zij zich moeten voorbereiden op strengere beveiligingsvereisten en meer nadruk moeten leggen op het voorkomen en afhandelen van cyberaanvallen.

In de samenleving wordt steeds meer gebruik gemaakt van AI. Intussen zijn er ook steeds meer AI-toepassingen openbaar beschikbaar. Soms zelfs gratis. Het gebruiken van AI in ons werk bij de gemeente biedt kansen om ons werk beter, sneller en efficiënter te doen. Met die kansen kunnen ook risico's ontstaan. Bijvoorbeeld doordat gevoelige gegevens buiten de organisatie en vaak zelfs buiten de EU terecht komen bij het gebruiken van openbaar beschikbare AI-toepassingen in de Cloud. Maar ook doordat onze informatie door aanbieders van AI-toepassingen, zonder dat we dat weten, voor andere doelen gebruikt wordt. Of doordat we niet goed weten hoe de AI op de achtergrond functioneert, en we dus eigenlijk niet zo goed weten of het resultaat wel betrouwbaar is. Dat wil niet zeggen dat we geen gebruik moeten maken van AI. We hebben daar al een beetje ervaring mee opgedaan. Bijvoorbeeld bij

het inzetten van gezichtsscanners bij de burgerbalies. We moeten wel zorgen dat we elke toepassing goed moeten afwegen. Het cluster Gegevensveiligheid heeft richtlijnen voor onze organisatie opgesteld die gehanteerd moeten worden bij het gebruik van GPT.

Eind 2023 is de gemeente Maasgouw in de afrondingsfase van de jaarlijkse ENSIA cyclus voor het jaar 2023. De uitkomsten van deze zelfevaluatie laten zien dat de gemeente de digitale weerbaarheid nog verder kan verhogen in de komende jaren. Gegevensveiligheidsprojecten in het uitvoeringsprogramma 2024 dragen hier al direct aan bij. Echter, de ontwikkeling van dreigingen in de buitenwereld maakt dat stilstand in ontwikkeling geen optie is en dat het periodiek doorlopen van PDCA-cyclus met betrekking tot gegevensveiligheid steeds belangrijker wordt.

Kortom, gegevensveiligheid is een voortdurende prioriteit voor Nederlandse gemeenten. Met de BIO als basis, de ENSIA als evaluatiemechanisme en de opkomst van NIS2 in het vooruitzicht, is dit een onderwerp waarbij periodieke controle op naleving niet langer verblijvend maar steeds meer een verplichting is. Het is daarom essentieel dat de gemeente Maasgouw blijft investeren in robuuste en veerkrachtige informatiebeveiligingsmaatregelen om de gegevens van burgers aantoonbaar te beschermen.

Online aangejaagde ordeverstoring

Een 'online aangejaagde ordeverstoring' is een verstoring van de fysieke openbare orde, die via social media wordt aangedreven waarbij de gemeente plotseling geconfronteerd wordt met dit fenomeen. Een zorgwekkende ontwikkeling. Niet alleen omdat online aangejaagde ordeverstoringen zich razendsnel voltrekken. Ze kunnen zich bovendien ongecontroleerd en ongelimiteerd als een olievlek verspreiden. Online aangejaagde ordeverstoringen zijn daarom een groeiende zorg, omdat ze zich razendsnel kunnen verspreiden en onvoorspelbaar van aard zijn. Denk hierbij aan polariserende berichten, oproepen tot rellen en aankondigingen van illegale evenementen die de fysieke openbare orde kunnen ontwrichten.

Bij Kamerbrief¹³ van 5 juli 2023 vraagt de ministers van JenV en BZK opnieuw aandacht voor deze problematiek.

Openbare ordeverstoringen vinden steeds vaker hun oorsprong in het digitale domein. Social media is een plek waar gedrag makkelijk ontspoord. In de anonimiteit, vanachter een scherm, voelen veel mensen zich vrij om ongeremd hun mening en gevoelens te uiten. Die vrijheid van meningsuiting is mooi, maar heeft ook een keerzijde. Het kan individuen en groepen schade toebrengen. Soms raakt het zelfs de gehele samenleving. Want met online uitingen kan ook offline de openbare orde ernstig worden verstoord.

Een goede informatie positie is daarom essentieel om deze ontwikkelingen goed te blijven volgen. Daarom wordt geïnvesteerd in het onderhouden van goede contacten met onder andere de (online) jongerenwerkers van Wel.kom / XL Group/Streetcare en de politie. Tijdens het verslagjaar is in dit kader in Maasgouw sprake geweest van een openbare orde verstoring in relatie tot een illegale raveparty¹⁴. In samenwerking met de politie is dit illegale feest op een ordentelijke wijze ontbonden/beëindigd.

Conclusie

In de aanpak ligt het accent op het (tijdig) herkennen, voorkomen (en bestrijden) met een hieraan gekoppeld een handelingsperspectief toegespitst op de doelgroep. Belangrijk hierbij is de (digitale) ontwikkelingen goed te volgen en hier (in de aanpak) tijdig op in te spelen. Naar aanleiding van bovenvermelde inspanningen zijn wij tegemoet gekomen aan de doelstelling. Dit geeft dan ook geen aanleiding om de ingezette weg bij te stellen.

¹³ <https://www.rijksoverheid.nl/binaries/rijksoverheid/documenten/kamerstukken/2023/07/05/tk-online-aangejaagde-openbare-ordeverstoringen/tk-online-aangejaagde-openbare-ordeverstoringen.pdf>

¹⁴ Massale house- en/of technoparty, die ontstaan met de opkomst van de house in de jaren tachtig. Door het gebruik van drugs als XTC heeft de bezoeker van raves weinig last van vermoeidheid, waardoor de feesten vaak het gehele weekeinde doorgaan. Rave' is een Engelse term en verwijst naar een specifiek soort feest waar harde dancemuziek en techno wordt gedraaid. In de beginjaren was dat voornamelijk acid house: experimentele elektronische muziek die gemaakt wordt met een drumcomputer en synthesizers. Mensen noemen het weleens 'psychedelische, nerveuze en hypnotiserende muziek'.

Hoofdstuk 4. Strategische thema's

Naast de prioriteiten hebben we tien strategische veiligheidsthema's benoemd. Op deze thema's willen we consolideren ofwel het veiligheidsniveau vooral vasthouden en de lopende aanpak voortzetten. Natuurlijk scherpen we gaandeweg aan waar nodig.

4.1 Woninginbraak en andere vermogenscriminaliteit

Korte omschrijving onderwerp

Belangrijke onderwerpen bij dit thema zijn woninginbraak, diefstal uit auto, diefstal van motorvoertuigen en fietsendiefstal. In de afgelopen jaren hebben we deze fenomenen kunnen terugdringen. Toch blijft stevige aandacht nodig. Woninginbraak, overvallen en straatroof zijn misdrijven met een grote impact op slachtoffers en samenleving en worden daarom aangeduid als High Impact Crime (HIC).

Indicator	2021	2022	2023
Inbraak woning	29	18	18
Inbraak garage/schuur	13	8	6
Diefstal van motorvoertuigen	19	20	23
Diefstal van brom-/snor-, fietsen	44	31	38

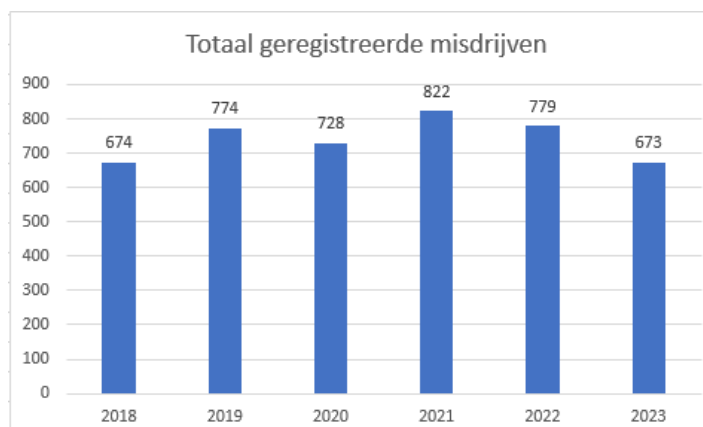
Wat hebben we gedaan?

Hoofdpijnen van onze aanpak zijn:

- Bevorderen risicobewustzijn en preventie inwoners via voorlichting en communicatie. Stimuleren deelname buurtpreventie.
- Veilig ontwerp: bij inrichting en gebiedsontwikkeling, beheer en onderhoud openbare ruimte rekening houden rekening met effect op sociale veiligheid.
- Daderaanpak: integrale persoonsgerichte aanpak en nazorg ex-gedetineerden.

Er zijn grofweg twee soorten strafbare feiten: overtredingen en misdrijven. Overtredingen zijn kleinere vergrijpen, lichte strafbare feiten, zoals openbaar dronkenschap, overlast en wild plassen. Voor overtredingen wordt een verdachte in de regel gedagvaard voor de kantonrechter. Als een verdachte verdacht wordt van een misdrijf kan gedagvaard worden voor de politierechter. De politierechter is een alleensprekende rechter bij de rechtbank en behandelt normaal de eenvoudige en lichtere strafzaken.

Misdrijven zijn ernstige vergrijpen. In de wet staat omschreven welk strafbaar feit een overtreding is en welk strafbaar feit een misdrijf oplevert. Misdrijven zijn alle delicten die in strijd zijn met de normen en waarden van onze maatschappij. Denk hierbij bijvoorbeeld aan moord, verkrachting, diefstal en afpersing.

In hiernaast weergegeven grafiek zijn het totaal aantal aangiften van misdrijven vanaf 2018 weergegeven. In het verslagjaar is het aantal misdrijven gedaald ten opzichte van 2022.

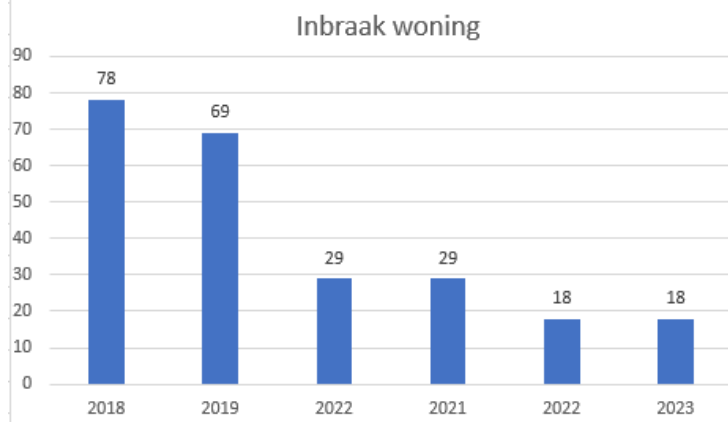
De daling is in belangrijke mate toe te schrijven aan de afname van Horizontale fraude. Zie grafiek op de volgende bladzijde.

Bron: Politie

Een woninginbraak behoort tot de categorie misdrijven. Sinds 2018 is landelijk gezien sprake van een afname van het aantal woninginbraken. Het aantal woninginbraken is in vergelijking met 2022 het

afgelopen jaar gelijk gebleven. Landelijk gezien is sprake van een halvering van het aantal woninginbraken wanneer we de cijfers vergelijken met het jaar 2018.

Ook in Maasgouw is ten opzicht van het jaar 2018 in significante daling van het aantal woninginbraken te zien zo blijkt uit de grafiek. Het is lastig om hier een verklaring voor te geven. Mogelijk hebben de investeringen in relatie tot het nemen van preventieve maatregelen (van sloten op deuren en ramen,

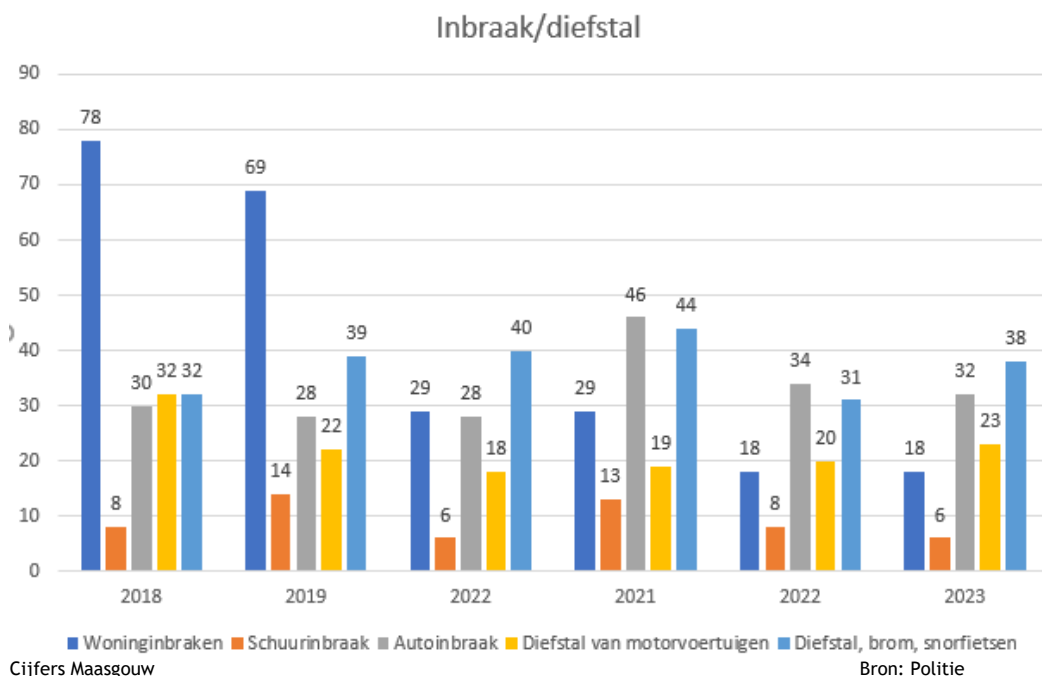

betere verlichting tot beveiligingscamera's) geleid tot dit effect.

Volgens de politie is de daling van het aantal woningbraken in Limburg mogelijk verklaarbaar omdat het voor criminelen minder lucratief is omdat steeds meer gebruikt wordt gemaakt van pinbetalingen en elektronisch bankieren. "Er is duidelijk een tendens zichtbaar: mensen willen zo weinig mogelijk cash geld in hun winkel om huis hebben" volgens een woordvoerder van de politie Limburg. "Ook liggen er minder dure spullen in

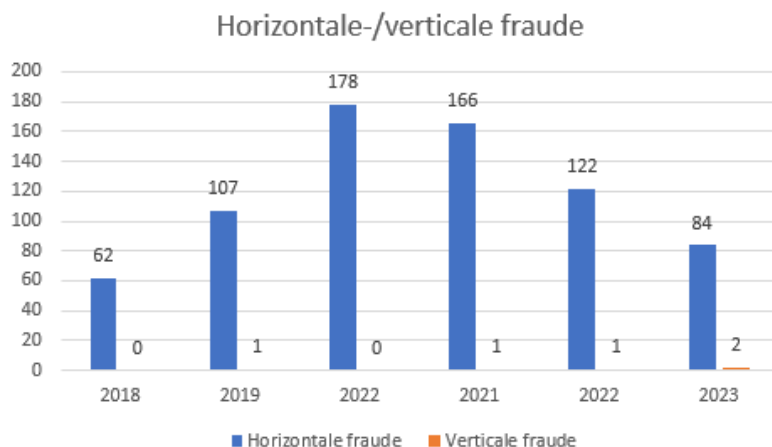
een aantal zaken. Als je ergens bijvoorbeeld een nieuwe telefoon koopt, wordt die vaak in een beveiligd doosje bij je aan huis bezorgd. Daarnaast is de beveiliging van panden opgeschroefd".

Het aantal inbraken in schuurtjes is over de jaren heen nagenoeg gelijk gebleven zo blijkt uit onderstaande grafiek. Uit onderzoek blijkt dat fietsen thuis in de tuin of schuur staan en deze niet op slot staan, een slecht slot hebben of niet zijn vastgezet aan de aarde met een extra (ketting)slot. Om dit onder de aandacht te brengen sluit Maasgouw aan bij de landelijke campagnes ter voorkoming van fietsendiefstal. Naast deze voorlichtingscampagne worden bij reconstructiewerkzaamheden de oude vertrouwde fietsenrekken vervangen door zogenaamde fietsnieten en/of -beugels geplaatst. Dit biedt de mogelijkheid om fietsen met een extra ketting of hangslot vast te zetten.

Wat verder opvalt is dat sprake is van een dalende trend met betrekking tot het aantal aangiften van horizontale fraude¹⁵ (2018: 62; 2019: 107; 2020: 178; 2021: 166; 2022: 122; 2023: 84).

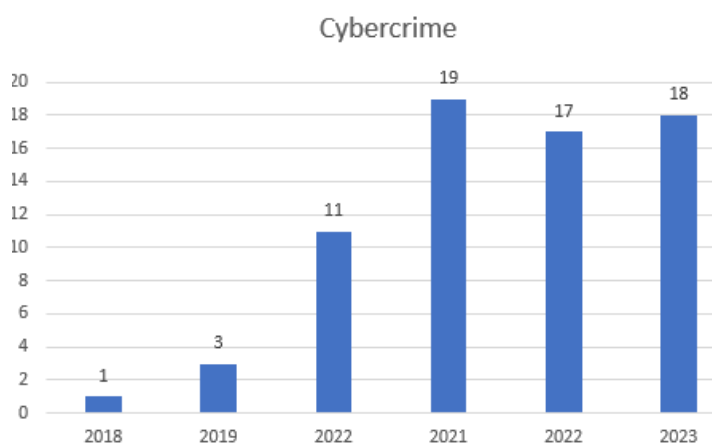
¹⁵ Het gaat over fraude die gericht is tegen burgers, bedrijven en financiële instellingen en kan (grote) financiële en economische schade aanrichten. Ook leidt deze fraude tot ondermijning van het economisch stelsel en de aantasting van het vertrouwen, het rechtsgevoel en de onderlinge solidariteit binnen de maatschappij. Horizontale fraude valt in de

Via diverse media is in het verslagjaar aandacht besteed aan deze vormen van criminaliteit. Het accent in deze informatiecampagnes ligt hierbij op bewustwording en gedragsbeïnvloeding.

Er zijn verschillende vormen van (digitale) fraude waar specifiek ondernemers slachtoffer van kunnen worden. Denk hierbij aan acquisitiefraude, spookfacturen, faillissementsfraude, maar ook identiteitsfraude waarbij een fraudeur zogenaamd handelt in

naam van de onderneming. Ondernemers weten over het algemeen voldoende over spookfacturen en acquisitiefraude. Maar over andere vormen van fraude is minder bekend, zoals identiteitsfraude en faillissementsfraude (bron: onderzoeksrapport Kamer van Koophandel). Daar is dus nog een slag te winnen.

Jongeren kunnen zowel online als offline slachtoffer worden van een groot aantal vormen van fraude. Denk aan kamerverhuurfraude, identiteitsfraude en online oplichting (aan-/verkoopfraude). Jongeren doen vaak dingen die spannend zijn, maar overzien vaak niet de gevolgen van hun acties. Zo worden ze makkelijk slachtoffer. Soms doen ze daardoor ook dingen die strafbaar zijn. Voorbeelden zijn 'geldezels'¹⁶ of het uitlenen van de ID-kaart waardoor ze identiteitsfraude plegen. De ambulant jongerenwerkers van Wel.kom en de van straatcoaches van XL-Group Streetcare gaan hierover met de jongeren in gesprek, op straat, scholen en

tijdens de inloop bij de Pia-hoeve.

Daarnaast zijn er ook verschillende vormen van (digitale) fraude waar vooral senioren slachtoffer van worden. Denk bijvoorbeeld aan datingfraude, beleggingsfraude, online oplichting en hulpvraagfraude. Het is belangrijk dat senioren de signalen leren herkennen van fraude en vervolgens weten wat ze moeten doen. Zowel offline als online. In de preventie is Maasgouw aangehaakt bij de landelijke campagne. Hierbij zijn tips gegeven om de kans op slachtofferschap te verminderen.

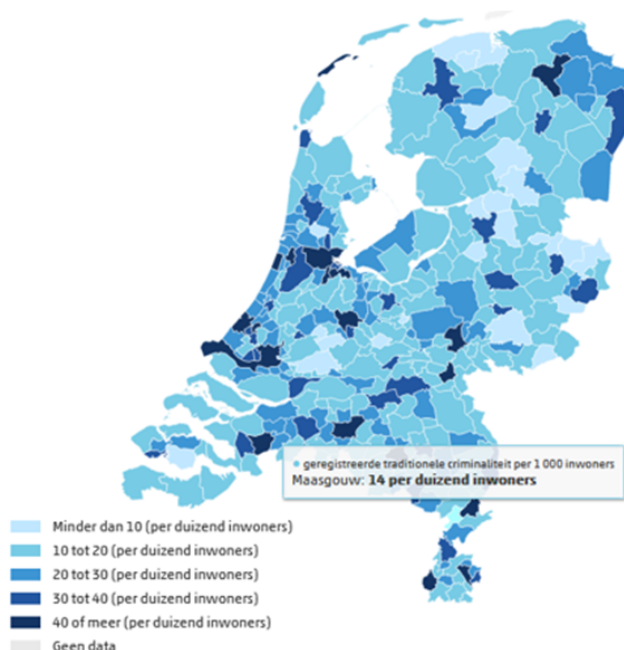
Het zwaartepunt bij de bestrijding van horizontale fraude ligt bij de politie.

Het Openbaar Ministerie spreekt van cybercrime als computers het doelwit zijn van criminele activiteiten. Burgers worden slachtoffer van computervredebreuk en ransomware, zogenaamde 'gijzelingssoftware' waarmee criminelen een computer vergrendelen met kwaadaardige software. Ook bedrijven en gemeenten kunnen slachtoffer worden van deze software.

Een combinatie van preventieve en repressieve maatregelen en actieve participatie van bewoners en ondernemers is een belangrijke, zo niet noodzakelijke, voorwaarde voor succes van de aanpak van (veel voorkomende) vermogenscriminaliteit.

politiesystemen voornamelijk onder oplichting, art. 326 Wetboek van Strafrecht. Fraude is niet in de wet omschreven en ook niet als zodanig strafbaar gesteld. Vaak wordt uitgeweken naar delicten als valsheid in geschrifte en bedrog. Is de overheid het beoogde slachtoffer, dan is er sprake van verticale fraude. Een voorbeeld van verticale fraude is bijstandsfraude. In 2021 is in een situatie hier van aangifte gedaan.

¹⁶ Een geldezel, money mule of katvanger laat zijn rekening gebruiken om geld van criminelen naar iemand anders over te maken of wit te wassen. Geldezels worden vaak geronseld via social media als Facebook, of via vacatures. Het lijkt een goede manier om snel geld te verdienen, maar je hebt te maken met criminelen.

Het overzicht hiernaast geeft een beeld van de geregistreerde misdrijven traditionele criminaliteit 2023 (diefstal, inbraak, geweld of vernieling) van Nederland. In Nederland ligt het gemiddelde op 29 geregistreerde misdrijven per duizend inwoners.

In Limburg staat, na drie andere gemeenten (met een aantal van 12), Maasgouw op de vierde plek met de minste aantal (14 per duizend inwoners).

In het bijzonder de woninginbraken heeft hierbij de aandacht omdat deze vorm van criminaliteit, soms gepaard met geweld en soms jaren lange impact heeft op de slachtoffers. Vandaar de naam High impact Crime (HIC). Het zwaartepunt op de aanpak ligt daarom (nog steeds) bij deze vorm van criminaliteit. Deze aanpak laat zich als volgt onderscheiden:

1. Preventie

Bij ieder delict is er sprake van een dader, een slachtoffer en een concrete situatie of omstandigheid waarin het delict zich kan voordoen. Daarom is ingezet voor een aanpak die gelijktijdig rekening houdt met het perspectief van dader en (mogelijk) slachtoffer, als met de fysieke condities die woninginbraken kunnen helpen voorkomen.

Primair is er ingezet op preventie, het voorkomen van woninginbraken. De inwoner staat hierbij centraal. De focus ligt hierbij op bewustwording en gedragsbeïnvloeding. Bewoners zijn immers primair zelf verantwoordelijk voor de veiligheid van de eigen woning. Met voorlichting en advies zijn de inwoners bewust gemaakt van het inbraakrisico. Via de geschreven en virtuele media zijn de inwoners gestimuleerd zelf meer (fysieke) preventiemaatregelen te nemen. Met name tijdens het 'donkere dagen offensief' (dit is een landelijke campagne tegen woninginbraken) is hier opnieuw via de media extra aandacht aan besteed. Een voorbeeld hiervan is de bezoek van het Multi Media Lab van de politie. Het Multi Media Lab is een door de politie als lokaal ingerichte multifunctionele vrachtauto waarin onder andere voorlichting gegeven kan worden aan burgers op het gebied van inbraakpreventie, fraude, oplichting en vuurwerk. [Het Mobiel Media Lab komt op maandag 12 juni, dinsdag 13 en woensdag 14 juni naar Maasgouw - Dorpsraad Stevensweert](#) en [Multi Media Lab van politie opnieuw in Maasgouw](#)

In preventief opzicht is ook de rol van de inwoner als oor en oogfunctie gestimuleerd. Burgernet en Buurtpreventie zijn hier twee voorbeelden van. Burgernet is een samenwerkingsverband tussen burgers, gemeente(n) en de politie om de veiligheid in woon- en werkomgeving te bevorderen. Burgernet wordt ingezet voor: opsporing, informeren, alarmeren, vermissingen, alsmede evenementen en bij crisiscommunicatie. Daarnaast wordt Burgernet ook ingezet in het kader van digitaal buurtonderzoek dat door de politie wordt verricht. Sinds 1 januari 2021 heeft de Landelijke Samenwerking (LMS) het beheer voor Burgernet overgenomen. Daarnaast heeft LMS de landelijke taken op het gebied van communicatie en beleid overgenomen. Verder is in overleg met de minister van Justitie en Veiligheid besloten om toe te werken naar een meer samenhangend systeem van publieksalertering. In die context is besloten om de alertering van kind vermissingen (technisch) te integreren in Burgernet. Met ingang van 23 november 2021 verstuurt het Burgernetstelsel regionale en landelijke alerteringen onder de naam AMBER Alert wanneer een kind in levensgevaar is.

De Veiligheidsregio's Zuid-Limburg en Limburg-Noord onderhouden samen Burgernet Limburg. De uitvoering is ondergebracht bij de Veiligheidsregio Zuid-Limburg en de Politie eenheid Limburg. Een bestuurlijke stuurgroep begeleidt Burgernet Limburg. Gezien de verschuiving van verantwoordelijkheden naar de politie is ook een verschuiving van de governance voor Burgernet opportuun. Besloten is, dat de governance voor Burgernet vanaf medio 2023 belegd gaat worden bij de reguliere governance van de politie, conform de Politiewet 2012. De nieuwe landelijke governance behelst onder andere, dat na ingebruikname van de nieuwe app in 2024, er geen relatiebeheer meer nodig is de gemeentelijke taken in deze vervallen. Dit is reden geweest voor de burgemeesters om af te stemmen over de consequenties voor Burgernet Limburg. De burgemeesters hebben besloten de bijdrage aan Burgernet Limburg terug te

brengen naar € 0,06 per inwoner vanaf 2024. Hiermee is er sprake van handhaving van het huidige kwaliteitsniveau aangaande promotie en behoud van deskundigheid in deze.

Ook in 2023 is er via diverse campagnes ingezet om het aantal deelnemers die gebruik maken van de Burgernetapp te vergroten. Landelijk is de provincie Limburg in 2023, qua deelnemers Burgernet Limburg procentueel 11,9%, (Maasgouw 10,9%) nog steeds de regio met de meeste deelnemers Burgernet, zijnde 133.089 deelnemers. De BurgernetApp is in Limburg in 2023 37.220 keer gedownload (Maasgouw 311 keer).

In 2023 zijn in Maasgouw 11 Burgernetacties uitgezet. Deze zijn 47940 via de Burgernetapp geopend, 1807 keer via de website van Burgernet.nl geraadpleegd en 215 keer via de social media gedeeld. Binnen de Politie eenheid Limburg wordt Burgernet door wijkagenten en verschillende specialistische afdelingen (recherche en woninginbrakenteam) ingezet als communicatiemiddel tussen politie en burgers. Met name, in het kader van de aanpak van High Impact Crimes wordt het Digitaal Buurtonderzoek veelvuldig gebruikt. Burgernet Limburg zoekt blijvend naar de samenwerking met de gemeentelijke buurtpreventie- en buurt WhatsApp teams. Via de beheerders van deze teams worden Burgernetberichten gedeeld. Burgernet werd dus niet alleen ingezet voor de opsporing van verdachte en vermiste personen maar Burgernet werd eveneens ingezet bij (digitale¹⁷) buurtonderzoeken (Limburg 987; Maasgouw: 17 keer) en het geven van preventieve informatie.

In 2023 werden er in de provincie Limburg 489 burgernetacties via de meldkamer van de politie verspreid. Bij 118 acties (Maasgouw: 3 acties) heeft dit geleid tot een positieve afloop van het incident. De BurgernetApp wordt continu doorontwikkeld. In Q1 2025 wordt de app geüpdatet/ge-(her)introduceerd.

Naast criminaliteit 'op de wal' vindt er ook criminaliteit op het water plaats. Op vrijdag 26 mei 2023 is vanuit het samenwerkingsverband Samen Sterk in Limburg (SSIL¹⁸) Provinciebreed een gezamenlijke handhavingsactie uitgevoerd in het buitengebied, waaronder op en langs de Limburgse Maasplassen. Meer dan honderd

opsporingsambtenaren speurden de provincie af naar onder andere milieucriminaliteit. Medewerkers van de Groene Brigade van de Provincie Limburg, Natuurmonumenten, Stichting Limburgs Landschap, Staatsbosbeheer, Politie Limburg, politie te paard van de Landelijke eenheid, KMAR, Visstand Verbetering Maas, Sportvisserij Limburg en Sportvisserij Zuid-West Nederland en BOA's van diverse gemeenten, waaronder Maasgouw, namen hier op land, water en vanuit de lucht ingezet. In 2023 werden ruim 175 controles uitgevoerd op naleving van de visserijwetgeving, het dumpen van afval, overlast en overtredingen in natuurgebieden en op het water. Diverse schippers van recreatievaartuigen zijn onderworpen aan een alcoholcontrole. Er zijn drie processen-verbaal en een bestuurlijke maatregel opgelegd en zeven waarschuwingen voor onder andere het vaststellen van gevaarlijke situaties zoals stroperij, verkeer en wildkamperen.

Iedere kern heeft een of meer WhatsApp groepen. Uit een rondgang blijkt dat het aantal deelnemers stabiliseert op ongeveer 2000. De aanwezigheid van een buurt WhatsApp creëert mogelijk een 'afschrik-effect'. Woninginbraken worden immers ook gepleegd door lokale inbrekers. Als die weten dat in de buurt WhatsApp-groepen actief zijn, zal dat een afschrikwekkend effect hebben zo is de achterliggende gedachte. WhatsApp kan op verschillende manieren bijdragen aan een verhoogde heterdaadkracht. Buurtbewoners worden alerter en zijn eerder geneigd om de politie te bellen als ze iets verdachts zien, zo leert de ervaring. De deelnemers zijn de extra ogen en oren waardoor de politie sneller en gericht kan ingrijpen. Verder wordt aan de deelnemers informatie verschaft over preventieve maatregelen om het inbrekers moeilijker te maken. Tenslotte draagt een dergelijk initiatief ook bij aan het verhogen van sociale cohesie binnen de wijk. Afstemming vindt plaats met de gemeente en politie. Als inbraak dichterbij huis komt zijn bewoners ontvankelijker voor preventieadvies. De politie haakt hierop in door na een inbraak tijdens het buurtonderzoek de buurtbewoners te motiveren maatregelen te nemen. De gemeente heeft een faciliterende rol in relatie tot de buurtwhatsappgroepen. In het verslagjaar heeft er met de beheerders van de whatsappgroepen geen gezamenlijk overleg plaatsgevonden. Opgemerkt wordt dat er vanuit de zijde van de beheerders geen actief contact is gezocht met de gemeente. Of dit te maken heeft met de afname van het aantal woninginbraken is niet bekend. Vanuit de gemeente zijn er wel contacten gelegd.

¹⁷ Een digitaal buurtonderzoek wordt verzonden door een politieteam naar aanleiding van een misdrijf dat recent heeft plaatsgevonden.

¹⁸ Samen Sterk In Limburg (SSIL)

Onder de naam Samen Sterk in Limburg (SSIL) werken diverse instanties samen op het gebied van preventie en handhaving in het buitengebied. Doel is om misstanden in het buitengebied van Limburg effectief te kunnen aanpakken. Maasgouw is ook deelnemer/partner. <https://www.ssil.nl/default.aspx>

Het afgelopen jaar hebben we ons ook ingezet om de samenwerking tussen politie, BOA en toezichthouder te verbeteren. Sprake was van een goede afstemming. Het geactualiseerde handhavingsarrangement dat in het najaar van 2023 opnieuw werd vastgesteld, dient hiervoor als basis. Dit arrangement beoogt meer duidelijkheid te geven over wie doet wat en wanneer. In de eerste plaats voor de burger maar ook voor de BOA en politie. Tweewekelijks vindt er overleg plaats tussen de OD en de politie om de werkzaamheden met elkaar af te stemmen.

2. Opsporing

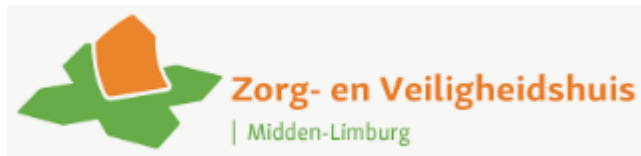
Opsporing kent vele dimensies. Dit is een politietaak. Daarom wordt hier aan voorbijgegaan.

3. Nazorg

Slachtoffers van woninginbraak komen indien gewenst in aanmerking voor nazorg door de politie. Het aanbieden van Slachtofferhulp is hier een voorbeeld van. Ook ontvangt het slachtoffer een informatiepakket met tips en advies om herhaling te voorkomen. Het Veiligheidshuis (VHH) pakt de zogenaamde klassieke doelgroepen (huiselijk geweld, jeugdige en volwassen veel- en meerplegers, nazorg gedetineerden) aan. Deze aanpak is geënt op een persoonsgerichte aanpak van de dader(s). Het betreft multi-complexe casuïstiek, vaak gerelateerd aan woninginbraken, waarin ketenoverstijgende samenwerking met regie noodzakelijk is. Deze doelgroepen benadering ligt nu achter ons. Ingezet wordt op het met de samenwerkingspartners dezelfde focus op de geprioriteerde casuïstiek te hebben én houden. Het voeren van de procesregie wordt gedaan door een persoonsgerichte aanpak (pga). De term 'persoonsgericht' duidt op een duidelijke focus. Echter er is ook sprake van een systeemaanpak waarbij ingezet wordt op het voorkomen van verdere 'besmetting' in de directe omgeving van de geprioriteerde. Er is sprake van maatwerk. De aanpak wordt zo dicht mogelijk bij en bij voorkeur mét de geprioriteerde persoon georganiseerd. De Nazorg uit detentie is door de zeven gemeenten van Midden-Limburg belegd in het Veiligheidshuis Midden-Limburg. Meldingen over de vrijlating van gedetineerden gebeuren zonder tussenkomst van de gemeenten. De penitentiaire inrichtingen versturen deze meldingen rechtstreeks via het Digitale Platform Aansluiting Nazorg (DPAN) naar de zorg en veiligheidshuizen.

De nazorg voor ex-gedetineerden is gericht op het verminderen van de kans op herhalingscriminaliteit (voorheen recidive), maar ook om te voorkomen dat iemand na het einde van zijn detentie op straat staat en bij de maatschappelijke opvang terecht komt en/of voor overlast zorgt. Op de samenwerking met het gevangeniswezen wordt flink geïnvesteerd zodat al tijdens de detentie gestart kan worden met de aanpak van basiszaken als identiteitsdocument, onderkomen en inkomen, begeleiding en arbeidsmarktparticipatie. Het Ministerie van Veiligheid & Justitie ondersteunt de gemeenten met een subsidie om de trajecten uit te kunnen voeren. De coördinatie hiervoor ligt bij de gemeenten en de aanpak wordt in Midden-Limburg namens de zeven gemeenten uitgevoerd door het Veiligheidshuis Midden-Limburg.

In de administratie van het Zorg en Veiligheidshuis Midden Limburg wordt onderscheid gemaakt tussen het aantal meldingen dat binnenkomt, het aantal cases dat loopt en het aantal unieke personen

waar het om gaat. Meldingen die binnenkomen worden niet altijd als casus verder opgepakt. Cases die wel worden opgepakt kunnen voor langere tijd lopen en worden afgesloten wanneer de inbreng van het Veiligheidshuis niet meer nodig is. Zo kan het voorkomen dat cases meerdere kwartalen lopen. Het kan ook voorkomen dat er gedurende een bepaalde periode meerdere cases zijn geopend waarbij dezelfde, unieke persoon betrokken is.

Aan het einde van 2023 verblijven 20 personen/inwoners van Maasgouw in detentie. Twaalf personen zijn in detentie gegaan. Twaalf personen zijn uit detentie gegaan. In het Zorg en Veiligheidshuis Midden Limburg zijn in 2023 twintig detentiecassussen besproken. De reden waarom een casus wordt besproken kan divers zijn. Voorbeelden zijn: problemen op het leefgebied van huisvesting/onderdak, inkomen/werk/dagbesteding, persoonlijke levenssfeer, schulden of zorg. De eerste weken na detentie staat het leven van ex-gedetineerden immers vaak op losse schroeven. Goede nazorg verkleint de kans op herhaling van crimineel gedrag.

Conclusie

Het streven is om de vermogenscriminaliteit in Maasgouw beheersbaar te maken. De vraag is echter wat hier onder wordt verstaan. De impact op de persoonlijke invloedssfeer en daarmee het (on) veiligheidsgevoel op het slachtoffer is immers zo groot dat ieder delict er een te veel is.

Er is veel geïnvesteerd in pro-actie en preventie waarbij de rol van de burger manifester wordt. Om de heterdaadkracht te vergroten is hier ook de politie bij betrokken. Deze aanpak wordt ook de komende jaren onverminderd voortgezet. Niets doen is immers geen optie.

4.2 Leefbaarheid en sociale overlast

Korte omschrijving onderwerp

Het begrip leefbaarheid gaat over de aantrekkelijkheid van een gebied of gemeenschap om er te wonen, leven, sporten, elkaar te ontmoeten, te spelen, elkaar hulp te vragen en meer. De term lijkt een containerbegrip voor allerlei kwaliteitskenmerken van een leefomgeving en is daarmee diffuus en multidimensionaal. Het gaat in ieder geval niet alleen over de fysieke aspecten van een leefomgeving maar ook over de sociale aspecten. Veiligheid kun je zien als een kenmerk die nodig is voor de versterking van leefbaarheid van een gebied.

Indicator	2021	2022	2023
Sociale Overlast	268	381	348

Bron: politie

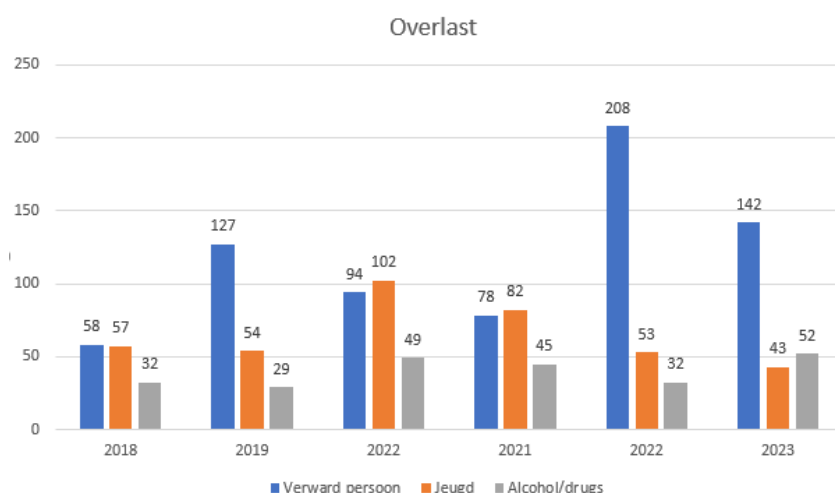
Disclaimer: Onder 'sociale overlast' vallen naast 'personen met verward gedrag', de overlast ten gevolge van jeugd, alcohol en drugs, zwervers, openbare dronkenschap, geluidshinder horeca, geluidshinder evenement en geluidshinder overig.

Wat hebben we gedaan?

Doelstelling

1. Verbetering veiligheidsgevoel via aanpak sociaal onveilige plekken.
2. Bevorderen burgerparticipatie bij inzet op kwaliteit openbare ruimte.
3. Benutting 'ogen en oren' van buitendienst.

In 2022 hebben de inwoners van Maasgouw de veiligheidsbeleving een rapportcijfer gegeven van 7,9. Sociale veiligheid is in deze context een breed begrip, waar tal van verschijnselen onder vallen. Meestal wordt niet veiligheid bedoeld maar juist het tegengestelde: onveiligheid. Onveiligheid hangt nauw samen met een dreiging: het risico om slachtoffer te worden van misdrijven en overtredingen. Onder veiligheid vallen zaken als overlast, vervuiling, criminaliteit en bedreigde situaties. Deze dreiging zorgt voor gevoelens van angst. Bijvoorbeeld de angst om 's avonds alleen over straat te gaan. Bange mensen gaan risico's uit de weg, en daardoor presteren, participeren, consumeren, investeren en innoveren zij minder. Angstgevoelens worden verergerd door de aanwezigheid van criminaliteit. Maar andersom wil het niet zeggen dat in buurten waar weinig criminaliteit is buurtbewoners zich ook veilig voelen. Een voorbeeld is de aanwezigheid van overlastgevende jongeren, zogenaamde hangjongeren. Van hun aanwezigheid gaat een dreiging uit. Ze maken herrie, rotzooi en hebben een grote mond. Buurtbewoners ervaren dit als overlast en voelen zich onveilig, zonder dat daadwerkelijk sprake is van een crimineel feit. Het terugbrengen van het aantal gemeten criminele feiten is daarom niet voldoende.

In de aanpak van sociale veiligheid is het verminderen van onveiligheidsgevoelens van bewoners minstens zo belangrijk. Om dat te bereiken is ook de inzet van bewoners nodig. Dit mede gegeven het feit dat door onderlinge banden (sociale cohesie) tussen buurtgenoten de kans afneemt om slachtoffer te worden van criminaliteit en onveiligheidsgevoelens verminderen.

In Maasgouw ervaren inwoners regelmatig overlast, zoals geluidsoverlast van burens, vervuilde tuinen en woningen, viezigheid van dieren, verloederde en vervallen panden of anderszins (ernstige) overlast. Ook wanneer er te veel bewoners in één huis wonen, kan dit overlast geven. Aanhoudende overlast kan het woongenot, de leefbaarheid in de wijk en het gevoel van veiligheid van bewoners ernstig aantasten. We ontvangen in toenemende mate signalen van 'adres gerelateerde problematiek'. De signalen zijn verschillend van aard, ernst en omvang. In eerste aanleg kan dit worden geschaard onder burenruzies. Alsdan wordt buurtbemiddeling voorgesteld. Wanneer de oorzaak 'complex' (waaronder persoon met

onbegrepen gedrag) blijkt te zijn dan wordt bezien welke hulpverlenende instantie het meest passend is. Handhaving wordt in dit kader gezien als een ultimatum remedium.

Belangrijk is dat de inwoners melding maken van in hun beleving onveilige plekken.

In dit kader zijn in Maasgouw twee dorpscontactpersonen actief. Zij zorgen ervoor dat plannen, ideeën, zorgen of wensen van inwoners in het gemeentehuis aan de juiste mensen gekoppeld worden. De dorpscontactpersonen maken gebruik van een speciale schaftheet, de schakeltheet.

Goede verlichting en het creëren van ‘open lekken’ door middel van de juiste aanplant/begroeiing en snoeiwerk biedt al vaak een oplossing. Naast ‘de keet’ kan ook via de meldingsapp Fixi op eenvoudige wijze een dergelijke melding worden doorgegeven.

De buitendienst draagt primair zorg voor het onderhoud en beheer van de openbare ruimte. Daarnaast hebben ze in verband met hun oog en oor functie een belangrijke signalerende rol. Dit mede in relatie tot het verhalen van de schade bij gemeentelijke eigendommen maar ook het waarnemen (herkennen/signaleren) van en melden (handelingsperspectief) bij ‘bedenkelijke’ situaties. Dit onderwerp loopt als rode draad door de werkoverleggen.

In maart 2023 is het ‘Handboek Inrichting Maasgouw 2023-2026 (HIM)’ van de gemeente Maasgouw vastgesteld. Het ‘HIM’ vormt een overzichtelijke bundeling van minimum eisen die de gemeente Maasgouw stelt aan haar openbare ruimte tijdens onderhoudswerk, herinrichting of uitbreiding van de openbare ruimte. Het HIM bevat de minimale kwaliteitseisen aan de inrichting van de openbare ruimte van de gemeente Maasgouw en is bedoeld voor de eigen dienst en externe ontwikkelaars. Het HIM bevat de basisinrichting waar aan voldaan moet worden tijdens een herinrichting of uitbreiding van de openbare ruimte. Ook eigendommen die door derden gemaakt en later aan de gemeente in beheer en/of eigendom overgedragen worden, dienen te voldoen aan de HIM. Het HIM is niet in beton gegoten, er mag worden afgeweken. Echter afwijken mag alleen na overleg met de betreffende beheerder en met toestemming van de afdelingsmanager van de betreffende beheerder.

In 2023 is het Groenbeheerplan 2023-2026 Maasgouw in werking getreden. Een belangrijk onderdeel in het groenbeheer is, en blijft, burgerparticipatie. Naast ons duidelijk beeld, zoals omschreven in onze Groenvisie, bij burgerparticipatie in groen geeft ons College daarvoor ook de ruimte in het Coalitieakkoord 2022-2026. We blijven ons actief inzetten op het ondersteunen van inwoners, lokale ondernemingen en verenigingen bij burgerparticipatie. Hieronder valt het samen uitwerken van plannen en het faciliteren en ondersteunen van bewonersinitiatieven op gebied van groen. Op deze manier proberen we ook de bewoners op actieve wijze te betrekken bij beheer en onderhoud van hun eigen buurt of van natuurgebieden. De bewoners kennen de kansen en de knelpunten in hun eigen omgeving het beste. Gezien de positieve resultaten van bijvoorbeeld “de Dorpsbongerd Heel”, willen we dit de komende jaren nog meer gaan stimuleren en ondersteunen.

Conclusie

We brengen onze maatschappelijke partners verder in positie. Veiligheid begint bij burgers en ondernemers zelf: hun actieve deelname heeft een belangrijk preventief effect en draagt bij aan zowel objectieve als subjectieve veiligheid. In 2023 is veiligheid daadwerkelijk een coproductie van samenleving, gemeente en partners. Ook deze ambitie is in lijn met het coalitieakkoord en - in het verlengde daarvan - ambities in flankerend gemeentelijk beleid. We willen het zelforganiserend vermogen van burgers en ondernemers benutten, zelfredzaamheid en samenredzaamheid stimuleren, als overheid ondersteunen en ‘uitnodigen’. Voor effectief veiligheidsbeleid zijn dit cruciale uitgangspunten. Het verbeteren van de leefbaarheid en sociale veiligheid heeft een sterke relatie met het veiligheidsgevoel. Dit is subjectief en daarmee lastig meetbaar. Het is locatie, tijd en persoonsafhankelijk. De aanpak hiervan is een continu proces. Het onderwerp vraagt daarom continu aandacht. We blijven hierop investeren en vasthouden aan de huidige ingezette weg.

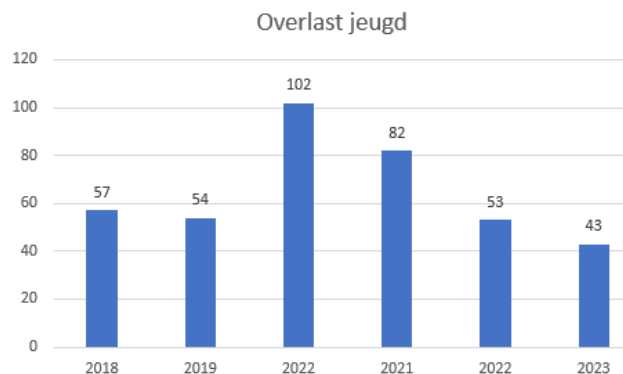
4.3 Jeugd en veiligheid

Korte omschrijving onderwerp

Met de meeste jongeren in Nederland gaat het goed. Er zijn echter ook veel jongeren die extra aandacht, ondersteuning en bijsturing nodig hebben. Het beleid is in belangrijke mate gericht op het verbeteren van de veiligheidsbeleving van jongeren, het vergroten van kansen voor risicojongeren en een afname van jeugdcriminaliteit. Het gaat om talentontwikkeling, het beperken van jeugdoverlast, alcohol- en drugsgebruik, het bevorderen van de veiligheid in en om de school en de preventie van radicalisering.

Jeugd kan zowel veroorzaker zijn van onveiligheid als slachtoffer ervan. In ons veiligheidsbeleid wegen beide aspecten even zwaar. Bij het veroorzaken van onveiligheid gaat het om overlast en soms om criminaliteit. Dit kan zich concentreren op specifieke plaatsen. Groepen kunnen de omgeving - en professionals - intimideren. Aan de slachtofferkant gaat het vaak om omstandigheden thuis of op school, om alcohol- en drugs, soms om psychische factoren. In alle gevallen is een overkoepelende, groeps- én persoonsgerichte aanpak nodig met zowel preventieve als repressieve elementen, strafrechtelijke en zorgcomponenten. Onze aanpak richt zich op de jongere in de groep, op het individu, op school en op het werk, bij het sporten en bij het uitgaan.

Onze indicator:

Wat hebben we gedaan?

Hoofdpijnen van onze aanpak zijn:

- *Een stevige 'eerste lijn'* voor preventie van jeugdoverlast en -criminaliteit met als schakels onder meer wijkagenten, BOA's en jongerenwerk.
- *Fijnmazige probleemgerichte aanpak met zowel persoonsgerichte als groepsgerichte elementen.* Belangrijke schakel in de persoonsgerichte aanpak is het Jeugdpreventie-overleg. Voor de groepsgerichte aanpak werken we onder meer met de Groepsscan.
- *Samenwerking met het onderwijs/scholen* voor probleemsignalering en preventie.
- *Verder terugdringen/beheersbaar houden van alcohol- en drugsgebruik.* Via preventie /voorlichting, in samenwerking met Halt, onderwijs, horeca en verslavingszorg. Maar ook via handhaving van de Drank- en Horecawet.

De politiecijfers wijzen op afname van jeugdoverlast in afgelopen jaren. De aanpak van de groepen in Heel en Maasbracht is effectief geweest. Op bepaalde plekken doet zich nu en dan nog overlast voor. De huidige aanpak kent groeps- en persoonsgerichte elementen. Het Preventieoverleg Jeugd voert de coördinatie en legt waar nodig verbindingen met het Veiligheidshuis. Dit is aan de orde bij zwaardere casuïstiek. Net als bij de volwassenen geldt ook voor jeugdigen dat de verbinding tussen 'lokaal' en 'bovenlokaal' bij persoonsgerichte aanpak en de tijdige en effectieve verbinding van zorg en veiligheid aandachtspunten vormen. In preventie wordt op verschillende manieren geïnvesteerd. Het CJG (Centrum voor Jeugd en Gezin) en het jongerenwerk verzorgen voorlichting over veiligheidsthema's en onderhouden contacten met jongeren, in samenwerking met onder meer onderwijsinstellingen. Ook zijn er korte lijnen met ouders en buurtbewoners. Hierdoor worden zij goed betrokken én kunnen signalen snel gedeeld en opgepakt worden.

Vanuit de gemeenten faciliteren we om de 5 weken het jeugdpreventie-overleg en in 2023 zijn hier positieve zaken uitgekomen door transparant samen te werken en zaken in de praktijk meteen samen op te pakken. Sinds 2022 sluit ook HALT aan.

Een voorbeeld van een aantal positieve acties is de samenwerking met het primair onderwijs na een melding van het Veiligheidshuis en Vincent van Gogh over het gebruik van synthetische drugs en vapes (elektronische sigaretten). 'Vapen' is namelijk net zo verslavend als heroïne en cocaïne, dus de kans op verslaving is zeer groot (bron: RIVM)

We hebben scholen en ouders ingelicht en geregeld dat uitvoerende organisaties (Centrum voor Jeugd en Gezin en Vincent van Gogh) die door de gemeente worden gesubsidieerd een voorlichting hebben gegeven op een aantal scholen. Beide organisaties hebben de risico's uitgelegd over het gebruik en de handel van synthetische drugs en elektronische sigaretten. Maar ook de trend om kinderen van groep 7 en 8 te ronselen voor criminele activiteiten. Daarnaast zijn er ook voorlichtingen geweest over de risico en de gevolgen van het gebruik social media en hoe ouders meer betrokken kunnen zijn. Opvoeden doen we immers samen en dat betekent meer preventie op lokaal gebied door scholen en gezinnen op tijd te informeren van signalen en risico's en ze erbij te betrekken.

De individuele en groepen jongeren zijn in beeld bij de zorginstellingen, jongerenwerkers en de Politie. Er wordt zorg en ondersteuning op maat geboden (persoons gerichte aanpak, PGA), waarbij opgemerkt moet worden dat we afhankelijk zijn van de meldingen en signalen van partners in het preventie-overleg, onderwijs en derden (inwoners, verenigingen e.d.). Ook is gebleken dat de jeugdgroepen die in beeld zijn steeds moeilijker te beïnvloeden zijn door de Jongerenwerker en wijkagenten. Er is geen sprake van een duidelijke samenhang binnen de groep of (h)echte vriendschappen. Dit maakt dat er nog steeds dossieropbouw blijft plaatst vinden en enkele jeugdigen worden gemeld bij het Veiligheidshuis.

Er zijn in 2023 ook veranderingen geweest door een flinke toename van depressie onder jongeren, criminelen die steeds meer ondermijning inzetten en verharding van het gedrag van de jeugd onder elkaar. Het blijkt dat jeugdigen steeds minder normen en waarden hebben als het gaat om zaken als drugs gebruiken of verkopen en regels naleven. Voor veel van hun is makkelijk geld verdienen en aanzien hebben belangrijker dan naar school gaan en werken voor je geld

Daarnaast hebben we extra ingezet door 2 pilots in te zetten die juni 2023 zijn gestart. De eerste is de pilot met XL Group en zij voeren StreetCare uit en zijn binnen deze pilot ook onze schakel op scholen en op straat tussen de gemeente Roermond, Echt-Susteren en Maasgouw. De tweede pilot is de praktijkondersteuner jeugd (POH) en specialistisch ondersteuner jeugd (SOJ) die worden ingezet bij 2 huisartsenpraktijken binnen de gemeente Maasgouw. Beiden zijn

gericht op preventie en het normaliseren, maar het signaleren en delen van trends met het voorliggende veld, zodat jongeren en hun ouders op tijd worden ondersteund.

Conclusie

Investeren in preventie blijft nodig en is niet altijd makkelijk door zaken als personeelstekort bij de Politie, wachtlijsten bij zorgaanbieders, de groei van criminele activiteiten via internet, etc. Maar in Maasgouw zijn we hierover constant in gesprek en doen we ons best om hierin integraal samen te werken. Dat vraagt ook om mee te gaan met veranderingen en blijven investeren in preventie en samenwerking.

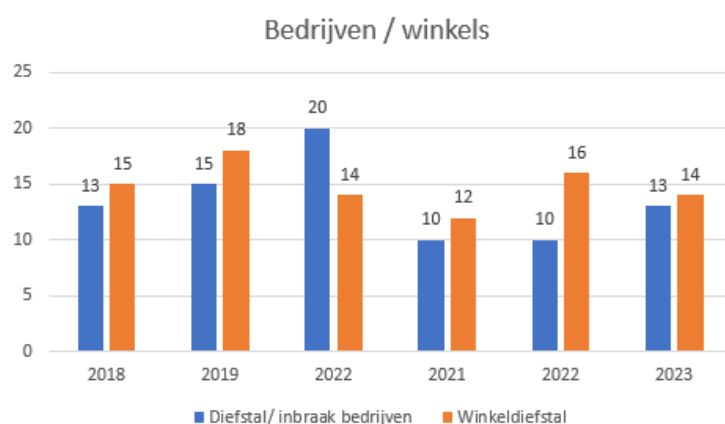
4.4 Veilig winkelgebied en veilige bedrijventerreinen

Korte omschrijving onderwerp

In een winkelgebied kunnen zich verschillende vormen van onveiligheid voordoen. Het gaat daar bijvoorbeeld om winkeldiefstal en zakkenrollerij maar ook om jongerenoverlast, vernielingen en de mate van brandveiligheid van de gebouwen. Daarnaast kunnen zwerfvuil en andere tekenen van verloedering tot subjectieve onveiligheid leiden. Onveiligheid op bedrijventerreinen kent eveneens zowel sociale als fysieke aspecten: bedrijfsinbraak, diefstal en vernieling aan de ene kant en aan de andere kant inrichting en onderhoud van de terreinen, verkeersveiligheid en brandveiligheid. Hoofddijnen van onze aanpak rond veilig winkelgebied en veilige bedrijventerreinen zijn:

- **Samenwerking met ondernemers.** We blijven in overleg met ondernemers over risico's en preventieve maatregelen; daarbij leggen we de link met economische kwaliteit en meerwaarde; we verkennen de mogelijkheden van formats voor publiek-private samenwerking zoals het Keurmerk Veilig Ondernemen (KVO).
- **Integrale aanpak** We leggen verbanden met onder meer de aanpak van ondermijnende criminaliteit, verkeersveiligheid, inrichting en beheer van de openbare ruimte.

Indicatoren:

Bron: geregistreerde misdrijven politie

Wat hebben we gedaan?

Aanpak

- Publiek-private samenwerking met ondernemers op bedrijventerreinen en in winkelgebied. Verdere doorvoering Keurmerk Veilig Ondernemen (KVO).
- Integraal werken: verbanden met aanpak ondermijning, vermogenscriminaliteit, verkeersveiligheid, inrichting en beheer openbare

In het verslagjaar zijn er 14 aangiften van winkeldiefstallen geregistreerd bij de politie. Naast het nemen van eigen maatregelen (bv. camerabeveiliging, ondernemerswhatsapp, handelingsperspectief door brancheorganisatie en aanbod), al dan niet in KVO verband heeft dit ook de aandacht bij de politie. Van belang hierbij is dat de ondernemers altijd aangifte doen. Het Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid (CCV) biedt in relatie tot de overvalcriminaliteit en winkeldiefstal diverse handreikingen. In 2022 heeft er een draagvlakmeting KVO plaats gevonden. De voorzitters van de ondernemersvereniging van centrum Maasbracht en Heel, hebben aangegeven geen interesse te hebben in een KVO traject. Men geeft aan geen tijd te hebben en men ziet andere prioriteiten in het centrum. Het ontbreekt de gemeente aan een vast aanspreekpunt en organisatie op de bedrijventerreinen. Mogelijk is sprake van een nieuwe ontwikkeling omdat de gemeente met duurzame bedrijventerreinen aan de slag gaat en de ondernemers probeert te bewegen om vanwege kostenbesparingen bij elkaar te komen. In de ontwikkelingen in de haven Maasbracht, komt er mogelijk een coöperatie. Daarnaast is voor KVO een bepaalde mate van organisatie van het bedrijfsleven vereist. Binnen de gemeente Maasgouw is echter nog maar bij één bedrijventerrein (van de 13) een bedrijvenvereniging aanwezig. Bekeken wordt of de ondernemersvereniging Maasgouw Ondernemers hier een rol in kan spelen.

Eind 2023 zijn we samen met Roerdalen, Echt-Susteren en Platform Veilig Ondernemen Limburg (PVO-L) gestart met voorbereidingen voor het organiseren van 'Kiek Oet' bijeenkomsten. Doel daarbij is inwoners, ondernemers en ambtenaren bewust te maken van de signalen die op criminaliteit wijzen. Denk bijvoorbeeld aan leegstaande schuren, verdachte auto's, veel dezelfde bedrijvigheid, ondernemingen zonder klanten en cybercrime. De bijeenkomst zullen plaatsvinden in maart 2024.

Conclusie

De gemeente blijft zich inzetten om de veiligheid in de winkelgebieden en bedrijfsterreinen te vergroten. De medewerking van de winkels/bedrijven is hierbij een vereiste. Mede vanwege de versnippering is het lastig om te komen tot een KVO. Vanuit een aanjagende en faciliterende rol blijft de gemeente zich hiervoor inzetten. Het is echter een proces van lange adem.

4.5 Veilig uitgaan, evenementen en recreatie

Korte omschrijving onderwerp

Onze gemeente beschikt over een robuust toeristisch profiel: jaarlijks bezoeken vele toeristen Maasgouw. De toerismesector draagt veel bij aan de levendigheid en vitaliteit van onze kernen en buitengebied. Dit is van grote sociale en economische betekenis voor onze gemeente en inwoners. Tegelijk brengen deze kwaliteiten veiligheidsrisico's met zich mee - op het vlak van openbare orde, fysieke veiligheid (denk aan brand- en verkeersveiligheid), overlast, en alcohol- en drugshandhaving. Om optimaal te kunnen blijven profiteren van genoemde kwaliteiten, moeten we de veiligheidsvoorwaarden scherp blijven bepalen en inregelen. Dat is de inzet van dit veiligheidsbeleid. Door goede samenwerking tussen hulpdiensten, particulieren, organisatoren van evenementen, horecaondernemers en detailhandel kunnen er gezamenlijk afspraken worden gemaakt om risico's en overlast te beperken.

Wat hebben we gedaan?

Hoofddlijnen van onze aanpak rond veilig uitgaan, evenementen en recreatie zijn:

- *Beleid, regelgeving, procedures op orde.* We brengen onze bestuurlijke instrumenten waar nodig verder op peil en zetten ze adequaat en risicogericht in. Het betreft onder meer evenementenbeleid en bijbehorende vergunningprocedures en regels met betrekking tot exploitatie. Tevens toezicht en handhaving drank en horeca, evenementen, bewoning/ verblijf op recreatieparken en overlast/kleine ergernissen in recreatiegebied.
- *Ondernemers in positie.* We werken samen met horeca-, evenementen- en recreatieondernemers in onze veiligheidsaanpak, brengen de ondernemers nadrukkelijk in positie. We stemmen consequent met hen af, benoemen risico's en verantwoordelijkheden en monitoren en evalueren gezamenlijk benodigde maatregelen.
- *Integrale aanpak.* We leggen verbanden met onder meer recreatie- en toerismebeleid, economisch beleid, gezondheidsbeleid (alcohol- en drugspreventie), externe veiligheid (risico's gevaarlijke stoffen-inrichtingen en -vervoer) en omgevingsbeleid, mobiliteitsbeleid.
- *Vitalisering* Doelstelling is mede 'vitalisering' van deze branches. Veiligheid is hierbij de noodzakelijke basis en daarnaast deels ook resultante, in de zin dat vitale ondernemingen minder 'onveilig' (ongewenst) gedrag zullen vertonen.

Aanpak

- Beleid, regelgeving, toezicht en handhaving op orde. Focuspunten onder meer: aansluiting op regionale kaders voor veilige evenementen, exploitatiestelsel horeca, handhaving Alcoholwet, effectief gezamenlijk optreden op en rond de Maasplassen, handhaving overlast en illegale bewoning op de vakantieparken.
- Publiek-private samenwerking met horeca-, evenementen- en recreatieondernemers.
- Integraal werken: verbanden met aanpak ondermijning, recreatie- en toerismebeleid, economie, gezondheidsbeleid (alcohol- en drugspreventie), omgevingsbeleid, mobiliteit.

Recreatie en toerisme brengen uitdagingen voor de veiligheid en leefbaarheid met zich mee. Wanordelijk gedrag zoals vernieling, agressie, wildplassen, afvaldumping, alcoholgebruik ligt op de loer. Hoewel het in beginsel om een private sector gaat, heeft de overheid een belangrijke rol in het waarborgen van veiligheid en leefbaarheid op vakantieparken, campings, jachthavens en de Maasplassen en het faciliteren van de economische waarde. De taak van gemeenten is om kaders te scheppen die goede ontwikkelingen stimuleren en ongewenste situaties tegengaan. Daarbij is het belangrijk te erkennen dat de opgaven op en rond deze locaties vaak meervoudig zijn en niet met simpele ingrepen op te lossen. Op en rond toeristische locaties kan een gelegeheidsstructuur ontstaan voor allerlei maatschappelijke processen die ongewenste effecten kunnen hebben op de openbare orde en veiligheid. Zo worden recreatieobjecten, mede door tekorten aan toegankelijke en betaalbare opties op de reguliere woningmarkt, in toenemende mate bewoond. Afgezien van deze onrechtmatigheid trekt dit ongewenste elementen/activiteiten aan op deze locaties.

Een standaard recept bestaat echter niet, per locatie is maatwerk nodig. Een voorbeeld is het integraal ondermijningsbeeld Maasplassen/jachthavens dat is opgesteld door RIEC-Limburg. Een ander voorbeeld is de (vaar)veiligheid op en rond het water. Beide onderdelen vergen een integrale, samenhangende en gemeente- en landgrensoverschrijnende en daarmee een projectmatige aanpak. Samen met de gemeente Roermond wordt onderzocht hoe hier uitvoering aan kan worden gegeven. Het RIEC Limburg heeft toegezegd hiervoor de projectleider te willen leveren. Om meer zicht en grip te krijgen op de Maasplassen start R&T Maasgouw alvast met voorbereidende werkzaamheden die uiteindelijk moeten leiden tot de invoering van een digitaal nachtregister.

Beleidskader/uitvoeringsprogramma waardevol toerisme Maasgouw

In de raadsvergadering van 19 december 2023 is het nieuwe beleid “Waardevol Toerisme Maasgouw 2024-2027” vastgesteld. In dit beleid wordt R&T integraal benaderd. Ook Openbare orde en veiligheid heeft hierin een plek. Om in dit beleid weloverwogen keuzes te kunnen maken is er medio 2023 een onderzoeksrapport opgeleverd¹⁹. In dit onderzoek is R&T bekeken vanuit de bril van de bewoner, de bezoeker en de bedrijven.

Ervaren overlast door inwoners:

Woonkern	1	2	3	4	5	6
Beegden	23%	42%	54%	65%	12%	8%
Heel/Panheel	24%	41%	36%	44%	14%	18%
Linne	16%	47%	33%	51%	7%	9%
Maasbracht/Brachterbeek	29%	24%	26%	29%	10%	8%
Ohé en Laak	43%	68%	57%	61%	21%	21%
Stevensweert	43%	50%	50%	53%	20%	30%
Thorn	85%	51%	76%	69%	40%	59%
Wessem	50%	50%	64%	52%	17%	21%

Perceptie negatieve impact recreatie en toerisme (mee eens/helemaal mee eens). De nummers corresponderen met de volgende stellingen:

- 1 Door toerisme en recreatie zijn er parkeer- en verkeersproblemen in mijn woonplaats
- 2 Door toerisme en recreatie is er overlast van afval in mijn woonplaats
- 3 Door toerisme wordt het (op sommige plaatsen) in Maasgouw te druk
- 4 Toeristen en recreanten zorgen (op sommige plaatsen) voor overlast
- 5 De drukte op toerisme en recreatie heeft een negatieve impact op mijn dagelijkse leven
- 6 Door toerisme en recreatie heb ik het gevoel dat onze gemeente niet meer van ons is

Overlast op oevers

De ervaren overlast op verschillende oevers in Maasgouw is toegenomen. Om hier beter zicht en grip op te krijgen is in 2023 een eerste overlegtafel georganiseerd met interne en externe betrokkenen. Dit proces krijgt een vervolg in 2024.

Vitalisering verblijfsrecreatie / vakantieparken

In 2023 is in regionaal verband gestart met de uitvoering van het programma “Vitaal en Onderscheidend”, waarmee met de inzet van een zogenaamde toekomstregisseur de vitaliteit van de kleinere (verblijfs)recreatieondernemingen wordt gescreend en hen een advies aan de hand wordt gedaan en ze worden ondersteund met het tot stand brengen van een bedrijfsontwikkelplan waarmee ze hun onderneming kunnen vitaliseren.

In 2023 liep het gemeentelijke project Vitale Vakantieparken door. Er werd wederom ingezet op bestrijding overlast, illegale bewoning en vormen van ondermijning op de vakantieparken.

Conclusie

In 2023 is meer zicht gekomen op de ervaren overlast door inwoners als gevolg van recreatie en toerisme. Hierdoor is het mogelijk gerichter te sturen. Er is verder ingezet op het vitaal houden en vitaal krijgen van de verblijfsaccommodaties in de gemeente. Met de vaststelling van het beleidskader is een eerste belangrijke stap gezet om op grond van de uitkomsten uit het onderzoek en in het licht van de strategie “Waardevol toerisme”, opvolging te kunnen aan de geformuleerde voor de komende jaren: ‘We willen een gemeente zijn waar je én geweldig kunt wonen én geweldig kunt recreëren’. Hier zal de komende jaren dan ook de focus op liggen.

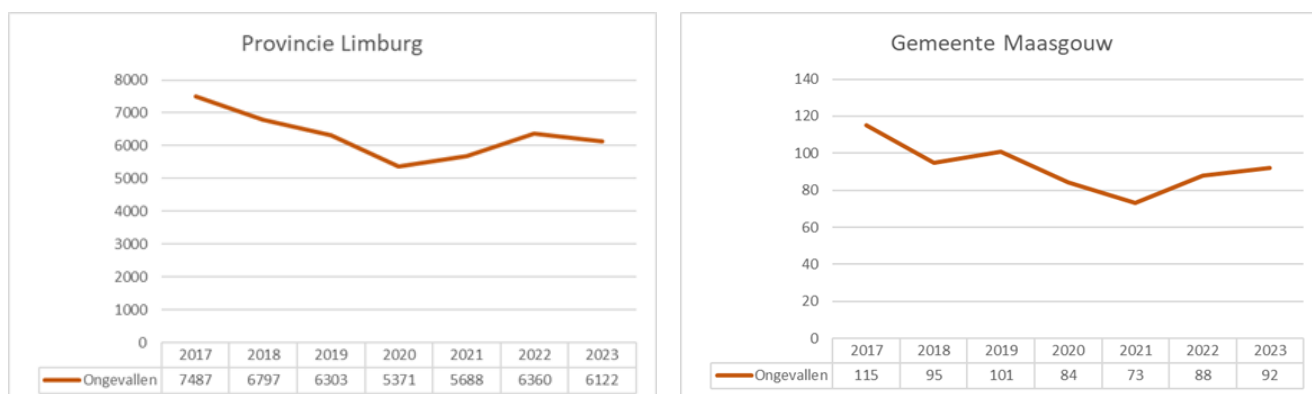
¹⁹ RIB 13 juli 2023 (Z/22/023426)

4.6 Verkeersveiligheid

Korte omschrijving onderwerp

Verkeersonveiligheid is één van de vele gevaren waarmee de moderne mens wordt geconfronteerd. Het is een gevaar dat, in tegenstelling tot natuurrampen, door de mens zelf is gecreëerd. Echter, zonder aan het verkeer deel te nemen kunnen mensen niet (of nauwelijks) functioneren. Verkeers(on)veiligheid kent twee dimensies: de feitelijke bescherming tegen gevaar, en het gevoel veilig te zijn. De mate van (on)veiligheid kan niet alleen worden weergegeven met het aantal slachtoffers (objectieve veiligheid). Ook de beleving (het gevoel) van onveiligheid (subjectieve verkeersveiligheid) speelt hierbij een rol. Het verbeteren van de verkeersveiligheid is daarom niet alleen gericht op het bevorderen van de veiligheid van de weggebruikers door een veilige omgeving (waaronder infrastructuur) maar ook op de regelgeving gericht op veiligheid en gedragsregels in het verkeer.

Onze indicator:

Bron: politie geregistreerde verkeersongevallen

Wat hebben we gedaan?

Hoofdpijnen van onze aanpak rond verkeersveiligheid zijn:

- *Gedragsbeïnvloeding via voorlichting/communicatie en educatie (education)*
Dit doen we risicogericht: we concentreren ons op risicogroepen en -routes, in het bijzonder senioren, kinderen en jongeren, schoolfietsroutes. We werken samen met partners zoals onderwijs en sluiten aan op regionale, provinciale en landelijke campagnes. Op regionaal niveau maken wij afspraken binnen het regionaal mobiliteitsoverleg.
- *Infrastructurele maatregelen (engineering)*
We continueren onze aanpak rond verkeersremmende maatregelen in woongebieden. Het zwaartepunt ligt daarbij op uitbreiding en verbetering van dertigkilometerzones. Interventies worden uitgevoerd als onderdeel van grootonderhoud. De hoofdinfrastructuur wordt gemonitord op blackspots qua verkeersveiligheid.
- *Handhaving (enforcement)*
Verkeershandhaving is een politietaak. Via regionale overleggen blijven we aandacht vragen voor het belang van verkeershandhaving en dragen we specifiek voor Maasgouw risicovol gedrag en risicolocaties aan.

In verkeersveiligheid wordt geïnvesteerd langs de lijnen 'infrastructuur' (onder meer realisatie van 30-kilometerzones), 'gedragsbeïnvloeding' via voorlichting en educatie en 'handhaving' op snelheid en parkeren. Er zijn geen belangrijke knelpunten op het gebied van verkeersveiligheid.

Bovenstaande aanpak komt terug in het Strategisch Plan Verkeersveiligheid gemeente Maasgouw (SPV) dat in de raadsvergadering van 7 december 2023 is vastgesteld. Dit strategisch plan sluit aan bij de uitgangspunten van het coalitieakkoord 2022-2026. Waar mogelijk liften benodigde infrastructuurle maatregelen mee met het programma van beheer en onderhoud. Concrete infrastructuurle maatregelen uit het SPV zijn:

- verbeteren fiets- en voetgangersoversteek op de Heerbaan in Heel;
- verbeteren fiets- en voetgangersoversteken op de Heerstraat Noord en Zuid in Beegden;
- aanpassen bebouwde kom entrees in Panheel en Beegden.

Op het gebied van education zetten we samen met de provincie in op verkeerseducatie op scholen. Zo zetten we in op het project Verkeersactieve school. Een school die zowel theoretische als praktische verkeerseducatie aanbiedt en aandacht besteedt aan een verkeersveilige schoolomgeving en de schoolthuisroute. Alle basisscholen in onze gemeente zijn een verkeersactieve school.

Voor het vergroten van de zichtbaarheid van schoolgaande kinderen in het verkeer heeft tijdens de donkere dagen in december/januari het project 'Reflectionday' plaatsgevonden. In totaal hebben 4 scholen meegedaan met 682 leerlingen. Naast dit project verlenen we ondersteuning met het verkeersexamen op de basisscholen.

Voor veilig fietsen werken we in Midden-Limburg aan het project 'Doortrappen'. Tijdens bijeenkomsten leren deelnemers (met een e-bike) het risico op een ongeval te verkleinen door het fietsgedrag en -snelheid aan te passen aan de verkeerssituatie en toestand van de weg. In onze

gemeente hebben 2 bijeenkomsten plaatsgevonden die in samenwerking met (senioren)verenigingen worden georganiseerd.

De gemeente Maasgouw heeft geen zogenaamde blackspots; locaties waar in verhouding of opvallend veel verkeersongevallen plaatsvinden. Zie voor het actueel ongevallenbeeld op kern en straatniveau <https://www.star-verkeersongevallen.nl/nl-NL/Map>.

Op het gebied van engineering werken we aan veilige infrastructuur. Bij reconstructies van wegen wordt de inrichting afgestemd op de actuele richtlijnen wegontwerp. Verder is op de Walburgisstraat en Sint Annestraat in Ohé en Laak de maximumsnelheid binnen de bebouwde kom verlaagd van 50 naar 30 km/uur.

Wanneer een inwoner (algemene) vragen heeft over het thema 'verkeer' kan deze de gemeentelijke website raadplegen. Hier wordt antwoord gegeven op een breed spectrum aan veel gestelde vragen. Voorbeelden zijn 'te hard rijden', aanleggen van verkeersdrempels en verkeerslawaaier.

Als gemeente organiseren we ook verkeersspreekuren. Tijdens dit verkeersspreekuur wordt de inwoner de mogelijkheid geboden om medewerkers van de gemeente en de politie vragen stellen en knelpunten te bespreken met betrekking tot verkeer, verkeersveiligheid en parkeren. De medewerkers van de gemeente en de politie geven dan antwoord op vragen en/of zoeken samen naar een eventuele oplossing. Naast de vele specifieke vragen worden er ook algemene vragen gesteld dan wel geïnformeerd naar het parkeren, bebording, snelheid en groenonderhoud in relatie tot de verkeersveiligheid. In 2022 hebben 4 verkeersspreekuren plaatsgevonden.

Conclusie

Het onderwerp verkeersveiligheid heeft ook in 2023 voortdurend aandacht gehad. Dit zowel bij infrastructurele werkzaamheden als ook in relatie tot gedragsbeïnvloeding (via voorlichting/educatie/communicatie). De basis voor aanpak van de verkeersveiligheid is beschreven in het onlangs vastgestelde Strategisch Plan Verkeersveiligheid. Uit dit plan zijn ook enkele concrete maatregelen naar voren gekomen om de verkeersveiligheid ter plaatse te verhogen (risicoaanpak). Conclusie is dan ook dat de plaatsgevonden activiteiten bijdragen aan de gestelde doelstellingen. Maar ook dat voortdurende aandacht voor de verkeersveiligheid van wezenlijk belang is. We blijven daarom vasthouden aan de ingezette weg.

4.7 Brandveiligheid, externe veiligheid en crisisbeheersing

De doelstellingen en aanpak rond deze thema's staan verwoord in bovenlokale beleidskaders en -programma's, in het bijzonder het Regionaal Beleidsplan van de veiligheidsregio en regionale brandweer Limburg-Noord en de uitvoeringsprogramma's van de MER Omgevingsdienst en de RUD Limburg-Noord. Als gemeente zijn wij partij in deze beleidskaders.

Korte omschrijving onderwerp

Het streven is het nog meer voorkomen van incidenten. Risicobewustzijn en naleefdiscipline van doelgroepen is hierin belangrijk. Instrumenten hierin zijn ook communicatie, voorlichting en toezicht & handhaving. Deze instrumenten worden risicogestuurd ingezet. De doelstellingen en aanpak rond deze thema's staan verwoord in bovenlokale beleidskaders en -programma's, in het bijzonder het Regionaal Beleidsplan van de veiligheidsregio en regionale brandweer Limburg-Noord en de uitvoeringsprogramma's van de MER Omgevingsdienst en de RUD Limburg-Noord. Als gemeente zijn wij partij in deze beleidskaders.

4.7.1 Brandveiligheid

- *Risicobeheersing.* Impulsen risicobewustzijn en handelingsperspectief van maatschappelijke partners via voorlichting (Brandveilig Leven), vergunningen, toezicht en handhaving. Focus op verminderd zelfredzame huishoudens, verblijfsrecreatie, horeca. Samenwerking met netwerken in kernen en wijken.
- *Incidentbestrijding.* Slagkracht op peil. Specifieke aandacht voor vrijwilligerscapaciteit, bluswatervoorziening, bereikbaarheid. Ontwikkeling naar basisbekwaamheid personeel vs. specialismen.

Project bluswatervoorzieningen

De beschikbaarheid en bereikbaarheid van voldoende bluswater in nieuwe situaties en revitalisaties is geregeld in het Regionaal modelbeleid bluswatervoorziening en bereikbaarheid. In Maasgouw is dit beleid vastgesteld in de collegevergadering van 2 mei 2017. De beschikbaarheid en bereikbaarheid van voldoende bluswater is een wettelijke verantwoordelijkheid van gemeenten. Op basis van het Bouwbesluit 2012 kan in specifieke gevallen ook van de rechthebbende van een terrein of bouwwerk verlangd worden dat bluswatervoorzieningen worden aangebracht op eigen terrein.

De beschikbaarheid van voldoende repressieve slagkracht van de brandweer met onder andere tankautosputten en waterwagens is een verantwoordelijkheid van de Veiligheidsregio Limburg-Noord (verderop genoemd als de brandweer).

De combinatie van gemeentelijke bluswatervoorzieningen en regionale slagkracht bepaalt of er voldoende middelen voorhanden zijn om een brand te bestrijden.

Vanuit deze gezamenlijke verantwoordelijkheid is een project opgestart (besluit Algemeen Bestuur VRLN 5 juli 2019) met als opdracht het regionaal inventariseren en analyseren van de bluswatervoorzieningen van bestaande ruimtelijke situaties op plaatsen met een verhoogd (brand-)risicoprofiel en op basis hiervan adviseren over (mogelijke) verbetermaatregelen. Gevraagd werd om hierbij te zoeken naar een juiste balans tussen deze maatregelen en de aard en omvang van aanwezige risico's'.

De werkwijze van het project voorziet in een steekproefsgewijze inventarisatie en analyse van de bestaande bluswatervoorzieningen in alle gemeenten en deze gefaseerd uit te voeren.

Voor de analyse wat de beschikbaarheid is van bluswater in bestaande situaties, is in dit bluswaterproject gefocust op de gebieden waar een tekort aan bluswater een reële kans geeft op branduitbreiding naar andere compartimenten of naastgelegen bebouwing. Vanuit het bluswaterbeleid betreft dit de gebiedstypen 'utiliteitsbouw industrie' en 'historische dorps- en stadscentra'.

Iedere gemeente binnen de VRLN heeft in samenspraak met de brandweer een analyse-gebied van 1x1 km aangeleverd passende binnen één van deze twee gebiedstypen. De gemeente Maasgouw heeft in dit kader de kernen van Thorn, Stevensweert en Wessem laten onderzoeken.

Vanuit het inzicht in de aanwezige bluswatervoorzieningen in dit analysegebied, is getoetst hoe dit zich verhoudt tot het bluswaterbeleid voor nieuwe ontwikkelingen. De aanbevelingen uit de analyse zijn in 2023 opgevolgd/uitgevoerd door middel van het nemen van extra infrastructuurle aanpassingen. De overige kernen worden de komende jaren ook nog aan een analyse onderworpen.

Risicocheck op natuurgebieden Limburg

Door de klimaatverandering zien we steeds vaker periodes van extreme droogte afgewisseld met extreme regenval. Dit vergroot het risico op natuurbranden. Om inzicht te krijgen in het risico op natuurbrand hebben de Limburgse veiligheidsregio's samen met natuurbeheerders, gemeenten en Grenspark Maas-Swalm-Nette een Risico Index Natuurbranden (RIN) opgesteld. Voor alle Limburgse natuurgebieden met een oppervlakte van meer dan 30 hectare, waaronder de Beegderheide, is een risicocheck gedaan. In 2024 gaan gemeenten en terreineigenaren aan de slag met de maatregelen om natuurgebieden in Limburg brandveiliger te maken. De hoogte van de risico's bepaalt het voorbereidingsniveau. Per gemeente en natuurgebied zijn aanbevelingen gedaan om, waar nodig, risico's te verkleinen. Bij natuurgebieden met een hoog risico wordt een Natuurbrand Management Plan opgesteld. Dit is een advies inclusief uitvoeringsprogramma waarin concrete maatregelen staan, zoals het vervangen van naaldbomen door minder brandbare loofbomen en het zorgen voor voldoende bluswater. Er zijn ook natuurgebieden in onze regio waarbij geen extra inspanningen noodzakelijk zijn. Met de uitvoering van deze preventieve maatregelen wil de brandweer, in goede samenwerking met gemeenten en terreineigenaren, onbeheersbare natuurbranden zoveel mogelijk voorkomen.

De Geijsterse Bossen in Venray, de Heldense Bossen in Peel en Maas, de Beegder- en Hornerheide in Maasgouw en Leudal, het Weerterbos in Nederweert, de Laurabossen in Weert en de Brunsummerheide in Brunssum, Landgraaf en Heerlen zijn gecategoriseerd als natuurgebieden met een hoog risico. Voor deze gebieden zijn in 2023 Natuurbrand Management Plannen opgesteld door de brandweer. Voor de natuurgebieden met een matig risico op natuurbrand zijn enkele specifieke maatregelen voldoende. In 2024 starten gemeenten en terreineigenaren met de uitvoeringsplannen. Bij het opstellen van de Risico Index Natuurbranden is onder andere gekeken naar de ecologische waarde van de natuurgebieden, de soort (en daarmee brandbaarheid) van de begroeiing, de bereikbaarheid voor blusvoertuigen en de beschikbaarheid van bluswater. Omdat het landschap en voorzieningen continu veranderen zal de RIN elke vier jaar geactualiseerd worden om steeds een actueel beeld te hebben van de risico's in onze bos- en natuurgebieden.

Dekkingsplan 4.0

In de vergadering van het Algemeen Bestuur VRLN van december 2023 is het Dekkingsplan 4.0 vastgesteld. De Wet Veiligheidsregio's beschrijft dat het bestuur van iedere veiligheidsregio de voor de brandweer geldende opkomsttijden vastlegt in een beleidsplan. Deze worden beschreven in het dekkingsplan brandweer. Het dekkingsplan 4.0 is opgesteld volgens een nieuwe landelijke systematiek voor dekkingsplannen. Hierin wordt gewerkt met het Beoordelingskader voor Gebiedsgerichte Opkomsttijden waarin wordt gekeken naar de opkomsttijden van gebieden in plaats van objecten. Daarnaast zorgt deze landelijke systematiek ervoor dat door regio's vergelijkbare dekkingsplannen worden opgeleverd. Iets wat voorheen in mindere mate het geval was, omdat elke regio een eigen methode hanteerde voor het opstellen van dekkingsplannen. Bovendien wordt er met de nieuwe systematiek naast enkel de factor snelheid ook inzicht gegeven in capaciteit, paraatheid en werkdruk. Snelheid en capaciteit worden beoordeeld door middel van een beoordelingskader.

Het dekkingsplan geeft inzicht in de opkomsttijden van een tankautospuiter en maakt duidelijk hoe dit zich, in geval van een brand in een gebouw, verhoudt tot het brandrisico in dit gebied. Op dit moment bestaat er alleen een normering voor een tankautospuiter (TS6), maar deze kan ook gebruikt worden voor red- en hulpverleningsvoertuigen. Nadat de handreiking in een ministeriele regeling is vastgelegd zal de Raad van Commandanten en Directeuren Veiligheidsregio (RCDV) een aanvulling voor tankautosputters die uitrukken met 4 mensen uit gaan werken. Het Dekkingsplan is dan een belangrijk hulpmiddel bij de bepaling of er wellicht zwakkere plekken zitten in de huidige brandweezorg in de regio. Daarmee is het een meetinstrument om de brandweezorg cyclisch en periodiek bespreekbaar te maken bij de Bestuurscommissie Veiligheid, Algemeen Bestuur en gemeenteraden. Dit dekkingsplan dient als een ijkdocument en is daarmee bedoeld als een basis voor volgende dekkingsplannen waarin wijzigingen worden opgenomen die invloed hebben op de regionale dekking.

Risicoprofiel

Eenmaal in de vier jaar wordt het regionaal risicoprofiel van de VRLN geactualiseerd (art. 15 Wvr). Het risicoprofiel bestaat uit een risico-inventarisatie van de regio met een analyse/beoordeling daarvan. De inventarisatie omvat het overzicht van de risicovolle situaties en de soorten branden, rampen of crises die zich in de regio kunnen voordoen. Het provinciaal risicoprofiel geeft inzicht in risicovolle activiteiten en incidenten die kunnen leiden tot een ramp, crisis of grote brand. Het gaat hierbij om gebeurtenissen

met een bovengemeentelijke (regionale) impact. In de navolgende link wordt dit verder toegelicht <https://www.youtube.com/watch?v=ZVCidofNhcg>

Het risicoprofiel is de basis voor het nieuwe regionaal beleidsplan (2024-2027). De actualisatie van het risicoprofiel richt zich op het aanpassen van de risico's die, volgens de experts, gewijzigd zijn ten opzichte van vier jaar geleden.

Gelijktijdig aan het Dekkingsplan 4.0 wordt er een brandweerrisicoprofiel opgesteld. De regio Limburg-Noord hanteert volgens het brandweerrisicoprofiel zeven incidenttypen. Het gaat hier om de volgende zeven incidenttypen waarbij de brandweer een taak heeft om deze te voorkomen en/of te bestrijden.

- Waterincidenten
- Natuurbranden
- Incidenten wegverkeer
- Incidenten spoorvervoer
- Brand in gebouwen
- Incidenten met gevaarlijke stoffen
- Evenementen

Het incidenttype 'brand in gebouwen' sluit het meeste aan op het dekkingsplan. Dit omdat met het dekkingsplan gewerkt wordt aan het in beeld brengen van het risico op brand in gebouwen per gebied.

Specialistische Eenheden Brandweer

De hoeveelheid en complexiteit van taken van de brandweer is de afgelopen jaren sterk toegenomen. De brandweermensen binnen de VRLN moeten kennis hebben van en geoefend zijn op, een groot aantal verschillende onderwerpen. Denk aan gebouw- en natuurbrandbestrijding, incidentbestrijding gevaarlijke stoffen, technische hulpverlening en waterongevallen. Daarbij is het aantal incidenten waarbij écht ervaring opgedaan wordt beperkt. Het is bijna onmogelijk dat iedere lokale brandweerpost elk incident zelfstandig kan bestrijden en hiervoor beschikt over de benodigde kennis en ervaring.

Daarom heeft de VRLN het afgelopen jaar samen met de brandweerposten een behapbaar basistakenpakket ontwikkeld. Voor de complexe inzetten krijgen zij ondersteuning van specialistische eenheden. Met deze behapbare basis oefenen onze brandweerposten vaker basis incidenten. Incidenten die in onze gemeente het meeste voorkomen zoals een woningbrand of verkeersongeval. Zo krijgen zij hierin meer routine en ervaring. Bij

een complexer incident blijft de lokale post de eerste eenheid die ter plaatse gaat en de inzet opstart. Een specialistische eenheid komt bij deze incidenten ter plaatse om te ondersteunen met extra kennis, vaardigheden en middelen. De VRLN beschikt al over een duikteam en een Gevaarlijke Stoffen Eenheid. In 2023 zijn daar aan toegevoegd:

- Specialistische Hulpverleningseenheid (SHE) voor complexe ongevallen met vracht wagens.
- Handcrew Zuid-Nederland voor branden in moeilijke begaanbare natuurgebieden te voet te bestrijden.
- Specialistische Brandbestrijdingseenheid (SBE) voor branden die moeilijk veilig bereikbaar zijn.

Opkomsttijd brandweerposten Maasgouw

De opkomsttijd van de brandweer is een belangrijke indicator voor het niveau van de brandweezorg in een gebied, maar deze zegt niet alles. De brandweer geeft bijvoorbeeld ook voorlichting aan scholieren en senioren en adviezen aan gemeenten over (brand)veiligheid bij evenementen en gebouwen. Alle onderdelen samen bepalen de kwaliteit van de totale brandweezorg.

In het verslagjaar hebben er in Maasgouw 14 maatgevende incidenten (binnenbrand in een woning) plaatsgevonden. De gemiddelde opkomsttijd was 9:03 minuten.

Repressie is de daadwerkelijke bestrijding van incidenten. Repressieve maatregelen hebben tot doel om de onveilige situatie te beëindigen en de schade zoveel mogelijk te beperken. De snelheid waarmee een

Post	Wessem	Stevensweert
Uitrukken prio 1	46	26
tijd	4:55	3:52
Brand	20	9
Gezondheid	4	6
Ongeval	21	9
Leefmilieu	1	2

tankautospuiter (TS) of Snel Interventievoertuig (SI) de kazerne verlaat is de uitruktijd. De tijd die een TS of SI erover doet om als eerste ter plaatse te komen bij een maatgevend incident (binnenbrand woning, prio 1) is de opkomsttijd. Het overzicht hiernaast geeft een beeld van de uitruktijden (=tijd tussen

alarm en vertrek uit kazerne) en aantallen van de posten Stevensweert en Wessem (TS prio 1 melding) en een onderverdeling in meldingsclassificatie (TS PRIO 1 melding)

4.7.2 Externe Veiligheid/gevaarlijke stoffen

Korte omschrijving onderwerp

Risicobeheersing op het gebied van Externe veiligheid komt tot uiting in de verantwoording van het groepsrisico bij het nemen van een ruimtelijk besluit. Dit is aan de orde wanneer de ontwikkeling betrekking heeft op woningen, of andere objecten waar mensen kunnen verblijven, binnen het invloedsgebied van een risicobron ligt.

De verantwoording groepsrisico is een proces dat zich afspeelt vanaf het begin van het proces. Wanneer een nieuwe ontwikkeling gepland wordt kunnen de risico's al beperkt worden door het slim indelen van de ruimte. Risicowinst is te behalen door bijvoorbeeld:

- minder zelfredzame personen zo ver mogelijk van de risicobron af situeren;
- een tweezijdige ontsluiting van het gebied;
- de situering van de gebouwen in het plangebied.

Het bestuur van de Veiligheidsregio Limburg Noord is in dat geval de wettelijk adviseur. Zij adviseert over de mogelijkheden tot bestrijding en beperking van de omvang van een ramp met gevaarlijke stoffen, alsmede over de mogelijkheden voor personen zichzelf in veiligheid te brengen.

- Beleid, regels, toezicht en handhaving op orde. Bij plannen (generiek en specifiek) consequent rekening houden met de risico's van gevaarlijke stoffen. > Impulsen risicobewustzijn en zelfredzaamheid inwoners via risicocommunicatie.
- Lokale coördinatierol: doorvertaling risico's in ruimtelijke ordening, verbinding met kwaliteit crisisbeheersing, zorgen dat de veiligheidsregio in positie is bij ruimtelijk beleid en procedures.

Jaarlijks worden er ongeveer 50 initiatieven op het gebied van ruimtelijke ontwikkelingen en ongeveer hetzelfde aantal omgevingsvergunningen beoordeeld op het aspect externe veiligheid.

Bij de vaststelling van een ruimtelijk besluit en het verlenen van een omgevingsvergunning wordt advies gevraagd aan de Veiligheidsregio. Dit advies wordt verwerkt in de afweging waarom en onder welke voorwaarden, de ontwikkeling nabij een risicobron verantwoord wordt geacht. Deze afweging maakt onderdeel uit van het ruimtelijk besluit.

Voor de uitvoering van de BRZO²⁰-taken is de uitvoering van taken samen met de Veiligheidsregio Zuid-Limburg georganiseerd.

Een belangrijk onderdeel van externe veiligheid is risicocommunicatie. Dit omvat voorlichting en communicatie over risico's waaraan mensen kunnen blootstaan voordat zich een ramp voordoet.

Naast het risicoprofiel vormt ook de nieuwe Omgevingswet een belangrijke basis voor het beleidsplan VRLN 2020-2023. (het nieuwe beleidsplan 2024-2027 wordt in 2024 vastgesteld). Met name in deze nieuwe wet wordt

²⁰ Besluit Risico Zware Ongevallen (BRZO). Dit zijn bedrijven waar veel gevaarlijke stoffen zijn, zoals bij zware (chemische) industrie.

aandacht besteed aan de omgevingsrisico's waarbij we toewerken naar een Omgevingsvisie die (mede) ziet op een proactieve risicobeheersing.

De Omgevingswet is per 1 januari 2024 inwerking getreden. In 2023 is door het Rijk, gemeenten, provincies, waterschappen en uitvoeringsorganisaties gewerkt aan een zorgvuldige en verantwoorde wijze in relatie tot de implementatie van de wet.

Deze wet heeft als doel om te zorgen voor een veilige en gezonde fysieke leefomgeving voor alle inwoners. De Omgevingswet vervangt de huidige 26 wetten, 60 algemene maatregelen van bestuur (Amvb's) en 75 ministeriële regelingen op het gebied van bouwen, milieu en ruimtelijke ordening. Als de wet er is, komen er ook nieuwe juridische instrumenten, zoals de omgevingsvisie, een strategische langetermijnvisie voor de fysieke leefomgeving en het omgevingsplan. In het omgevingsplan staan alle gemeentelijke regels, die betrekking hebben op de fysieke leefomgeving. De Omgevingswet helpt gemeenten hun omgeving zo goed mogelijk te benutten, maar ook te beschermen. De wet moet zorgen voor een samenhangende aanpak van de leefomgeving, ruimte voor initiatieven en snellere besluitvorming. De Bouwsteen Veiligheid is nog in ontwikkeling. De eerste versie richt zich op de omgevingsvisie. De ontwikkeling van de Bouwsteen Veiligheid is onderdeel van een breder bouwstenen-traject. Er zijn ook andere bouwstenen in de maak: Bouwsteen Gezondheid (GGD) en een Bouwsteen Water (waterschap).

Volgens de Wet veiligheidsregio's draagt het bestuur van de veiligheidsregio er zorg voor dat de bevolking informatie wordt verschaft over de rampen en de crises die de regio kunnen treffen, over de maatregelen die zijn getroffen ter voorkoming en bestrijding of beheersing hiervan en over de daarbij te volgen gedragslijn. In het regionaal beleidsplan staat hoe aan risicocommunicatie binnen de VRLN wordt vormgegeven.

Goede risicocommunicatie zorgt voor realistische wederzijdse verwachtingen tussen overheid en samenleving en draagt bij aan de beoogde zelfredzaamheid van de bevolking. Vooral in de eerste minuten van een crisis zijn mensen op zichzelf en elkaar aangewezen. Dan is het van (levens-)belang dat men een gevaarlijke situatie kan herkennen, deze kan duiden en adequaat kan handelen. Daarnaast kan de primaire aandacht van hulpverleners bij aankomst hierdoor bij crises en rampen uitgaan naar die groepen in de samenleving die niet of verminderd zelfredzaam zijn.

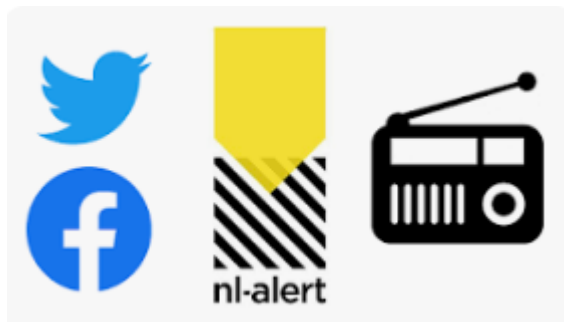
De website www.vrln.nl is in mei 2020 vernieuwd met veel mogelijkheden om de inwoners en partners te informeren en betrekken bij de taken en aandachtsvelden van de VRLN. De nieuwe site vervangt de voormalige websites www.vrln.nl en www.limburg-veilig.nl

De nieuwe website is een bundeling van drie soorten communicatie:

- Corporate communicatie: informatie over de organisatie Veiligheidsregio Limburg-Noord (inclusief bestuur en beleid) met ook de vacatures en stagemogelijkheden.
- Risicocommunicatie: informatie voor onze inwoners over de risico's die er zijn in Limburg-Noord en hoe je jezelf daarop kunt voorbereiden.
- Crisiscommunicatie: bij een groter incident of crisis verandert het crisisteam de website naar een crisis liveblog. Die pagina is alleen zichtbaar tijdens een groter incident of crisis.

De websites van GGD Limburg-Noord en Brandweer Limburg-Noord zijn onveranderd. De website van de GGD wordt wel op korte termijn vervangen, maar gezien de coronacrisis was dit afgelopen jaar niet wenselijk.

Risicocommunicatie binnen de veiligheidsketen wordt gevolgd door crisiscommunicatie. De belangrijkste boodschap is het geven van een handelingsperspectief en duiding. Tijdens een calamiteit wordt hiervoor gebruik gemaakt van diverse mediakanalen. Te denken valt aan de 'rampenzender' L1, het waarschuwing alarmsysteem (WAS), sociale media, de gemeentelijke website alsook via de website www.vrln.nl

Conclusie

Gemeente, omgevingsdienst van het servicecentrum MER en veiligheidsregio werken bij de verantwoording van het groepsrisico samen aan de risicobeheersing. Hiermee wordt tegemoet gekomen aan de doelstelling. We zien dan ook geen aanleiding om deze doelstelling aan te passen.

4.7.3 Crisisbeheersing/bevolkingszorg

Korte omschrijving onderwerp

Crisisbeheersing staat voor de maatregelen en voorzieningen die de overheid treft voor de veiligheid in Nederland. Hierdoor is zij in staat snel en effectief hulp te bieden, waardoor de gevolgen van een crisis voor personen, dieren en/of goederen zoveel mogelijk beperkt blijven. Crisisbeheersing speelt zich af voor, tijdens en na een ramp. Crisisbeheersing is niet alleen een taak van de overheid. Net als bij risicobeheersing geldt dat burgers en ondernemers veel zelf kunnen doen en de nadruk ligt op het bieden van een handelingsperspectief en het vergroten van de zelfredzaamheid.

- Blijvende inzet op effectieve lokale condities: sleutelfuncties, faciliteiten en voorzieningen. In nauwe samenwerking met de regionale partners binnen de veiligheidsregio Limburg-Noord.
- Deskundigheidsbevordering via opleiden, trainen en oefenen (meerjarig oefenplan).
- Verdere professionalisering van de crisisorganisatie, met focus op de niet-zelfredzamen (conform Bevolkingszorg op orde 2.0).
- Specifieke aandacht voor/preparatie op hoogwater, droogte, digitale ontwrichting.
- Waarborgen veerkracht lokale crisisorganisatie bij langdurige intensieve inzet rond opvang vluchtelingen, pandemiebestrijding.

Wat hebben we gedaan?

De specifieke wettelijke taken voor crisisbeheersing in relatie tot de VRLN betreffen:

- het inventariseren van en adviseren over de risico's op rampen en crisis;
- het organiseren van en voorbereiden op rampenbestrijding en crisisbeheersing;
- het inrichten en in stand houden van de informatievoorziening binnen de eigen organisatie, met andere betrokken diensten en organisaties;
- het voorzien in informatie over risico's, maatregelen en handelingsperspectief voor Minister, Commissaris van de Koning, Hoofdofficier van Justitie, bevolking en bij de rampenbestrijding en crisisbeheersing betrokken personen;
- direct aan crisisbeheersing gerelateerde wettelijke taken betreffen het instellen en in stand houden van een GHOR en een meldkamerfunctie, het aanwijzen van een coördinerend functionaris voor gemeentelijke voorzieningen en maatregelen, en een aantal wettelijke planfiguren (risicoprofiel, beleidsplan, crisisplan, rampbestrijdingsplannen).

Relevante ontwikkelingen die zich rondom crisisbeheersing voordoen, zijn:

- Visie 2030.
De visie geeft de VRLN een richting hoe ze de komende jaren het werk van de veiligheidsregio kunnen vormgeven. Belangrijke onderdelen van de toekomstvisie zijn:
 - Informatie. Hoe krijgen en gebruiken we de beschikbare informatie, hoe kunnen we de informatie beter maken en deze daarna delen met de juiste partijen?
 - Hoe worden we een organisatie die in staat is om, in goed contact met de inwoners, de gevolgen van crisissen nog meer te beperken. De rol van de inwoners wordt steeds belangrijker. We noemen dit 'crisisburgerschap'. Hoe kunnen we weerbaarheid, voor jezelf opkomen, en samenredzaamheid, elkaar helpen, bevorderen? Om in crisissituaties zo goed mogelijk te helpen, is een vertrouwensrelatie noodzakelijk. Meer dan ooit zoeken we manieren om verder invulling te geven aan een gezonde en eerlijke relatie met de inwoners van Noord- en Midden- Limburg.Het laatste grote thema uit de visie gaat over de grenzen van crisisbeheersing. Crisisbeheersing mag gewoon niet leiden onder administratieve grenzen. Tegelijkertijd zijn er wel degelijk grenzen aan het beheersen van crisissen. Het maken van scherpe keuzes over welke crisissen moeten leiden tot voorbereidingen vanuit de veiligheidsregio is wellicht de grootste uitdaging. Met de visie 2030 op tafel zijn we als Veiligheidsregio goed op weg om ook de komende jaren onze inwoners te beschermen tegen (gezondheids) risico's, rampen en crises. Het visiedocument is op 14 dec. 2022 in de vergadering van het AB VRLN vastgesteld.
- Rampbestrijdingsplan Hoogwater Limburg 2023-2026.
Het Rampbestrijdingsplan (RBP) Hoogwater is ook dit jaar weer herzien naar aanleiding van de verschillende initiatieven, werkgroepen en updates. De belangrijkste wijzigingen zijn vorig jaar al doorgevoerd door het volledige raamwerk van het RBP te veranderen. Hierdoor hebben we voorgaand aan het hoogwaterseizoen kunnen werken met de nieuwe afspraken. De grootste wijziging betrof het opnemen van afspraken van alarmeringswaarden van zijrivieren en het inzichtelijk krijgen van de problemen die zich voor kunnen doen bij hoogwater in een van die zijrivieren. Deze werkwijze hebben we voorgaand hoogwaterseizoen kunnen testen en de uitkomsten daarvan zijn meegenomen

in deze update van het RBP.

In dit geactualiseerde RBP is bijvoorbeeld het moment van informeren/alarmeren bij een stijging van het water gewijzigd. In deze update zijn ook operationele details zoals de rol van het CoPI, internationale samenwerking en het Impact Analyse Team (IAT) verwerkt. Daarnaast zijn de bijlagen van het RBP uitgebreid met onder andere multi-actielijsten voor zijrivieren en een GHOR-lijst voor kwetsbare objecten en updates/verbeteringen rondom evacuatieplannen.

In dit plan zijn de leerpunten van de hoogwatercrisis van 2021 verwerkt. Een van de voornaamste wijzigingen is de verbreding van het rampbestrijdingsplan van hoogwater Maas naar hoogwater, waardoor ook informatie en handelingsperspectief is opgenomen ten aanzien van de meest risicovolle beken en zijrivieren in Limburg. In het geactualiseerde rampbestrijdingsplan worden drie scenario's onderscheiden: 1) hoogwater zijrivieren (al dan niet met samenhang met hoogwater Maas), 2) hoogwater Maas en 3) falen primaire kering (dijkdoorbraak). Verder zijn in het geactualiseerde rampbestrijdingsplan uitgangspunten benoemd voor één provinciaal scenarioteam: het Impact Analyse Team (IAT). Ook wordt in het rampbestrijdingsplan een koppeling gemaakt naar de resultaten van de andere werkgroepen, zoals burgerparticipatie, evacuatiestrategie en overdracht en nafase.

- **Cyberveiligheid**

De VRLN heeft als missie 'De gezondste en veiligste veiligheidsregio' te zijn. Dat stelt hoge eisen aan het beheer van de informatie. De VRLN deed meer kennis op over hack-pogingen en herkent deze nu beter. Dit zorgde voor een groter bewustzijn van de medewerkers en zijn deze nu alerter op dit soort pogingen. Daarnaast is de werkomgeving voorzien van producten en diensten die de VRLN attendeert op aanvallen van buitenaf. De VRLN is nu in staat om passende maatregelen te nemen voordat ze gehackt worden. Met de combinatie van meer kennis in de organisatie en de hulpmiddelen om het criminelenvan moeilijker maken om de VRLN aan te vallen, probeert de VRLN zichzelf én de inwoners van de regio te beschermen tegen een diefstal van gevoelige informatie. Ook buiten de eigen organisatie is de VRLN actief om het netwerk, waarin men werkt met andere regio's, gemeenten, politie enzovoorts, landelijk te versterken. De VRLN sluit bijvoorbeeld aan bij landelijke trajecten over cybercriminaliteit.

- **Opvang ontheemden**

De VRLN werkt samen met de 15 gemeenten aan een regionale, gecoördineerde opvang van Oekraïense vluchtelingen. De gemeenten zorgen voor opvanglocaties, de veiligheidsregio zorgt voor het matchen van vraag en aanbod en heeft hierdoor een belangrijke coördinerende rol.

Iedere veiligheidsregio heeft de vrijheid om een eigen aanpak te kiezen. In onze regio heeft Bz op regionale schaal voor de opvang van ontheemden een coördinerende rol. De 15 gemeenten, waaronder Maasgouw, zorgen voor het realiseren van echte opvang. Tijdens een crisis van deze omvang is de coördinatie van belang, omdat er op verschillende niveaus, landelijk, regionaal en lokaal in zeer korte tijd veel beslissingen worden genomen. De regionale coördinator Opvang Ontheemden ziet hierop toe.

Op de schaal van Maasgouw heeft het kernteam Vluchtelingen een coördinerende en adviserende rol. Het kernteam bestaat uit diverse functionarissen uit de organisatie. Hun taken binnen dit kernteam sluiten zo veel als mogelijk aan hun reguliere werkzaamheden. Het kernteam overlegt twee keer per week.

- **Bevolkingszorg**

In het onderdeel Crisisbeheersing zit ook de Oranje Kolom, ook wel Bevolkingszorg (Bz) genoemd. Het woord zegt het al: Bz draagt zorg voor mensen die het nodig hebben. Dat kan op veel manieren zijn, van het opvangen van mensen die plots hun huis verliezen door een brand, een aardbeving, of zoals vorig jaar in Limburg, hoogwater. Maar Bz zorgt niet alleen bij een acute crisis voor de noodopvang van mensen die het nodig hebben. Bz heeft ook een aantal andere taken. Zo geeft Bz voorlichting aan de inwoners, verzorgen nazorg, registreren slachtoffers en schadegevallen, coördineren informatie tussen verschillende instanties en adviseren de teams die zich bezighouden met de crisis en de bestrijding daarvan.

- **Evaluatie**

Als actiepoint is in het collegeprogramma 2022-2026 het volgende opgenomen:

'De gemeente heeft samen met de Veiligheidsregio een belangrijke rol bij crisissituaties. In het collegeprogramma 2022-2026 is als actiepoint vermeld dat we gaan evalueren hoe de gemeente bij crisissituaties functioneert en welke lessen daaruit kunnen worden geleerd'. Ter uitvoering van dit actiepoint is er een evaluatienotitie opgesteld. Bij wijze van RIB (Z/23/035180) is de raad hierover geïnformeerd.

Uit de evaluatie blijkt dat de gemeente Maasgouw zich heeft getoond als een praktische, flexibele en pragmatische organisatie die prima in staat is om haar taken in het kader van 'Bevolkingszorg' uit te voeren. Dit overigens in nauwe samenwerking met onze partners. In deze snel veranderende samenleving is het belangrijk dat we in blijven spelen op deze ontwikkelingen. Een goede voorbereiding is daarom essentieel en een continuproces.

De continuïteit van de gemeentelijke crisisorganisatie (op regionaal en lokaal niveau), zowel kwantitatief als kwalitatief binnen de kaders van het Uniform Kwaliteitsniveau Bevolkingszorg (UKB) is en blijft prioriteit van de Oranje Kolom. Deze continuïteit staat door het toenemend aantal crisis, al langere tijd onder druk. Hiermee neemt de kwetsbaarheid van de crisisorganisatie en de belasting op een steeds kleinere groep functionarissen toe. Ondanks dat functionarissen veel operationele ervaring opdoen, zal aandacht moeten blijven voor het vakbekwaam blijven en worden door middel van trainingen en oefeningen en de eisen die met de vaststelling van het UKB hieraan worden gesteld.

Conclusie

Het werken aan een veilige en gezonde leefomgeving doen en kunnen we als gemeente Maasgouw niet alleen: samenwerken met de andere partners is de basis. Samen met de VRLN willen we daar zijn waar de inwoner ons nodig heeft. Tijdens crisis, incidenten of een ander contactmoment. In een continu veranderende samenleving is dit een continuproces. Geconstateerd kan worden dat hier succesvol aan hebben gewerkt. In deze context en in het kader van vooruit kijken is daarom in 2023 een begin gemaakt met het nieuwe beleidsplan 2024-2027. Een beleidsplan met vijf ambities gebaseerd op de Visies 2030. We zien dan ook geen aanleiding om de ingezette koers aan te passen.

4.8 Polarisatie en radicalisering

Hoofdpijnen van onze aanpak in relatie tot radicalisering zijn:

- Algemene preventie via participatiebeleid, onderwijs- en arbeidsmarktbeleid, antidiscriminatiebeleid.
- Samenwerking met instellingen en maatschappelijke partners gericht op preventie, delen van signalen, korte lijnen.
- Deskundigheidsbevordering professionals/eerstelijns werkers via voorlichting en trainingen.
- Interventies bij concrete casus samen met lokale, regionale en landelijke partners.

Korte omschrijving onderwerp

Radicalisering is de groeiende bereidheid om diep in grijpende veranderingen in de samenleving (eventueel op ondemocratische wijze) na te streven en/of te ondersteunen die op gespannen voet staan met of een bedreiging kunnen vormen voor de democratische rechtsorde. Radicalisering is geen statische situatie maar een proces. Het kan leiden tot extremisme (en terrorisme), maar dat hoeft niet. In de aanpak ligt het accent op het voorkomen maar ook op het tijdig signaleren (en bestrijden) met een hieraan gekoppeld plan van aanpak als handelingsperspectief voor partijen. Door de gebeurtenissen van de afgelopen tijd, zoals de aanslag in Parijs, kunnen tegenstellingen tussen mensen worden vergroot. Dit is geen wenselijke situatie in een samenleving waarin iedereen ertoe doet en niemand wordt uitgesloten. Bij dit thema gaat het om ideologische groepen/stromingen van personen in de samenleving die dermate zijn geradicaliseerd, dat zij door hun wijze van handelen of door hun uitingen zorgen voor maatschappelijke spanningen. Deze spanningen kunnen invloed hebben op de algemene veiligheid (bij toepassen van geweld) of het veiligheidsgevoel van de burgers. Deze groepen vergroten de polarisatie in de samenleving, en zetten daarmee het sociale cohesie onder druk. Stromingen die op die manier kunnen radicaliseren, zijn bijvoorbeeld: rechts-extremisme, islamisme/jihadisme, dierenrechtenradicalisme, asielrechtenradicalisme, links-extremisme.

Wat hebben we gedaan?

De overheid, in de breedste zin, staat vanuit verschillende taken en verantwoordelijkheden voor de uitdaging om polarisatie, radicalisering en extremisme te beperken en te keren. Zo heeft de overheid een taak in het maatschappelijk debat en de inrichting van de samenleving, heeft zij mede een belangrijke taak in de participatie en de ondersteuning van hulpbehoeftigen in de samenleving en heeft zij mede een taak ten aanzien van de psychosociale zorg en de ontwikkeling van personen. Ook is zij verantwoordelijk voor de integriteit van overheidsinstellingen, de handhaving van de rechtsorde en de veiligheid. Geloof, dierenrechten, milieu en politieke overtuiging zijn vaak de gebieden die aanleiding kunnen geven voor radicalisering en extremisme.

Een van de instrumenten die hiervoor kunnen worden ingezet is het convenant persoonsgerichte aanpak voorkoming radicalisering en extremisme provincie Limburg. Dit convenant is door het Openbaar Ministerie, politie, Raad voor de kindbescherming, Reclassering Nederland en alle Limburgse gemeenten, waaronder Maasgouw ondertekend. Het doel van dit samenwerkingsverband is het reduceren van de risico's voor de samenleving die uitgaan van radicalisering, extremisme, uitreizen, of terugkeer en het bieden van zorg aan subjecten en / of het reduceren van risico's voor de ontwikkeling van minderjarigen door radicalisering, extremisme, uitreizen of terugkeer.

Wat in de maatschappij gebeurt komt ook de school binnen. Ook op school zijn er leerlingen en studenten met extremistische, soms zelfs zeer extremistische overtuigingen. Maar school is er ook om leerlingen en studenten te leren hoe ze het beste mee kunnen doen in de maatschappij. Nu en in de toekomst. Vaak hoort een extreme of radicale overtuiging bij opgroeien. Maar als het gevaarlijk gedrag veroorzaakt is het belangrijk dat de leraar extremisme en radicalisering herkent. De scholen worden hierbij ondersteund met trainingen, lesmateriaal en publicaties.

Er is geen standaard aanpak mogelijk gebleken ten aanzien van personen die gevoelig zijn voor extremistisch gedachtegoed. Uit wetenschappelijk onderzoek naar radicalisering en uit de ervaringspraktijk blijkt dat er geen eenduidig profiel van ‘de jihadist’, ‘de extremist’ of ‘de terrorist’ bestaat. Telkens spelen diverse (sociale, economische, culturele) factoren op meerdere niveaus een rol in processen van radicalisering. Een eenduidige verklaring bestaat dan ook niet. Ook is bekend dat risicogedrag niet alleen verband houdt met ideologische overtuiging. Dat betekent dat telkens, in elke casus, zorgvuldig gekeken moet worden naar de achterliggende oorzaken van risicogedrag. Vanuit dat inzicht in achterliggende oorzaken zal vervolgens, in iedere casus, bezien moeten worden welke aanpak en interventies nodig zijn. Dat vergt een persoonsgerichte aanpak en vereist nauwe samenwerking tussen en inzet van verschillende instanties en disciplines: van veiligheid tot specialistische zorg. Op basis van de specifieke omstandigheden van het geval wordt per casus op grond van een referentiekader met objectieve criteria beoordeeld of een persoonsgerichte, integrale benadering van het subject noodzakelijk is. Indien dit het geval is, wordt voor elke casus beoordeeld welke organen of instanties een taak hebben en betrokken dienen te worden bij de aanpak, en door welk organen of instanties derhalve relevante gegevens, waaronder ook persoonsgegevens, verwerkt moeten worden. Het is van belang dat deze gegevensverwerking rechtmatig en zorgvuldig geschiedt en dat geheimhouding van de persoonsgegevens die de partners aan elkaar verstrekken wordt gegarandeerd. In het verslagjaar 2023 is een inwoner van Maasgouw als ‘radicaal’ in beeld gekomen. Mede onder de regie van het Zorg en Veiligheidshuis Midden Limburg wordt ingezet op een persoonsgerichte aanpak. Naast de gemeente nemen ook politie en CTER (contra terrorisme) deel aan dit overleg.

Een groeiende groep Nederlanders probeert zich te onttrekken aan het Nederlands staatsburgerschap en verklaart zichzelf ‘soeverein’ of ‘autonoom’. Ze betalen bijvoorbeeld geen rekeningen van de Belastingdienst meer en denken dat de Nederlandse wetten niet voor hen gelden. In Maasgouw hebben we ook inmiddels te maken met inwoners die zich hieronder scharen.

Naast mensen die zichzelf ‘autonoom’ noemen zijn er ook mensen die zichzelf ‘soeverein’ verklaren. Zij schrijven zichzelf soms uit bij het bevolkingsregister of hebben een ‘eigen paspoort’. “De soevereinen maken deel uit van een breder verschijnsel waarin burgers zich afscheiden van de Nederlandse maatschappij of zelfs parallelle samenlevingen nastreven”, schrijft de AIVD in een rapport.

Conclusie

Vanwege de complexiteit van deze doelgroep vergt dit bijzondere expertise en inzet. Ingezet wordt daarom op een samenhangende aanpak bij het voorkomen en het tegengaan. De snel veranderende samenleving in de breedste zin van het woord, mede in relatie tot de digitale ontwikkelingen, is het van belang dat primair de focus ligt op een goede informatiepositie van politie, justitie en gemeente. Dit is een voorwaarde voor een succesvolle aanpak. Hier wordt dan ook vol op ingezet. Het is echter lastig om in te schatten of we hier succesvol in zijn (geweest). We zien echter geen aanleiding om de doelstelling en de aanpak te wijzigen.

Hoofdstuk 5. Samenvatting

In het IVP is een keuze gemaakt voor drie centrale thema's/veiligheidsprioriteiten. Een samenvatting van de aanpak op de drie geprioriteerde onderwerpen is hieronder weergegeven.

1. Zorg en Veiligheid

Doelstelling 2026

4. Juiste zorg voor de juiste mensen - kwetsbare personen/huishoudens zo goed mogelijk helpen
5. Beheersbaarheid van de effecten voor de omgeving
6. Een effectief en efficiënt werkende keten

Wat hebben we gedaan?

Hoewel het aantal meldingen van personen met onbegrepen gedrag het afgelopen jaar is gedaald blijft dit een zorgelijk aandachtspunt. Bij personen met onbegrepen gedrag gaat het naast de mensen die in hun hoofd met zichzelf in de knoop zitten ook om mensen die zorgen hebben en de grip op hun leven terug willen. Het is een groot probleem en een grote uitdaging om bij de juiste zorginstellingen passende hulp te vinden voor 'verwarde' personen, kwetsbare mensen met multi-problematiek of oplossingen te zoeken voor mensen die (soms) geen vaste woon- of verblijfplaats hebben. Een verklaring voor de daling is er niet. De hulp aan één persoon kan al een wezenlijk verschil maken. Een persoon kan namelijk voor meerdere meldingen zorgen. Om meer grip te kunnen krijgen wordt ingezet op samenwerking in het project 'Grip op onbegrip'. Door iemand te helpen bij het realiseren van een stabiel leven, is de kans op escalatie en gevaarlijk gedrag kleiner. Dit project bevindt zich echter nog een ontwikkelfase. Daarom zijn er nog geen specifieke resultaten bekend.

Inzet op complexe sociale casuïstiek, vaak op het snijvlak van zorg en veiligheid, vindt lokaal en bovenlokaal/regionaal plaats. De lokale aanpak wordt gecoördineerd vanuit het bemoeizorgoverleg (overleg tussen diverse zorgorganisaties, woningcorporaties, politie en gemeente). Het doel van het bemoeizorgoverleg is het voorkomen van maatschappelijke uitval van de persoon/het gezin en het terugdringen van de persoonlijke problemen die hieraan ten grondslag liggen.

In de eerste lijn speelt het sociaal team een belangrijke rol. Casussen met een justitieel kader vallen onder procesregie van het Zorg -en Veiligheidshuis. De samenwerking tussen de verschillende niveaus kent verbeterpunten. Opschaling blijkt soms complex in de praktijk, net als tijdige en effectieve verbinding van zorg en veiligheid. De verbinding van zorg en veiligheid is in het algemeen een belangrijk aandachtspunt, zowel lokaal - in de eerste lijn bij het sociaal team en op het niveau van het bemoeizorgoverleg - als bij opschaling naar het Veiligheidshuis. Er is extra druk op deze verbinding komen te staan door de groei van het aantal gevallen dat deze integraliteit nodig heeft. Deze groei hangt vermoedelijk samen met de afname van intramurale zorg in de GGZ - een afname die (nog) niet afdoende gecompenseerd is met meer extramurale zorg. Ook de groeiende complexiteit van de samenleving speelt mogelijk een rol; sociale en eventueel psychische kwetsbaarheid kan daardoor een sterkere doorwerking hebben.

Buurtbemiddeling

De gemeente koopt in regionaal verband buurtbemiddeling in bij Proteion Welzijn. Door de inzet van vrijwillige getrainde buurtbemiddelaars wordt gewerkt aan het vergoten van woongenot en het verkleinen van overlast doordat de onderlinge conflicten tussen burens in samenspraak worden opgelost. De buurtbemiddelaars worden hierbij ondersteund door professionele coördinatoren van Proteion Welzijn. In 2023 zijn 20 casussen aangemeld bij buurtbemiddeling.

Gedwongen zorg

De Wet zorg en dwang regelt de rechten bij onvrijwillige zorg of onvrijwillige opname van mensen met een verstandelijke beperking en mensen met een psychogeriatrische aandoening (zoals dementie). Een inbewaringstelling op grond van de Wet zorg en dwang is een verplichte opname in een spoedsituatie. Er is dan geen tijd om de procedure van een rechterlijke machtiging af te wachten. Er dan sprake van een spoedsituatie waarin ernstig nadeel als het gevolg van het gedrag van de cliënt onmiddellijk dreigend is. In die situaties is het alleen mogelijk dat de cliënt wordt opgenomen met een beschikking tot inbewaringstelling die door de burgemeester wordt afgegeven.

In totaal is er 4 keer een gedwongen opname met inbewaringstelling (IBS) in het kader van de Wet Zorg en Dwang opgelegd in onze gemeente. Er zijn geen gedwongen opname doormiddel van een crisismaatregel Wet verplichte GGZ opgelegd.

Huiselijk geweld - tijdelijk huisverbod

Soms treft de politie of bijvoorbeeld Veilig Thuis bij mensen thuis een dreigende situatie aan. Maar zijn er (nog) geen strafbare feiten gepleegd. De politie kan dan niemand aanhouden of vervolgen. Met het tijdelijk huisverbod bestaat de mogelijkheid om in zo'n situatie toch in te grijpen. Daarmee zijn partner, kinderen of andere huisgenoten veiliger. Tijdens de periode van het tijdelijk huisverbod mag de pleger ook geen contact opnemen met de partner of de kinderen. De maatregel tijdelijk huisverbod kan voor 10 dagen worden opgelegd.

Wie een tijdelijk huisverbod heeft, moet zich daaraan houden. Wie dat niet doet, kan maximaal 2 jaar gevangenisstraf of een taakstraf krijgen. De burgemeester kan het tijdelijk huisverbod verlengen tot maximaal 4 weken. Het tijdelijk huisverbod moet zorgen dat de situatie niet verder uit de hand loopt. Het zorgt voor een afkoelingsperiode waarin hulpverlening op gang kan komen. Het gaat dan om hulp voor de pleger van huiselijk geweld, het slachtoffer en eventuele kinderen.

In 2023 heeft de burgemeester in 5 situaties een Tijdelijk Huisverbod opgelegd.

Conclusie

Het streven is om te voorkomen dat een persoon in een sociaal en/of psychiatrische situatie terecht komt. Echter wanneer dat toch gebeurt is het belangrijk dat een dergelijk persoon terug kan vallen op een goed netwerk van hulpverlening waarbij de nadruk ligt op maatwerk. Geconcludeerd kan worden dat we op de goede weg zitten. We zien geen aanleiding om de doelstelling en de aanpak om deze te bereiken, aan te passen.

2. Ondermijning

Doelstelling 2026

Versteving van de barrières tegen criminele inmenging in kwetsbare branches, groepen, locaties > minder speelruimte voor criminele netwerken, vooral die rond drugscriminaliteit, witwassen, uitbuiting.

Wat hebben we gedaan?

Ook de gemeente Maasgouw speelt een belangrijke rol in de aanpak van ondermijnende criminaliteit. Hoe groot de criminele organisatie ook is, deze wortelt immers altijd lokaal. Er is altijd een locatie nodig voor een drugslab, een contract met de gemeente voor een zorgcrimineel of een wijziging van het bestemmingsplan voor een groot project van een malafide vastgoedhandelaar. Om ondermijnende criminaliteit te stoppen hebben we in 2023 geïnvesteerd in:

- de eigen informatiepositie
- informatiedeling tussen afdelingen en met partners
- instrumenten die criminelen aanpakken en afschrikken,
- kennis en expertise van de ambtelijke organisatie.

De aanpak bestaat uit het strafrechtelijk laten vervolgen van individuele daders en het ontmantelen van criminele samenwerkingsverbanden. Daarnaast bestaat deze aanpak door bestuursrechtelijke interventies en fiscale handhaving aan te grijpen om factoren of gelegenheidsstructuren van georganiseerde misdaad te identificeren en aan te pakken. Het doel is te voorkomen dat criminelen of criminele organisaties bewust of onbewust worden gefaciliteerd door de overheid en kunnen investeren in de reguliere economie. Onderstaand worden de onderwerpen waar in 2023 aandacht is besteed op hoofdlijnen beschreven. In de terugkoppeling wordt hier verder op ingegaan.

1. Uit zowel het kwantitatief als het kwalitatief onderzoek blijkt dat er op dit moment weinig zicht is op de aard en omvang van ondermijnende criminaliteit in het Maasplassengebied. Er is weinig kwantitatieve data beschikbaar en uit het kwalitatief onderzoek blijkt dat slechts de helft van de respondenten aangeeft signalen van ondermijnende criminaliteit in het Maasplassengebied te herkennen, hetgeen deels gebaseerd is op vermoedens en onderbuik gevoelens. Aan de hand van de overkoepelende categorieën 'toezicht', 'samenwerking', '(lokaal) beleid en wetgeving' en 'kennisniveau' zijn in het IOB een aantal aanbevelingen opgenomen.
Het college heeft besloten om opvolging te geven aan deze aanbevelingen. Deze zijn echter divers van aard en hebben soms een gemeente-/landgrens en vakafdeling overstijgend karakter. Om te komen tot een adequate en efficiënte aanpak dient deze daarom integraal en samenhangend te zijn. Aangestuurd wordt op een projectmatige aanpak op de schaal van de drie gemeenten onder de regie van RIEC-Limburg. Gekoerst wordt om met de uitvoering in 2024 van start te gaan.
Een belangrijke partner op en rond het water (mede vanuit hun signalerende rol) is de Federatie Sportvisserij Limburg. Deze beschikt over zes Boa's. In het verslagjaar zijn door deze Boa's in totaal 375 controles (2022: 579) uitgevoerd op de Maasplassen in Maasgouw. Er zijn elf waarschuwingen en zeven proces verbalen uitgeschreven. De pv's hadden betrekking op overtreding van de Visserijwet.

2. De gemeente Maasgouw heeft vervolgens het RIEC Limburg gevraagd een IOB Jeugd op te stellen met als doel zicht te krijgen op de aanwezigheid, ernst en aard van ondermijnende jeugdproblematiek in de gemeente. De onderzoeksbevindingen resulteren in aanbevelingen die Maasgouw en haar partners kunnen ondersteunen bij het formuleren van gericht beleid op jeugdcriminaliteit en concrete handvatten bieden voor de inzet van preventieve en repressieve maatregelen. Het achterliggende doel is om de weerbaarheid van jongeren te verhogen en de betrokkenheid van jongeren bij ondermijnende criminaliteit zoveel mogelijk te voorkomen. Het onderzoek is in Q3 van 2023 van start gegaan. De oplevering van de rapportage (IOB Jeugd Maasgouw) is voorzien in Q3 van 2024.

3. Door middel van een Raadsinformatiebrief is de raad in november 2023 geïnformeerd over de Handreiking voor een weerbare overheid. Een weerbare overheid is essentieel om tegenwicht te kunnen blijven bieden tegen ondermijning. Gemeentemedewerkers spelen een belangrijke rol in het signaleren van ondermijning. Mede in het kader van de bewustwording en (bestuurlijke) weerbaarheid heeft het RIEC Limburg daarom de RIEC Crime Courses (webinars) voor gemeentemedewerkers georganiseerd. Om de webinars zo goed mogelijk te laten aansluiten bij de praktijk, is ervoor gekozen om verschillende webinars voor specifieke doelgroepen te organiseren: balie, op straat, vergunningen en vastgoed, sociaal domein. Organisatiebreed hebben ook medewerkers van Maasgouw en het servicecentrum hier aan deelgenomen.
'Je gaat het pas zien als je het doorhebt'. Met dit motto is er een informatiebijeenkomst gehouden voor alle Boa's van de MER gemeenten. Wat is ondermijning, wat zijn de signalen (hoe herken ik) ondermijning en welke rol heeft de Boa in de aanpak? Ook werd er aandacht besteed aan het handelingsperspectief voor de Boa. De bijeenkomst werd georganiseerd door onder andere OOV Maasgouw, politie en het RIEC. De bijeenkomst werd door de Boa als zeer waardevol ervaren. Afgesproken werd dat dit een vervolg krijgt.

4. In 2023 zijn in de Provincie Limburg vijf Intergemeentelijke Bestuurlijke Handhavingsteams opgericht. Bestaande initiatieven en ervaringen zoals het ACT! In Noord Limburg en HAP (Hennep Aanpak Parkstad) worden op regionaal niveau geïmplementeerd. Maasgouw zal onderdeel uitmaken van het ACT! interventieteam regio Midden-Limburg (7 gemeenten). Uitgangspunt is dat het interventieteam Midden Limburg primair als taak krijgt de thematische aanpak van ondermijnende criminaliteit in de regio met als uitgangspunt het bestuursrecht. Het interventieteam is aanvullend op de reguliere lokale aanpak van ondermijnende criminaliteit in Maasgouw. Onze lokale aanpak blijft dus bestaan. Welke prioriteiten daarin gesteld worden is en blijft een lokale aangelegenheid. De thema's waar de Interventieteams zich op richten, worden vastgesteld door de burgemeester, indien door de regio gewenst aangevuld met de Politie, het Openbaar Ministerie en de Belastingdienst (Driehoek plus). Daar waar nodig kan het ACT! team ook de gemeente ondersteunen bij lokale casuïstiek buiten de gekozen thema's om. . In dit kader zal het ACT! ook een bijdrage leveren aan de controles in relatie tot het Maasplassen/jachthavens project Maasgouw/Roermond /Leudal.
Binnen de Interventieteams worden expertise en coördinatie gebundeld om met zogenoemde korte klappen; snel, effectief en bovenal zichtbaar, voor de buitenwereld de ondermijnende criminaliteit aan te pakken en criminele netwerken te verstoren. We kijken daarbij dus ook naar een snelle manier van informatie uitwisseling tussen gemeenten en partners. Tussen de lokale aanpak en de Interventieteams is een sterke verbinding. Enerzijds voor kruisbestuiving van kennis en kunde. Anderzijds voor het gebruikmaken en aanvullen van alle beschikbare capaciteit om regelmatig thematische actiedagen uit te voeren. De kern van de teams wordt gevormd door intensieve intergemeentelijke samenwerking van BOA's en toezichthouders. Ook de input van Politie, Openbaar Ministerie, Belasting en andere relevante instanties wordt hierin meegenomen. Aan de bestuursrechtelijke aanpak van ondermijning is onvermijdelijk verbonden dat er, veelal aanvullende, strafrechtelijke componenten zijn. In ondermijningsaanpakken zit altijd een element gericht op het verstoren, afpakken of voorkomen van criminele geldstromen. De Belastingdienst is daarmee eveneens een onmisbare partner. De Teamleider Intergemeentelijke Bestuurlijke Handhaving (IBH) Midden-Limburg is inmiddels geworven. Gekoerst wordt op een start van het IBH in Q3 van 2024.

5. In het verslagjaar is vier keer sprake geweest van overtreding van de Opiumwet 13b. In 2023 zijn vier panden gesloten (een als gevolg van overtreding in 2022) door de burgemeester. Hiervan was in een situatie sprake van een tijdelijke sluiting van 6 maanden. Dit vanwege het feit dat naast softdrugs er ook harddrugs en een grote som contant geld werd aangetroffen. In de overige drie situaties is het pand/woning voor drie maanden gesloten. In totaal werd in 2023 aangetroffen: 846 hennepplanten (2021:2461) (2020:1811), 2500 hennepstekjes, 1650 gram hennep. In drie situaties was sprake van elektriciteitsfraude. De verdere afwikkeling heeft volgens het hennepconvenant plaatsgevonden. Dit

houdt in dat iedere partner (waaronder Belastingdienst, woningcorporatie, Openbaar Ministerie, Enexis, gemeente) vanuit zijn eigen verantwoordelijkheid 'passend' zal reageren. In bestuurlijke zin houdt dit onder meer in dat ook de rechtmatigheid van de toeslaguitkering is onderzocht. In 2023 heeft dit een keer tot een maatregel geleid.

6. Om de bestuurlijke aanpak van criminaliteit door gemeenten vorm te geven is een goede informatiepositie nodig. Meld Misdaad Anoniem (M.) kan hier een bijdrage aanleveren. MMA is het onafhankelijke meldpunt waar iedereen anoniem informatie kan geven over ernstige criminaliteit en misdaad. Meldingen kunnen worden gedaan over bijvoorbeeld hennepsteelt, drugslabs, illegale prostitutie, moord en doodslag, mishandeling, overvallen, brandstichting, wapen- of mensenhandel. Maar ook informatie over fraude en corruptie, ook bijvoorbeeld in de zorgsector. MMA is een onafhankelijke organisatie en is géén politie. In het kader van de geïntegreerde en integrale aanpak vindt er in voorkomende gevallen afstemming plaats met politie en Justitie. In 2021 is Maasgouw een samenwerkingsovereenkomst met MMA aan te gaan. In 2023 zijn er in totaal 19 meldingen binnen gekomen (in 2022: 18 meldingen en 2021: 18 meldingen).
7. Onderdeel van de bestuurlijke aanpak van de georganiseerde criminaliteit vormt het lokale overleg. Vaste deelnemers aan dit overleg zijn de accountmanager van het RIEC, AOV-er, wijkagent, de toezichthouder bouwen/RO en de sociaal rechercheur. Afhankelijk van de casus sluiten ook andere partijen zoals de bevolkingscontroleur, AVIM, ISZW aan. In dit overleg vindt een eerste screening plaats van 'subjecten' ((rechts)personen, panden, locaties) die vragen oproepen. In dit overleg wordt straat- en systeeminformatie bij elkaar gebracht. Daarnaast speelt ook de professionele intuïtie een rol bij de afweging of nader onderzoek wenselijk is. In dit kader zijn het afgelopen jaar 10 subjecten gescreend. In 2023 is prioriteit gegeven aan de werkzaamheden in relatie tot de opvang van Oekraïense vluchtelingen. Hierdoor hebben er geen flex-controles plaatsgevonden.
8. De wet Bibob heeft als doel om misbruik van overheidsopdrachten, vastgoedovereenkomsten, aanbestedingen, vergunning-/subsidieaanvragen te voorkomen, en voorkomt daarmee dat de overheid ongewild criminele activiteiten faciliteert en wordt bovendien de concurrentiepositie van bonafide ondernemers beschermd. Ingevolge de Bibob-beleidslijn Maasgouw 2022 maakt een bibobonderzoek standaard onderdeel uit van onder andere de exploitatievergunning aanvraagprocedure. In 2023 hebben in totaal 24 eigen Bibob-onderzoeken plaatsgevonden.
9. Zorg en Veiligheid zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Mede in dit kader kunnen gemeenten ondermijning tegengaan door het sociaal domein sterk en weerbaar te maken. De verwevenheid van de criminele wereld met het sociaal domein is fijnmazig en wijdvertakt en speelt zich bovendien ondergronds af, veel is niet zichtbaar. Scholieren die worden geronseld door de drugsindustrie, jonge kinderen die worden ingelijfd in criminele netwerken en wijken waar de levendige drugshandel bij wijze van spreken net zo gewoon is als de buurtbarbecue op vrijdagmiddag. De verweving van criminaliteit en het sociaal domein heeft grote maatschappelijke gevolgen. Samen met het SC-MER wordt daarom binnen het sociaal domein al actief ingezet op het thema ondermijning. Voorbeelden zijn het versterken van de persoonsgerichte aanpak en meer aandacht voor slachtofferschap. Drugshandel is immers geen slachtofferloos delict. Soms is de dader ook slachtoffer. Groepen van jongeren, mensen met een licht verstandelijke beperking en huiseigenaren worden in de criminele wereld getrokken. Daarnaast is er ook aandacht voor zorgfraude en mensenhandel. De aanpak vergt maatwerk. Hoe herken ik echter dergelijke vormen van ondermijning en wat is het handelingsperspectief? Om hier antwoord op te kunnen geven zijn we in 2021 in MER verband gestart met het aanbieden van trainingen voor sociaal domein medewerkers. Medewerkers van onze partners kunnen zich hier ook bij aansluiten. In 2023 is hier een vervolg aangegeven.
10. Cybercriminaliteit is een misdrijf, kent veel vormen en is daarom moeilijk aan te pakken. We benoemen enkele soorten cybercrime die regelmatig voorkomen: hacken, ransomware, phishing, identiteitsfraude en menselijke fouten. Het is een vorm van ondermijning. In het verslagjaar zijn 17 aangiften bij de politie geregistreerd. Via de website van Maasgouw en andere (sociale) kanalen is hier aandacht aan besteed. Jongeren begeven zich veel online maar zijn zich vaak minder bewust van de gevaren die dat met zich meebrengt. Men kan worden gehackt, de bankrekening kan worden geplunderd of men kan worden afgeperst met 'pikante' foto's (sextortion). Met een mobiele escaperoombus wil de politie jongeren bewuster maken van de risico's die ze online lopen en handreikingen bieden om slachtofferschap op het gebied van cybercrime en sextortion te voorkomen. In 2023 heeft de escaperoom op vier locaties (in het voor én naseizoen) in Maasgouw gestaan.

Conclusie

Ook voor Maasgouw blijft de aanpak van ondermijning een belangrijke veiligheidsopgave. Recente fenomeenanalyses van vormen van ondermijning en de concrete ondermijningssignalen en -casuïstiek van de afgelopen jaren onderstrepen dit. De instrumenten en werkvormen worden effectiever maar er is nog een lange weg te gaan. We zien geen aanleiding om de huidige ingezette koers te wijzigen.

3. Digitale veiligheid

Doelstelling 2026

4. Minder slachtofferschap gedigitaliseerde criminaliteit
5. Risicobeheersing datalekken en cyberincidenten irt gemeentelijke systemen
6. Tijdige signalering en reactie online aangejaagde ordeverstoring

Wat hebben we gedaan?

Slachtofferschap digitale criminaliteit

Met de term cybercriminaliteit wordt bedoeld de criminaliteit waarbij ICT-middelen/systemen zowel doel als middel zijn. Voorbeelden daarvan zijn ransomware, DDoS aanvallen, het vernielen van data en hacken. Hierbij gaat het om feitelijkheden die voor de digitalisering niet bestonden.

Met de term gedigitaliseerde criminaliteit wordt bedoeld criminaliteit waarbij ICT middelen/systemen enkel faciliterend zijn om het doel te bereiken. Voorbeelden zijn de online drugshandel, internetfraude, aan- en verkoopfraude. Kortom, “old school criminaliteit”, gepleegd met digitale middelen.

Deze vorm van criminaliteit vergt een integrale en samenhangende aanpak en is daarmee Maasgouw overstijgend. In dit kader neemt Maasgouw sinds 2022 deel aan de Taskforce Cybercrime Limburg. Naast deelname aan een bewustwordingscampagne en stickercampagne hebben we samen met de politie de escaperoom sextortionbus vijf dagen in Maasgouw ingezet. De bus is speciaal ontwikkeld om bewustwording te creëren onder jongeren (13-25 jaar) met betrekking tot cybercrime in brede zin en specifiek sextortion. Sextortion is een vorm van cybercriminaliteit waarbij afpersing plaatsvindt door te dreigen met het ongewild verspreiden van (pikante) beelden op internet. Er wordt in de meeste gevallen aangezet tot betaling of het versturen van meer en pikantere foto's of video's, in ruil voor het niet versturen of verspreiden van de beelden. Voor de volwassenen werd een apart programma aangeboden. Hierin werd in het bijzonder aandacht besteed aan phishingmails, hulpvraagfraude, spoofing en bankpashelpdeskfraude.

Informatieveiligheid eigen organisatie.

Informatieveiligheid is de verzamelnaam voor de processen, die ingericht worden om de betrouwbaarheid van processen, de gebruikte informatiesystemen en de daarin opgeslagen gegevens te beschermen tegen al dan niet opzettelijk onheil. Het informatiebeveiligingsbeleid geeft algemene beleidsuitgangspunten over informatiebeveiliging. Deze uitgangspunten hebben een sterk normerend karakter en geven keuzes weer. De informatieveiligheid in Maasgouw is gebaseerd op de norm 'Baseline informatiebeveiliging Nederlandse Gemeenten (BLO).

Dagelijks is er veel verdacht inkomend internetverkeer dat wordt geblokkeerd. De laatste grote aanval stamt uit 2022 toen een server gecompromitteerd werd door een Chinese partij, welke overigens niet succesvol was. Na ontdekking is diezelfde avond nog een nieuwe server ingericht en de oude in quarantaine geplaatst. Het was helaas toen der tijd helaas nog niet mogelijk om te achterhalen hoe de server werd gecompromitteerd, destijds draaide een aantal detectieoplossingen nog niet. Dankzij de goed onderhouden en moderne firewall, de installatie van spoedpatches binnen 24 uur (ook in het weekend) en andere technische interventies is de verwachting dat de kans op ernstige digitale incidenten verkleind.

Ten aanzien van binnengekomen phishing mails bij Maasgouw is geen exact antwoord mogelijk. Gemiddeld werden er ca 45 meldingen gedaan (range 30-150 meldingen) vanuit de MER organisaties. Dit betreffen echter alleen de phishing mails die zijn gemeld. De verwachting is dat het aantal in werkelijkheid hoger ligt, omdat er ook medewerkers zijn die deze mails niet melden en gelijk weggooien. Wat in 2023 wel opvallend was, was het aantal meldingen over pogingen tot CEO fraude, ook bekend onder de naam whaling, waarvan de burgemeester van Maasgouw ook last heeft gehad. In bijna alle gevallen zijn dergelijke pogingen gericht op een spoedbetaling of het verkrijgen van privé contactgegevens. De CEO fraude pogingen hebben gelukkig niet geleid tot schade of incidenten. Op dit moment word er geen actief onderzoek gedaan naar phishing/whaling bij de gemeente, in de toekomst zijn technische opties op basis van machine learning wellicht mogelijk om dit soort mails beter te blokkeren. Ter vergroting van de digitale weerbaarheid volgen systeem- en netwerkbeheerders binnen cluster ICT jaarlijks trainingen, cursussen en congressen, waarvan het centrale thema de laatste jaren vrijwel altijd security gericht is.

Eind 2023 is de gemeente Maasgouw in de afrondingsfase van de jaarlijkse ENSIA cyclus voor het jaar 2023. De uitkomsten van deze zelfevaluatie laten zien dat de gemeente de digitale weerbaarheid nog verder kan verhogen in de komende jaren. Gegevensveiligheidsprojecten in het uitvoeringsprogramma 2024 dragen hier al direct aan bij. Echter, de ontwikkeling van dreigingen in de buitenwereld maakt dat stilstand in ontwikkeling geen optie is en dat het periodiek doorlopen van PDCA-cyclus met betrekking tot gegevensveiligheid steeds belangrijker wordt.

Kortom, gegevensveiligheid is een voortdurende prioriteit voor Nederlandse gemeenten. Met de BIO als basis, de ENSIA als evaluatiemechanisme en de opkomst van NIS2 in het vooruitzicht, is dit een onderwerp waarbij periodieke controle op naleving niet langer verblijvend maar steeds meer een verplichting is. Het is daarom essentieel dat de gemeente Maasgouw blijft investeren in robuuste en veerkrachtige informatiebeveiligingsmaatregelen om de gegevens van burgers aantoonbaar te beschermen.

Openbare orde verstoringen

Openbare ordeverstoringen vinden steeds vaker hun oorsprong in het digitale domein. Social media is een plek waar gedrag makkelijk ontspoot. In de anonimiteit, vanachter een scherm, voelen veel mensen zich vrij om ongeremd hun mening en gevoelens te uiten. Die vrijheid van meningsuiting is mooi, maar heeft ook een keerzijde. Het kan individuen en groepen schade toebrengen. Soms raakt het zelfs de gehele samenleving. Want met online uitingen kan ook offline de openbare orde ernstig worden verstoord.

Een goede informatie positie is daarom essentieel om deze ontwikkelingen goed te blijven volgen.

Daarom wordt geïnvesteerd in het onderhouden van goede contacten met onder andere de (online) jongerenwerkers van Wel.kom / XL Group/Streetcare en de politie.

Tijdens het verslagjaar is in dit kader in Maasgouw sprake geweest van een openbare orde verstoring in relatie tot een illegale raveparty . In samenwerking met de politie is dit illegale feest op een ordentelijke wijze ontbonden/beëindigd.

Conclusie

In de aanpak ligt het accent op het (tijdig) herkennen, voorkomen (en bestrijden) met een hieraan gekoppeld een handelingsperspectief toegespitst op de doelgroep. Belangrijk hierbij is de (digitale) ontwikkelingen goed te volgen en hier (in de aanpak) tijdig op in te spelen. Naar aanleiding van bovenvermelde inspanningen zijn wij tegemoet gekomen aan de doelstelling en blijven daarom het volgend jaar vasthouden aan de ingezette weg.